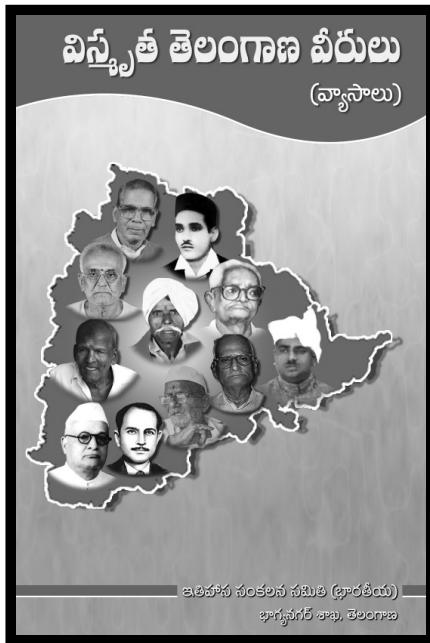

విష్ణుత తెలంగాణ వీరులు

(వ్యాసాలు)

జతివీన సంకలన సమితి (భారతీయ)
భాగ్యవీరుల వ్యాసాలు

విస్మృత తెలంగాణ వీరులు

(వ్యాసాలు)

Vismrutha Telangana Veerulu

(Essays)

ప్రథమ ముద్రణ : శోభకృత్ - మార్గశిర గీతా జయంతి
డిసంబర్ - 2023

ప్రతులు : 500

వెల : **150 రూ॥**

ప్రతులకు : సాహిత్య నికేతన్
3-4-852, కేశవ నిలయం,
బర్మింగింగ్ ప్లాటఫారమ్ - 27.
ఫోన్ : 040-27563236.

సాహిత్య నికేతన్
ఏలూరులోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 520002.
ఫోన్ : 94406 43348

ప్రింటర్ : అక్షతి అఫీసెట్ ప్రింటర్స్
చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్. ఫోన్ : 9704026242

ప్రచురణ : ఇతిహస సంకలన సమితి (భారతీయ),
భాగ్యనగర్ శాఖ, తెలంగాణ

ఈ గ్రంథము పై ముద్రణ వాక్యాలు ఇతిహస సంకలన సమితి (భారతీయ),
భాగ్యనగర్ శాఖకు ఉంటాయి. ఈ వ్యాసాలు రచయితల యొక్క అభిప్రాయాలు.
ఇతిహస సంకలన సమితి కేవలం ప్రచురణ కర్తలు మాత్రమే.

ఇతిహాస పురుషుడు

ఇతిహాస - పుకాష

ఇతిహాస: కృగాభాస: స్తుతాస్యో మాండలి:
విశ్వాసుం ఘట' విశ్వతప్యకజామరణాన్విత:

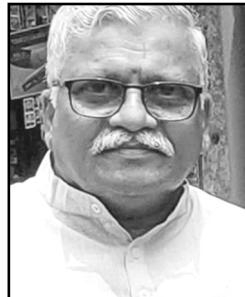
| నామూలం లిఖ్యతె కిథిత్ |

ఆద్య సృష్టి శ్వేతవరాహ కల్పంతో ప్రారంభమయ్యింది. అందుచేత ఇతిహాస పురుషుడు వరాహముఖముతో కాలము యొక్క విశాల స్వరూపమును తన గర్జంలో దాచుకున్నాడు. ఆయన (ఇతిహాస పురుషుడు) మహాదరుడుగా (విశాల ఉదరము గల పురుషునిగా) చెప్పబడ్డాడు. పార్థివ ఇతిహాసము యొక్క రంగు, రూపము భౌగోళిక స్వరూపముతో రూపొందింపబడ్డది. అందుచేత ఆయనను కుశాభాసుడు (దర్శల వలె ప్రకాశించేవాడు) అని పిలువ బడుతున్నాడు. ఇతిహాసము కాలము యొక్క సంఖ్యాత్మక నిర్దేశిత సూత్రబద్ధత. అందుచేత ఇతిహాస పురుషుడు అక్షసూత్రాన్ని ధరించాడు. జ్ఞానామృత దానం ఆయన పవిత్ర ఉద్దేశ్యం. ఆయన మరొక చేతిలో అమృత ఘటం ఉన్నది. ఇతిహాస పురుషుని శరీరము కమలాభూపణములతో వెలిగిపోతూ ఉన్నది. కమలము సౌందర్యము, వికాసము మరియు ఆనందము యొక్క ప్రతీక.

ఆధారం లేకుండా చిన్న వాక్యము కూడా రాయకూడదు

(Back Cover మీద ఉన్న ఇతిహాస పురుషుని వర్ణన)

ప్రకాశకుల విజ్ఞాపి

నేటి భారతదేశ చరిత్ర సమగ్రమైనది కాదు. పాశ్చాత్యలు తమ వలన పాలనకు అనుగుణంగా రూపుదిద్దిన చరిత్రనే సుమారు 200 సంవత్సరాలుగా విద్యార్థులు ఆధ్యయనం చేస్తున్నారు. అగ్నికి ఆజ్యం పోసినట్లు బ్రిటీషువారు వక్సీకరించిన చరిత్రను సామ్యవాచులు మరిన్ని వికృత వ్యాఖ్యానాలను చేర్చి ప్రవంచానికి మన వాస్తవ చరిత్రను తెలియకుండా చేశారు.

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 75 సంవత్సరాలు గడిచినా ఆర్యుల రాక, అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్ వంటి పారాలతోనే మన చరిత్ర పుస్తకాలు ప్రారంభమవుతున్నాయి. 1980వ దశకంలో ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మాననీయ శ్రీరామ్ సాంచ గారి నేతృత్వంలో ఇతిహస సంకలన సమితి ప్రారంభమైనది. వారు స్వయంగా సరస్వతీ నది పైన, ఆర్యుల రాక వాస్తవ చరిత్ర పైన గ్రంథాలు ప్రచురించారు. మరుగున పడిన మాణిక్యులను వెలుగులోనికి తీసుకురావడం వక్సీకరింప బడిన చరిత్రను యదార్థంగా ఆందించడం ఈ సంస్థ యొక్క రెండు ప్రధాన లక్ష్యాలు.

1948 సెప్టెంబర్ 17న తెలంగాణ ప్రాంతం విమోచనం జరిగి హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత్లో విలీనం అయ్యింది. అప్పటినుంచీ తెలంగాణ పై భిన్న కోణాలలో గ్రంథాలు వెలువడుతున్నాయి. ఈ సందర్భంగా ఇతిహస సంకలన సమితి అజ్ఞాతవీరులు అనే పేరుతో 2021 లో ఒక గ్రంథాన్ని ప్రచురించింది. అయినప్పటికీ ఇంకా చాలా వ్యాసాలు మిగిలిపోయాయి. అందువలన ఇప్పుడు ద్వితీయ భాగం కూడా తీసుకు వస్తున్నాము. ఇది ఆజ్ఞాదీ కా అమృతోత్సవ్ కానుక. ఈ గ్రంథంలోని వ్యాసాలను మాకు అందజేసిన ప్రముఖ రచయితలందరికి కృతజ్ఞతలు. వ్యాసములను సేకరించి పరిశీలించి ఆమోదించిన మా ప్రాంత కార్యవర్గంలోని ఆధ్యక్షులు ప్రాఫేసర్ వేముగంటి కిషన్ రావు, నిర్వాహక ఆధ్యక్షులు ప్రాఫేసర్ డి.మనోహర్ రావు, ముఖ్య కార్యదర్శి శ్రీ వీరేందర్, సంఘటనా మంత్రి శ్రీ వెదుల నరసింహం గార్లకు మా ధన్యవాదాలు.

ఈ గ్రంథాన్ని ప్రూఫ్లు దిద్దిన శ్రీ వడ్డి విజయసారథి గారికి, డి.టి.పి చేసిన కుమారి వింధ్యాసినికి, టైటిల్ డిజైన్ చేసిన సూర్య క్రియేపన్స్ కాంతారావు గారికి, అందంగా ముద్రించి సకాలంలో అందచేసిన ఆకృతి ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్ వారికి మా కృతజ్ఞతలు.

ఇట్లు

సాయి వర ప్రసాద్

ఆధ్యక్షులు, హైదరాబాద్ శాఖ
ఇతిహస సంకలన సమితి

12 సప్టెంబర్ 2023

శోభకృత్ దీపావళి

మనవి

ఆర్. ఎన్. ఎన్. నాయకులు మా॥ మోరోపంతీజీ పింగళే మార్గదర్శనంలో స్వర్ణియ బాబాసాహేబ్ ఆఫ్సేజీ ఆశయాల సాధన కోసం 1970వ దశకంలో వాస్తవ చరిత్ర సంకలనమే లక్ష్మింగా ఇతిహస సంకలన యోజన ఏర్పడింది.

1947 మనకు స్వాతంత్రం వచ్చిన తరువాత మన ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్రను పునర్నిర్మించుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. మనం తరతరాలుగా చదువుకుంటున్న చరిత్ర విదేశీ పాలకుల చేత, వారి భావజాలంలో పెరిగిన స్థానిక కుహనా మేధావుల చేత నిర్మించబడింది. వారు మన విజగీషు చరిత్రను కూడా పరాజయ చరిత్రగా చిత్రికరించారు. దానినే మనము నేటికీ పార్యగ్రంథాలుగా చదువుకుంటున్నాము. నాటి ఉమ్మడి అంధ్రప్రదేశ్‌లో ఇతిహస సంకలన సమితి (భారతీయ) శాఖ 1981 లో శ్రీరామ్ సారే గారి నేతృత్వంలో స్థాపించబడింది. మేము లోగడ కొన్ని సదస్సులు వర్షప్రాపులు చరిత్రపై విజయవంతంగా నిర్వహించాము. తెలంగాణ విముక్త పోరాటంలో పాల్గొనిన విస్మృత వీరుల గురించి కొన్ని గ్రంథాలు కూడా ప్రచురించాము. ఇంకా శ్రీరామ్ సారే గారి గ్రంథాలు 1. ఆర్యలేవరు 2. హిందూ జాగ్రూతి శాపమా? వరమా? 3. భారతీయ ఇతిహసమాల ఇత్యాధి ఎన్నో మరుగున పడిన చారిత్రక అంశాలను వెలుగులోనికి తీసుకొని వచ్చాయి. ప్రస్తుత గ్రంథంలో కొందరు విస్మృతవీరుల చరిత్ర సంగ్రహంగా పరిచయం చేయబడింది. తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో 1948 నాటి కమ్యూనిస్టు గెరిల్లాల పొత్రపై ఒక విశిష్టమైన సుదీర్ఘ పరిశోధన వ్యాసం ఇందులో ఉంది. లోగడ మేము ప్రచురించిన గ్రంథాలవలైనే దీనిని కూడా మేధావివర్గం ఆదరిసుద్దచని నమ్ముతున్నాము. ఈ గ్రంథావతరణకు సహకరించిన రచయితలకు, ముద్రాపకులకు మా కృతజ్ఞతలు సమర్పించుకుంటున్నాము.

ఇట్లు

మల్లం వీరేందర్

(ప్రధాన కార్యదర్శి)

ఇతిహస సంకలన సమితి (భారతీయ)

తెలంగాణ

ప్రోదరాబాద్

12 నవంబర్ 2023

శోభకృత్ దీపావళి

మార్గదర్శనం

గ్రీకుచరిత్రకారులు లిఖించిన స్థాతిశయ్యాధగాధలే గైకొని, యాంగ్లపండితులు కట్టుకథల్ రచియింప, దానికే తోకలు చేర్చి గ్రంథముల కూర్చురి బానిస భారతీయ చార్యాకులు, సత్యసాక్తి నుడువండొకడున్ సవిమర్యకమ్ముగన్. దేశ చరిత్ర సంన్మూతులను కూలంకపుగా అధ్యయనం చేసిన కరుణాల్ ప్రాసిన పద్యమిది. అవను మన చరిత్రను పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు వక్రీకరించారు. ఆ చరిత్రే పాశ్చాంశాలలో ఉంది. ఇతిహస సంకలన సమితి నిజమైన చరిత్రను వెలికితిస్తున్నది. అందులో భాగంగా సమితి అనేక గ్రంథాలను ప్రచురిస్తున్నది. ముఖ్యంగా ఈ మధ్యకాలంలో అజాదీకా అమృత్ మహాత్మవ్, నిజాం విముక్త పైదరాబాద్ ఉత్సవాల సందర్భంగా కొన్ని పుస్తకాలు వెల్పరించింది. అందులో భాగంగా వచ్చిన పుస్తకమే ఈ విస్మృతపీరులు గ్రంథం.

ఇందులోని అబీద్ హసన్ సప్రాణి, బట్టరాజయ్య, మెదక్ జిల్లాకు చెందిన ఆజ్ఞాత నాయకులు, పైదరాబాద్ విమోచనంలో స్వస్ఫూర్తిలోని ఆర్యసమాజ పీరులు ఇవన్నే కొత్తగా చెప్పినవి. ఇప్పటికే బహుళ ప్రచారాన్ని పొందిన కన్నగంటి హసుమంతు, గడియారం రామకృష్ణర్థ, దేవులపల్లిరామానుజరావు, పండుగ సాయన్సు, ఆంధ్రపితామహుడు మాడపాటి... వంటి వ్యాసాలలో కూడా కొన్ని కొత్త విషయాలున్నాయి. పైదరాబాదు విమోచన పోరాటంలో మహిళా ఉద్యమకారులు వ్యాసంలోనూ వినూత్త విషయాలున్నాయి. నైజాం విముక్త పోరాటంలో లేదా ఉద్యమంలో భాగంగా వచ్చిన చెర్పిరాల బాగయ్య, రద్దే రజాకరి, జుల్మే రజాకరి, జుల్మే కాశీం రజ్య వంటి గ్రంథాలను ఏడవ నిజాం నిషేధించాడు. ఆ గ్రంథాలు దొరకకుండా కాలబెట్టించాడు. పైదరాబాద్ కా ముక్తి సంగ్రామ వంటి మరికొన్ని గ్రంథాలు నిషేధింపబడ్డాయి. రజాకార్ల అత్యాచారాలకు బలి అయిన భువనగిరి సక్క అండాలమ్మ ఉయ్యాలపాట ఆధారంగా అమె చరిత్ర వెలికి రావలసి ఉంది. ఏడవ నిజాం కాలంలో వీరసావర్గుర్ ది ఘణ్ణ వార్ ఆఫ్ ఇండిపెండెన్స్ 1857

చారిత్రక గ్రంథం గ్రంథాలయాల్లో ఉండకుండా మాయం చేయబడింది, ఈ అంశం మీద అధ్యయనం జరగాల్సి ఉంది. సావర్గుర్ హిందు పదపాదుషాహి గ్రంథాన్ని అంకితం పొందిన వీరయశ్వంతరాపుజోషి విమోచన పోరాటంలో చేసిన కృషి చరిత్రక్కవలసి ఉంది.

హైదరాబాద్ పై పోలీసు చర్చ గ్రంథం విమోచన చరిత్ర ప్రచారంలో ప్రపంచమంగా నిలిచిందైనా అందులోని అనేక విషయాలను పరిశోధనా దృష్టితో ఒక్కాక్క గ్రంథంగా నిర్మాణమై జనజీవితంలోకి రావాల్సి ఉంది.

ఈ విస్మృత తెలంగాణ వీరుల గ్రంథం ద్వారా ఇంకా ప్రేరణ పొంది, జాతీయద్వామంలో అంతరాభాగంగా వికసించిన హైదరాబాదు సంస్థానంలోని రాజకీయ, సంస్కృతిక భాషా సాహిత్య, సంస్కరణాది ఉద్యమాలను ఆ ఉద్యమాల నిర్వహకులనూ, బాధితులను వెలుగులోకి తేవాల్సి ఉంది. భారతీయ ఇతిహస సంకలన సమితి ఈ విషయంలో నిరంతరం కృషి చేస్తూనే ఉంది. అందులో భాగంగా వచ్చిన ఈ విస్మృతవీరులు అధ్యయనశిలురకు పరిశోధనకై మార్గదర్శనం చేస్తుందని భావిస్తూ, ఈ గ్రంథాన్ని ప్రచురించిన ఇతిహస సంకలన సమితికి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

భాగ్యనగర్

తేది : 19-11-2023

ఆచార్య కసిరెడ్డి

తెలుగుశాఖ పూర్వాధ్యాయాలు
ఉన్నానియా విశ్వవిద్యాలయం

ముందు మాట

చరిత్ర భూత, వర్తమాన, భవిష్యత్ కాలాలకు వారధి. ఏదైన జాతి చరిత్రను పూర్తిగా అర్థం చేసుకుంటే గుణపాతాలు నేర్చుకోవచ్చు. ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ప్రణాళికలు రచించుకోవచ్చు. భవిష్యత్కు బంగారు బాటలు వేయవచ్చు.

అతి పురాతనమైన భారతజాతికి వైభవోవేతమైన చరిత్ర ఉంది.

మానవ నాగరికత వికళించడానికి అవసరమైన విజ్ఞానసుంపద, ఇతర వసరులు ఉన్నాయి. భారత దేశంలో పర్యాలీంచిన పారశీక, గ్రీక, చైనా యాత్రికులు సైతం భారతదేశ చరిత్రను ఉన్నది ఉన్నట్టుగా గ్రంథముం చేశారు. ఇళ్ళకు తాళాలు వేసుకోవలసినంత అవసరం లేకుండా ఇక్కడి నాగరికత విలసిల్లిందని ఆ చరిత్రకారులు పేరొన్నారు. అయితే అంగీయులు పాలన ప్రారంభం అయ్యాక పరిస్థితి పూర్తిగా మారిపోయింది.

సర్ విలియం జోన్స్ వంటి మిలిటరీ అధికారులు భారతదేశ చరిత్రను వక్కికరించి రాయడం ప్రారంభించారు. మెకాలే విద్యావిధానం ప్రారంభమైన తరువాత చరిత్రను తమకు అనుగుణంగా రాయించడంలో ఆంగ్ల పాలకులు విజయం సాధించారు. వందల సంవత్సరాల పాటు విదేశీ దాడులను త్రిపిక్కాట్టిన భారతీయుల సతత సంఘర్ష చరిత్రను పరాజయ చరిత్రగా రాయడం మొదలైంది. అనేక రాజవంశాలు భారత్ను వివిధ కాలాల్లో పాలించారు. ఆయా రాజవంశాల చరిత్రను కుదించి రాయడం ద్వారా భారతీయ సంస్కృతి ఆస్తిశ్వానికి, ప్రాధాన్యతను తగించి చూపే ప్రయత్నం జరిగింది. ఆంగీయుల పాలన మొదలైన తరువాత మాత్రమే ఈ దేశంలో అభివృద్ధి ప్రారంభమైందని, నాగరిక సమాజ లక్ష్ణాలు ఈ సమాజంలో వికసించాయని నమ్మించే రీతిలో చరిత్ర రచన కొనసాగింది. హిందూ రాజులను చిన్నచిన్న తిరుగుబాటు పోరాట యోధులుగా చూపిస్తూ మహ్యదీయ పాలనను గొప్పగా చిత్రీకరించడం జరిగింది. 1947 ఆగస్టు 15న దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటికీ సంస్థానాలకు మాత్రం వెంటనే స్వేచ్ఛ లభించలేదు. సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ దృఢ సంకల్పంతో ఐదు వందలకు పైగా ఉన్న సంస్థానాలను భారత్లో విలీనం చేశారు. అయిలే ఏడవ నిజం పాలన నుంచి తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని విముక్తం చేయడానికి ఆపరేషన్ పోలో చేపట్టవలసి వచ్చింది. నిజం పాలనలో హిందువులు అనేక కష్టాలు పడ్డారు. తమ ప్రాంతంలో స్వేచ్ఛ వాయువులు ప్రసరించడానికి అనేక

మంది అజ్ఞాతవీరులు ప్రాణాలర్పించారు. అజ్ఞాత వీరుల త్యాగాల ఫలితంగా తెలంగాణ ప్రాంతానికి 1948, సెప్టెంబర్ 17న స్వాతంత్ర్యం లభించింది. అయితే కథ అంతలీకో ముగిసిపోలేదు. వాస్తవ చరిత్రను వెలికిష్టిని దేశ స్వాతంత్రం కోసం పోరాడిన అజ్ఞాతవీరుల చరిత్రను వెలికి తీసే ప్రయత్నం కేంద్రంలో పాలకులు చేపట్టలేదు. చివరకు ఆజాదీకా అమృతోస్త్వవాలు నిర్వహణ సందర్భంగా ఆ సువర్ణావకాశం లభించింది. భారత చరిత్ర పరిశోధనా సంస్థ చూపి దేశవ్యాప్తంగా పోరాడిన అజ్ఞాతవీరుల చరిత్రను సేకరించే పని చేపట్టింది. ఇందుకోసం అజ్ఞాత స్వాతంత్ర్య వీరులపై అనేక సదస్సులు జరిగాయి. ఇతిహస సంకలన సమితి, తెలంగాణ శాఖ ఆధ్వర్యంలో కూడా ఇటువంటి సదస్సులు జరిగాయి. తెలంగాణ విముక్తి పోరాటంలో పాల్గొన్నవారిపై ఇప్పటికి అజ్ఞాతవీరులు పేర్లతో ఒక వ్యాసాల సంకలనం ప్రచురించాము. తాజాగా విస్మృత తెలంగాణ వీరులు పేరుతో మరొక సంకలనం ప్రచురిస్తున్నాం. ఇందుకోసం తమ వ్యాసాలను అందించిన రచయితలకు అభినందనలు

ఇట్లు

వేదుల నరసింహాం

ప్రాంత సంఘటనా కార్యదర్శి

ఇతిహస సంకలన సమితి

తెలంగాణ

విషయ సూచిక

(ఆక్షరానుక్రమణిక)

జీతిహస పురుషుడు	3
ప్రకాశకుల విజ్ఞాపి	4
మనవి	5
మార్గదర్శనం	6
ముందుమాట	8
1. భారత చరిత్ర మరిచిన తెలంగాణా చరితార్థుడు	
“అభీద్ హసన్ సప్రాణి” - డా॥ వారె దస్తగిరి	11
2. కన్నెగుంటి హనుమంతు - పబ్లి శివ కుమార్	22
3. కప్పల బంధం గ్రామం-కన్నీటి వేదన - డా॥ అక్కిరాల వెంకట నర్సయ్య	26
4. కొలాము వీరరత్నం కుపుం సూరు - ఆత్రం మోతీరాం	32
5. కోతీర్ పేప్రూణ యాదవ - వాణీ సక్కుబాయి	38
6. గడియారం రామకృష్ణ శర్మ - గన్నమరాజు గిరిజామనోహరభాబు	44
7. తెలంగాణ కమ్యూనిష్టు సాయుధ పోరాటం - పరిచయం	
-ప్రాఫేసర్ ముదిగొండ శివప్రసాద్	50
8. శ్రీమాన్ దేవులపల్లి రామానుజ రావు - ఆశన్గారి ఆనందీశ్వర్ రెడ్డి	66
9. నిజామాబాద్ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు	
శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్వుర్ - కండకుర్తి ఆనంద్	73
10. పండిత్ ప్రేమ కుమార్ - డా॥ విజయలక్ష్మి	78
11. పండుగుల శాయన్ - రవీంద్రాచార్య	84
12. విస్మృత తెలంగాణ పోరాట వీరుడు బట్ట రాజయ్య	
-కుమారి వింధ్యవాసిని	87
13. ఆంధ్ర పితామహుడు మాడపాటి - డా॥ పాండాల మహేశ్వర్	90
14. మెదక్ జిల్లాకు చెందిన అజ్ఞాత నాయకులు -డా॥ బి.సుదక్షణ	93
15. హైదరాబాద్ విమోచన పోరాటంలో	
మహిళా ఉద్యమకారులు - ఉపో జ్యోతిర్మణి	106
16. హైదరాబాద్ విమోచనంలో ‘స్వ’ స్వార్థి - ఇందుశేఖర్	109

భారత చరిత్ర మరిచిన తెలంగాణ చరిత్రార్థుడు

“అబ్దీ హాసన్ సప్రాని”

రచన: డా॥ వారె దస్తగీరి, 9505023001

“జై హింద్” నినాదం నమస్త భారతీయులలో చైతన్యాన్ని నింపి స్వాతంత్య సంగ్రామంలో పాల్గొనేలా చేసిందని మనందరికీ తెలుసు. ఈ నినాదంతోనే నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్ కు జివాజీవాలు నింపి ఆంగ్లీయుల నుండి కొంతభాగానికి స్వాతంత్యం కల్పించారనీ తెలుసు. జైహింద్ అని నినదించిన వారు నేతాజీ అనే విషయం కూడా తెలుసు. కాని

ఆ నినాదాన్ని సృష్టించిన వారెవరో మీకు తెలుసా ? “జైహింద్ హిందూస్థాన్ కు జయమగు గాక” అనే నినాదాన్ని సృష్టించిన వ్యక్తి ఒక ముస్లిం అంటే నమ్మగలరా? జన్మతః ముస్లిం కుటుంబంలో వుట్టినప్పటికీ భారత సంస్కృతికి ప్రతిభింబం అయిన కాషాయపు (సప్రాని) రంగును తన పేరుకు జోడించుకున్న విశాల హృదయుడు అతను అంటే నమ్మగలరా? సుభాష్ చంద్రబోసుకు అతని స్సుంతపేరు కంటే ప్రాచుర్యతను తెచ్చిన “నేతాజీ” అనే బిరుదును కూడా ఆవ్యక్తే అందించాడంటే నమ్మగలరా? నేతాజీ నేత్యత్వంలో స్వాతంత్య దేశంగా ఏర్పడిన ఆజాద్ హిందూస్థాన్ కు జాతీయ గీతాన్ని అందించిన వారు కూడా అతనే అంటే నమ్మగలరా? ఇవన్నీ సాధించిన వాడు మన తెలుగు వాడు, అందునా తెలంగాణా వాడు, మన భాగ్యనగర నివాసి అంటే నమ్మగలరా? ఆ కాలంలోనే ఉన్నత సాంకేతిక విద్యనభ్యాసించి ఎంతో డబ్బు సంపాదించే అవకాశాన్ని కూడా దేశంకోసం తృణప్రాయంగా వదిలి, స్వాతంత్య సంగ్రామంలో సమిధగా నిలిచిన జాతీయ వాది అతను. గాంధీజీ తో దశాబ్ద కాలం పని చేసి ఆ మార్గం నచ్చక సుభాష్ చంద్రబోస్ మార్గంలో నడిచిన దేశభక్తుడు అతను. నేతాజీ వెంట తొంబై రోజులపాటు జలాంతర్గామిలో

సాహసయూత చేసిన ధీరుడు అతను. స్వాతంత్ర్యానంతరం విదేశీ వ్యవహార శాఖలో కీలక బాధ్యతలు నిర్వహించిన మేధావి అతను. అతనే భారత చరిత్ర మరిచిన తెలంగాణ చరిత్రాన్నదు “అబీద్ హసన్ సప్రాని”.

సయ్యద్ అబీద్ హసన్ సప్రాని 1911 ఏప్రిల్ 11న హైదరాబాద్‌లో జన్మించారు. తండ్రి అమీర్ హసన్. తల్లి ఫక్రున్నీసా బేగం. వారి కుటుంబం నిజాం సంస్థానంలో ఉద్యోగాల కోసం ఉత్తరప్రదేశ్ నుంచి హైదరాబాద్ వచ్చింది. ఏడుగురు సంతానంలో అబీద్ హసన్ ఒకరు. సప్రాని తల్లి ఫక్రుల్ హజియా ఇరానీ మహిళ. గొప్ప వ్యక్తిత్వం గల స్త్రీ. ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య సమరయోధురాలు. ఉర్దూతోపాటు ఇంగ్లీషు, మరాతీ, కన్నడ, గుజరాతీ భాషలే కాక తెలుగు కూడా మాట్లాడేంతగా నేర్చుకున్నది. మహిళల్ని సంఘటితపరచింది. బాలికలకు స్కూళ్లు పెట్టించింది. సరోజినీనాయుడు లాంటి వాళ్ళు కూడా ఫక్రుల్ హజియా దగ్గరకు తరచుగా వచ్చి వెడుతుండేవారు. ఆమె శిలాఘత్, సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమాల్లో చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. ఆ తల్లి వారసత్వంగా అబీద్ కూడా జాతీయోద్యమ జెండా చేతబట్టారు. బహుశా ఫక్రుల్ హజియా కారణంగానే ఆ కుటుంబంలో లౌకిక ఉదారవాద భావాలు అలవడ్డాయి. విదేశీ వస్త్రాలను దహనం చేసిన హైదరాబాద్ మొదటి మహిళగా ఆమె గుర్తింపు పొందారు.

మహత్మగాంధీ, నెహ్రూ, ఆజాద్ మొదలైన అగ్రణాయకులు ఆమెను “అమృజాన్” అని పిలిచేవారు. ఆమెకు ఏడుగురు సంతానం. అందులో కుమారులు ముగ్గురూ ఉన్నత విద్యావంతులు, దేశభక్తులు. సోదరులలో పెద్దవాడైన బద్రుల్ హసన్ 1925 సంవత్సరంలో గాంధీజీ నడిపిన “యంగ్ ఇండియా” పత్రికకు ఎడిటర్ గా పని చేశారు. చిన్నతనంనుండి సాంకేతిక పరిజ్ఞానంపట్ల మక్కువు చూపుతున్న అబీద్ హసన్ సప్రాని పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధతో తల్లిదండ్రులు చక్కని విద్యాభ్యాసానికి అవకాశాలు కల్పించారు. అబింద్రులోని సెయింట్ జార్జ్ గ్రామర్ స్కూల్ లో అబీద్ హసన్ చదివాడు. కేంబ్రిట్ సీనియరు పరీక్షలో ఉత్తీర్ణాడైనాడు. ఆ సమయంలో భారతదేశంలో సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం మహేశాధృతంగా సాగుతోంది. గాంధీజీ పిలుపు మేరకు విద్యార్థులు కళాశాలలను విడిచి

పెట్టుతున్నారు. చిన్ననాటి నుండే భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం పట్ల ఆసక్తి చూపిన సప్రాణిని గాంధీజీ పిలుపు ఆకర్షించింది. కళాశాల చదువుకు స్వస్తి చెప్పి సా.శ.1931లో సబర్మి ఆశ్రమం చేరుకున్నారు. దండి (ఉప్పు) సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని ఒక సంవత్సరం జైలు శిక్ష అనుభవించారు. శిక్షాకాలం పూర్తికాక ముందే గాంధీ, ఇర్ణున్ ఒడంబడిక వల్ల సప్రాణి విడుదల ఆయ్యారు. అనంతరం జాతీయ కాంగ్రెస్ కార్యక్రమాల్లో చురుగ్గా పాల్గొంటూ వచ్చారు. దాదాపు దశాబ్దకాలం జాతీయ కాంగ్రెస్ పిలుపు మేరకు అన్ని కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు. ఆయన ఆ కార్యక్రమాలతో సంతృప్తి చెందలేదు. బ్రిటీష్ వారి రాజకీయ దాస్యంలో మగ్గుతున్న స్వదేశీయులకు వీలైనంత త్వరగా స్వేచ్ఛను ప్రసాదించే బలమైన సాధనం, పదునైన ఆయుధం కోసం అన్వేషించ సాగారు.

సప్రాణి సబర్మిలో అప్పటి స్వాతంత్ర్యద్వమ విషయాలపై మాట్లాడుతూ “హిందువులకే గాంధీజీ ఆశ్రమం అంకితం కారాదు. సర్వమత సమన్వయ ప్రార్థనలుండాలి” అని సూచించారు. ఆ తరువాత ప్రార్థనలలో మార్పు వచ్చింది. రఘువతి రాఘవ రాజురాం ప్రార్థనలో ఈశ్వర్ అల్లా తేరేనాం అనే పదాలు జోడించారు. అఖిద్ హసన్ జర్జీనీ, ఫ్రెంచ్, ఇంగ్లీష్, అరబిక్, సంస్కృతం, పరియన్, హిందీ, ఉర్దూ, తెలుగు భాషలలో నిష్టాతుడు.

అక్కడ కొంతకాలం గడిచిన తరువాత, కర్మశలైన వలస పాలకులను తరిమి వేయాలంటే సాయుధపోరాటమే మార్గమని తలిచారు. ఈ సాయుధపోరులో భాగంగా శత్రువును బలహీనపరచాలంటే, శత్రువు ఆయుధాలను, సదుపాయాలను ధ్వంసం చేయాలన్న ఆలోచనతో నాసిక్ లోని జైలుకు చెందిన రిషైనరీని నాశనం చేయడానికి ఒక దళంతో కలసి పని చేశారు. ఈ ప్రయత్నం చేసినందుకు సప్రాణికి ఒక ఏడాది కలిన కారాగార శిక్ష పడింది. అఖిద్ హసన్ జైలు నుంచి విడుదల కాగానే జర్జీనీ వెళ్లి ఇంజనీరింగ్ చదువులో చేరారు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో సుభాషచంద్ర బోస్ జర్జీనీలో ఉండగా ఇంజనీరింగ్ చదువుల నిమిత్తం అక్కడకు వెళ్లిన అఖిద్ హసన్కు ఆయనతో పరిచయం ఏర్పడింది. ఆ పరిచయం జాతీయ భావాలతో పెనవేసుకుని గాఢమై

బోన్కు ఆయన వ్యక్తిగత కార్యదర్శిగా, దుబాసీగా, ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్ లో మేజర్గా ఎదిగేటట్లు చేసింది. ఆ సమయంలో నేతాజీ నుభావ్ చంద్ర బోన్ తన అసమాన దైర్యసాహసాలతో, బ్రిటీష్ వలసపాలకులపై యుద్ధ భేరిని ప్రోగించి ఉన్నారు. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామం పరిణామాల నేపథ్యంలో బ్రిటన్కు శత్రువైన జపాన్తో స్నేహంగా ఉంటూ, విముక్తి పోరాటాన్ని విజయవంతం చేసి, భారతదేశపు విజయపతాకాన్ని ఎగురవేయాలని నేతాజీ ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆ దిశలో సాధించిన ప్రగతి, విప్పవ భావాలు గల యువతకు గొప్ప స్వార్థి నిచ్చింది.

ఉమ్మడి శత్రువైన బ్రిటీష్ ప్రభుత్వము పరాభవించేందుకు, జపాన్ సైన్యాధికారులు నేతాజీకి సహకరించేందుకు ముందుకు వచ్చారు. అంతకు పూర్వం మలయాలో మోహన్ సింగ్ అనే భారతీయ సైనికాధికారి, జపాన్ సేనలకు పట్టబడిన భారతీయ యుద్ధ బైదీలతో ఆజాదు హిందూ ఫోజ్ (Indian National Army) ని ఏర్పాటు చేశారు. దేశభక్తులైన భారతీయ సైనికులంతా ఆజాదు హిందూ ఫోజ్ లో చేరారు. ఈ ఆర్మీ ముఖ్య ఉద్దేశ్యం బ్రిటీష్ పాలననుండి భారతీయులను విముక్తులను చేయడం. అయితే మోహన్ సింగ్ ఆజాద్ హిందూ ఫోజ్ ను తగినంతగా విస్తరింపజేయలేక పోయారు. ఆ సమయంలో నేతాజీ రంగప్రవేశం చేసి ఆజాదు హిందూ ఫోజ్ ను పటిష్టం చేశారు. భారతీయ సైనికులు, యువకులు అసంఖ్యంగా నేతాజీ వెంట నడిచారు.

సా.శ.1941లో అబీద్ హసన్ సప్రాని, సుభావ్ చంద్రబోస్కు బెర్లిన్లో పరిచయమయ్యారు. ఆ పరిచయం అబీద్ హసన్లోని సాయుధ పోరాటపేరుడ్ని తట్టిలేపింది. తక్కణమే నేతాజీ నేతృత్వాన రణం సాగించేందుకు సప్రాని ముందుకొచ్చారు. ఆవిధంగా నేతాజీ నాయకత్వంలోని ఆజాద్ హింద్ శాఖ లో చేరిన ఆయన తనదైన చురుకుదనం, వ్యక్తిగత ప్రతిభ, లక్ష్మణాధన పట్ల నిబిడ్డతతో నేతాజీ వ్యక్తిగత సిబ్బందిలో ఒకరై పోయారు. సా.శ.1942నుంచి రెండేళ్ళ ఆయన నేతాజీ కార్యదర్శిగా బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఆ క్రమంలో అబీద్ పలుదేశాలు చుట్టివచ్చారు. అబీద్ హసన్ సప్రాని ఆయన వెంట ఉన్నారు.

ఆ సమయంలోనే సైనికులు అందరూ ఒకరినొకరు ఒకే రకంగా పలకరించుకునేందుకు, శాఖ ను ఉత్సాహపరిచేందుకు ఏదైనా పదం సూచించాలని నేతాజీ సన్నిహితులను కోరారు. ఆయన కోరిక మేరకే అబీద్ హసన్ “జై హింద్” నినాదాన్ని సూచించారు. చిన్న మాటయినా అది బలంగా ఉండనిపించింది. జైహింద్ అంటే హిందుస్తాన్ కు జయము కలుగుగాక అని అర్థం. అప్పటి స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలానికి అది బాగా సరిపోతుందని అనుకున్నారు బోస్. అదే జైహింద్ మాటను తన నేషనల్ ఆర్టీలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ మాటలో స్వాతంత్ర్యం సంపాదిస్తామన్న ఆత్మవిశ్వాసం ఉంది. దేశభక్తి ఉంది. పలకడానికి సులువుగా ఉంటునే, మనోబలాన్ని పెంచే బలం కూడా ఉంది. సుభాస్ చంద్రబోస్ అన్న బాగా ఆలోచించి తన ఉపన్యాసాలలో కూడా ఆ మాట తరచూ ఉపయోగించేవారు. ఆ విధంగా “జైహింద్” అనతికాలంలో ఒక జాతీయ నినాదం అయ్యింది. జై హింద్ నినాదం నేటికే ప్రతీ భారతీయుని మనస్సులో దేశభక్తిని రేకెత్తిస్తూనే ఉంది.

జై హింద్తో పాటు మరో పదాన్ని సప్రాని స్వప్తించారు అది సుభావ్ చంద్రబోసుకు మరో పేరుగా మారిపోయింది. అదే నేతాజీ. సుభావ్ చంద్రబోస్ పేరును కూడా మర్చిపోయేలా చేసిందా పేరు. వారిని “నేతాజీ” అని ఎంతో గౌరవాభిమానాలతో మొదటగా పిలిచిన వారు సప్రాని. ఆ పిలుపే భారతీయుల పిలువుగా మారింది. ఆ విధంగా భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ సాహిత్యంలో

సుప్రసిద్ధమైన రెండు పదాలను సృష్టించి సప్రాని చిరస్వరణీయమైన కీర్తిని ఆర్జించారు.

సా.శ. 1942 మే నుండి రెండు సంవత్సరాలపాటు నేతాజీ వెంట ఉన్నారు. ఆ రోజుల్లో, జపాన్ ఇంకా పలు దేశాధినేతల సహాయ సహకారాలను ఆకాంక్షిస్తూ నేతాజీ పలుదేశాలను పర్యాటిస్తున్నారు. ఈ సందర్భంగా నేతాజీతోపాటుగా అభీద్ అనేక దేశాల పర్యాటనలు చేశారు. బోస్ పోరాట జీవితంలోనూ, అలాగే భారత స్వాతంత్ర్యద్యమంలోనూ అత్యంత కీలకమైన సమయంగా పరిగణించబడిన ఆ రోజుల్లో సప్రాని నేతాజీ వెంట ఉండి తనదైన పాత్రను నిర్వహించారు.

అభీద్ హసిన్కు ఉర్దూ, పర్షియన్ కవిత్వమంటే చాలా ఇష్టం. విశ్వకవి “జనగణమన అధినాయక జయహే” గీతాన్ని ఆయన హిందుస్తానీలోకి అనువదించాడు. హింది, ఉర్దూలు కలిసి ఏర్పడిందే హిందుస్తానీ భాష. “శుభ్ సుఖ్ చైన్ కి బర్ ఖా బర్ నే”గా అది చాలా ప్రాచుర్యం పొందింది. ఈ గీతాన్ని నేతాజీ సా.శ. 1937 లో జాతీయ గీతంగా ప్రకటించారు. సా.శ. 1942 సెప్టెంబర్ 11న హింబర్గ్లో జరిగిన ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్ ఫోండేషన్ రోజున దీనిని ఆలాపించారు. అదే రోజు హింబర్గ్ రేడియోలో భారత జాతీయ గీతంగా ప్రసారం చేశారు. బంకించందుడు ఆనందమర్కో రాసిన వందేమాతరం, రవీంద్రుడు రాసిన జనగణమన గేయాలు ఉండగా హిందూస్తానీ భాషలో మరో గీతం అవసరమని నేతాజీకి ఎందుకు అనిపించింది అనే సందేహం కలగవచ్చి. వందేమాతర గీతం భారతజాతిని స్వాతంత్ర పోరాటంలో పాల్గొనేలా చేసినా, ముస్లిం సమాజం దానిని జాతీయ గీతంగా అంగీకరించరేమో అనే అనుమానం ఒక కారణం. కాగా రవీంద్రుని జనగణమన భారతమాతను కాకుండా కింగ్ జార్జ్ రను కీర్తిస్తున్నట్లు పురుషవాచక సంబోధనతో ఉండనే వాదన మరో కారణం. ఈ రెండు కారణాలతో రవీంద్రుడు బెంగాలీలో రాసిన గీతానికి ప్రీవాచక సంబోధనతో హిందుస్తానీ అనువాదం అవసరమని భావించారు. అలా నేతాజీ సంకల్పానికి సప్రాని కార్యరూపం కల్పించారు. ఆ గీతానికి కెప్పెన్ రామ్ సింగ్ తాకూర్ సంగీతం సమకూర్చాడు. 15 ఆగస్టు 1947న దేశానికి స్వాతంత్ర్యం

లభించిన మరునాడే నాటి ప్రధాని పండిట్ జవహర్ లాల్ నెప్రూం ఎర్కోట మీద మువ్వునైల జెండాను ఎగరేసి జాతిని ఉద్దేశించి ప్రసంగించారు. ఆ సందర్భంలో ఆ కార్యక్రమానికి కెప్పెన్ రాకూర్నీ, ఆయన మూజిక్ బ్యాండ్ నీ నెప్రూం ఆహ్వానించారు. స్వతంత్ర భారత దేశంలో తొలిసారి ఎర్కోట దగ్గర ఆబిద్ హసన్ గీతం, కెప్పెన్ రాకూర్ సంగీత సారథ్యంలో ప్రపంచానికి వినిపించడం జరిగింది. కాని సా.శ. 1950 జనవరి 24న రఫీంద్రనాథ్ రాగూర్ రాసిన బెంగాలీ గీతమే జాతీయ గీతంగా ఆమోదం పొందింది.

ఆబిద్ హసన్ సప్రాణి ‘జనగణమన’ గీతాన్ని హిందుస్తానీలోకి భావం, లయ ఏ మాత్రం చెడకుండా అద్భుతంగా అనువదించాడు.

శుభ సుఖ్ చైన్ కి బరభా బరనే	భారత్ భాగ్య పై జాగా
పంజాబ్ సింధ్ గుజరాత్ మరాతా	ద్రావిడ్ ఉత్కూర్ బంగా
చంచల్ సాగర్ వింధ్య హిమాలయ్	నీలా యమునా గంగా
తేరే నిత్ గుట్ గాయేఁ	తుర్ము సే జీవన్ పాయేఁ
సబ్ జన పాయేఁ ఆశా	సూరజ్యున్ కర్ జగ పర్ చమకే
భారత్ నామ్ సుభాగా	జయహో జయహో జయహో
జయ్ జయ్ జయ్ జయ హో	భారత్ నామ్ సుభాగా
సబ్ కో మన్ మే ట్రీత్ బసాయే	తేరీ మీలీ వాణీ
హర సూబే కే రహనేవాలే	హర మజహాబ్ కే ప్రోణీ
సబ్ భేద ఆర్ ఫుక్ మిటాకర్	సబ్ గోద్ మేఁ తేదీ ఆగే
గూంథే ప్రేమ్ కి మాలా	సూరజ్ బన్కర్ గ పర చమకే
భారత్ నామ్ సుభాగా	జయహో జయహో జయ్ హో

జయ్ జయ్ జయ్ జయ హో భారత్ నామ్ సుభాగా	
సుబః సవేరే పంథ్ పథేరూ తేరే హి గాన్ గాతే	
బాన్ భారీ భర్యార్ హవాయేఁ జీవన్ మే బుతు లాయేఁ	
సబ్ మిల్క్ హింద్ పుకారేఁ జయ ఆజాద్ హింద్ కే నారే	
ప్యూరా దేర్ హమారా సూరజ్ బన్ కర్ జగపర్ చమకే	
భారత్ నామ్ సుభాగా జయహో జయహో జయహో	
జయ్ జయ్ జయ్ జయ హో భారత్ నామ్ సుభాగా	

భావం :

శుభ సుఖ శాంతులు కురియజేసే భారత భాగ్యము మేలుకొన్నది. పంజాబ్, సింధు, గుజరాత్, మరారా, ద్రావిడము, ఉత్కుళము, బంగాళము, చంచల సాగరములు, వింధ్య, హిమాలయాలు, నల్లని యమునా, గంగా నీ శుభ గుణగణములే గానము చేస్తున్నాయి. మా ఆశలు ఆశయాలు నీ సౌభాగ్యముతోనే ముఢిపడి వున్నాయి. భాగ్యవంతమగు భారత భూమి సూర్యకాంతులు జగమంతా విస్తరిల్లవలె. సకల సౌభాగ్య దాతా మాతా జయహో జయహో జయ జయ జయ జయహో.

నీ మధురాతిమధురమైన వాణి అందరిలో ప్రేమను నింపవలె. ఏ ప్రాంతము వారయిన, ఏ మతము వారయినా నీ ఒడిలో తమలోని భేదభావములను మరచి ప్రేమ మాలతో నిన్ను అలంకరించవలె. సౌభాగ్యవంతమగు భారత భూమి సూర్యకాంతులు జగమంతా విస్తరిల్లవలె. సకల సౌభాగ్య దాతా మాతా జయహో జయహో జయ జయ జయ జయహో.

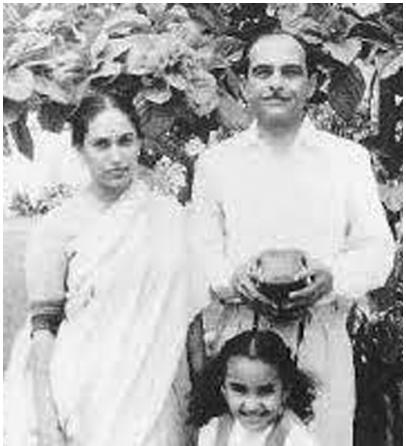
సూర్యోదయముతో పక్కలు తమ కిలకిలారావములతో నీ గుణగానమే చేయవలెను. ఆ గుణ సముదాయతో పరిమళ భరితమైన పవనము మా జీవితమును నిత్యవసంతము గావింపవలె. నీచిడ్డలమగుమేము స్వతంత్ర

భారతమునకు జయము జయము అని జయజయ ధ్వనములు చేయవలె. సొభాగ్యవంతమగు భారత భూమి సూర్యకాంతులు జగమంతా విస్తరిల్లవలె. సకల సొభాగ్యదాతా! మాతా! జయహా! జయహా! జయహా! జయ జయ జయ జయహా.

సా.శ.1943 ఫిబ్రవరి 8న ఐరోపాఖండంలో ఉండే జర్జీలోని బెల్లిన్ నుంచి ఆగ్నేయాసియాలో గల సింగపూర్లోని పెనాంగ్ వరకు మహో సముద్రాలు దాటుకుంటూ సహీ మెరైన్ సాహస ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించారు. ఆ జలంతర్గామి ప్రయాణంలో తొంబై రోజులపాటు నేతాజీ వెంట ఉన్న ఏకైక వ్యక్తి సప్రాని. నేతాజీతోపాటుగా మరోమారు జపాన్ వెల్లుండగా, హోనలూలు వద్ద బ్రిటీష్ పోలీసులు దాడిచేసి అభీద్ హసన్నను పట్టుకున్నారు. సా.శ.1945 వరకు సింగపూర్లో నిర్వంధించారు. ఈ నిర్వంధంతో అభీద్ భౌతికంగా నేతాజీకి దూరమైపోయారు. అతను విదుదలయ్యేసరికి ఆజాద్ హింద్ శాహ్ లక్ష్మీన్ని చేరుకోలేదు. నేతాజీ తన చివరి విమానప్రయాణంలో మరణించారు. ఇలా చాలా మార్పులు జరిగిపోయాయి. దారులు వేరైనా గమ్యం ఒక్కటేనంటూ సాయుధులై కొందరు, శాంతియతంగా మరికొందరు సాగించిన పోరు ఫలించి 1947 ఆగస్టు 15న స్వాతంత్ర్యం లభించింది. భారతదేశం రెండుగా చీలిపోవటం వల్ల అఖండ భారత స్వాప్నికుడైన నేతాజీ అనుచరునిగా సప్రాని ఎంతో కలత చెందాడు.

అభీద్ హసన్ అన్న బద్రుల్ హసన్. ఆయన కుమార్తె సురయ్య హసన్. సుభావ్ బోన్ కుటుంబంతో ‘హసన్’ కుటుంబవు మైత్రీబంధాన్ని శాశ్వత బంధుత్వంగా మార్చుకోవాలని భావించిన ఉభయ కుటుంబాల వారు బద్రుల్ హసన్ కుమార్తె సురయ్యకూ, బోన్ మేనలుడయిన అరవింద బోన్కు వివాహం జరిపించారు. కొత్త దంపతులుగా వారిరువురూ కొంతకాలం డిల్సీలో కాపురం చేశారు. తీవ్ర అనారోగ్యం కారణంగా అరవింద బోన్ అనతికాలంలోనే మరణించారు.

నేతాజీ సహచరుడైన హసన్నను అప్పటి ప్రధాని నెప్రూ స్వయంగా ఇంటర్స్ చేసి విదేశాంగశాఖలో కీలక బాధ్యతలు అప్పగించారు. నేతాజీతో వివిధ దేశాలు తిరిగిన అనుభవం అతని బాధ్యతల నిర్వహణలో ఎంతగానో ఉపయోగపడింది.

స్వతంత్రానంతర కాలంలో ఈజిప్పు, డెన్యూర్కు తదితర దేశాలలో భారత రాయబారిగా ఉన్నారు. ఆ రోజుల్లోనే ఆయన తన పేరు చివర ‘సప్రానీ’ అని చేర్చుకున్నారు. తన పేరును బట్టి కొత్త దేశాలవారు ముస్లిం అని తెలుసుకుంటారు కానీ ఏ దేశస్తుడో తెలుసుకోలేరు. అలా తెలుసుకునే నిమిత్తమే సప్రానీ అనే మూడు అక్షరాలను తన పేరు చివర ఆయన అదనంగా చేర్చుకున్నారు. శాప్రన్ అంటే కాషాయం రంగు. భారతీయులకు పవిత్రమైన కాషాయ రంగుకు గుర్తుగా శాప్రన్ పదాన్ని ఆయన స్వీకరించారు. ఆ రంగును హిందూ మతానికి ప్రతీకగా కాక హిందూస్థాన్కు ప్రతీకగా హసన్ స్వీకరించారు. స్వతంత్ర భారతావనిలో సా.శ.1948-1969 మధ్య కాలంలో అభీద్ హసన్ సప్రాని విదేశాంగ మంత్రిత్వశాఖలో పలు బాధ్యతలను నిర్వహించారు. ఆయన పెకింగ్, క్రైరోలలో ప్రప్రథమ కార్యదర్శిగా కీలకమైన పాత్రము చేపట్టారు. తరువాత డెమాస్టాన్, బాగ్దాద్, డెన్యూర్కు లో భారతదేశపు కొన్సిల్ జనరల్గా పనిచేశారు. ఆ విధంగా విముక్తి పోరాటంలో పాల్గొన్న స్వతంత్ర్య సంగ్రామ వీరుడు అభీద్ హసన్ సప్రాని తాను కలలుగన్న స్వతంత్రభారతంలో అత్యున్నత పదవులను నిర్వహించిన అదృష్టాన్ని కూడా దక్కించుకున్నారు.

విక్రాంత జీవితంలోకి ప్రవేశించిన తరువాత హైదరాబాద్లోని టోలిచౌకి ప్రాంతం పేక్ పేటలో, దగ్గరి గ్రామాల విద్యార్థుల కోసం ఆయన ఒక పారశాల ఏర్పాటు చేశారు. ఏప్రిల్ 5, 1984న అభీద్ హసన్ సప్రాని హైదరాబాద్లో కన్నుమూళారు. అదే ఆయన మరణానంతరం సప్రానీ సూక్లుగా ప్రసిద్ధి పొందింది. జీవితాంతం దేశం కోసం పరితపించిన పోరాటయోధునిగా అభీద్ హసన్ సప్రానిని గుర్తించాల్సిన గురుతర బాధ్యత మనందరి పై ఉంది. స్వతంత్ర అమృతోత్సవాల శుభ సందర్భంగా వారికి ఘన నివాళి.

ఆధార గ్రంథాలు :

భారత స్వాతంత్ర సంగ్రామం-ముస్లింలు సయ్యద్ నశీర్ అహమ్మద్ (1999)
భారత స్వాతంత్ర సంగ్రామంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముస్లింలు సయ్యద్ నశీర్
అహమ్మద్ (2001)

నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక 10-08-2022

బుషి వాటిక (బ్లోగ్)లో చెరుకు రామ్యాహన్ రావు వ్యాసం 10-04-2018

రచయిత పరిచయం

డా॥ వారె దస్తగిరి నిజామూబాద్ జిల్లా వాస్తవ్యాలు. వీరు ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.కాం, తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా తెలుగులో ఎం.ఎ, పీ.పొచ్. డి, డా.బి.ఆర్ అంబేద్కర్ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా బి.ఎడ్, ఎమ్.ఎస్సి పైకాలజీ పూర్తి చేశారు. ప్రభుత్వ తెలుగు ఉపాధ్యాయునిగా పని చేస్తున్న వీరికి డిగ్రీ బోధనాసుభవం, అంబేద్కర్ విశ్వవిద్యాలయంలో కౌన్సిలర్ అనుభవం ఉన్నది. వీరు వివిధ పోటీ పరీక్షలకు గైద్లు, పుస్తకాలు రాశారు. డా.దస్తగిరి సామాజిక కార్యక్రమాలలో చురుకుగా పాల్గొంటూ దేశస్మైక్యతకు పాటుపడుతూ ఉంటారు.

కన్నగంటి హనుమంతు

రచన: పబ్లా శివకుమార్ 8801705027

కన్నగంటి హనుమంతు గుంటురు జిల్లా పల్నాడు ప్రాంతంలోని దుర్ది మండలం పరిధిలోని కోలగుట్ట గ్రామంలో సామాన్య తెలగ/బలిజ కుటుంబములో బెకటయ్య అచ్చమ్మ దంపతులకు 22 ఫిబ్రవరి 1870 రోజున, ద్వీతీయ సంతానంగా జన్మించారు. ఇతను అసమాన స్వాతంత్య సమరయోధుడు, గాంధీయ వాది. అపొంసా మార్గాన స్వాతంత్యం కోసం పోరాడిన దేశభక్తుడు. శాసనాన్ని ధిక్కరించి అమరుడైన వీరుడు. కన్నగంటి హనుమంతు జాతి జనుల విముక్తి కోసం తన లేఖల గుండె నెత్తుటిని తల్లిభారతి పాదాలకు పారాణిగా పూసిన నిష్పత్తంక దేశ భక్తుడు, త్యాగధనుడు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంపై పిడికిలి బిగించిన తొలి తరం వీర విష్ణువ సేనాని కన్నగంటి హనుమంతు. తన దేశ ప్రజలకు స్వేచ్ఛ స్వాతంత్యా సాధించడం కోసం మృత్యువుకు కేవలం వెంట్లుకవాసి దూరంలో సంచరించిన సాహసి. తెలుగువారికి ప్రాతఃస్నేరణియుడు, పల్నాడుసీమలో అరుణారుణ కాంతులశో ప్రభవంచిన సూర్యుడు కన్నగంటి హనుమంతు.

ఉధ్వమాలు: పల్నాడు సీమలో పుల్లలు ఏరుకోవడంపై, పశువులను మేపడం పై బ్రిటిష్ పాలకులు ఆంక్షలు విధించారు. పశువుకు 2 రూపాయలు శిస్తుగా వేసిన పుల్లరి ఆంక్షలను కన్నగంటి హనుమంతు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాడు. అత్యంత శక్తిమంతులైన బ్రిటిష్ పాలనా వ్యవస్థపై తన ధిక్కార స్వరం వినిపించాడు. పుల్లరి కట్టేందుకు నిరాకరించి, పల్నాడు ప్రజలు కన్నగంటి హనుమంతు నాయకత్వాన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని ఎదిరించారు. అదే పుల్లరి సత్యాగ్రహంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. భారతదేశ స్వాతంత్యోద్యమం కోసం జరుగుతున్న సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో భాగంగా పల్నాడులో పుల్లరి సత్యాగ్రహం కన్నగంటి హనుమంతు ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించబడింది. అందులో మాచెర్ల, వెల్లరి, దుర్ది మరియు రెంటచింతల ప్రజలు పాల్గొనడం జరిగింది. అటవీ ఉత్పత్తులపై ఆధారపడ్డ బడుగుజీవులు చాలా కోపోద్రిక్తులయ్యారు. కన్నగంటి హనుమంతు నిర్వహించిన పుల్లరి సత్యాగ్రహానికి కోలవెన్న రామకోటేశ్వర రావు, బెల్లంకొండ రాఘవరావు, కొండా వెంకటప్పయ్య లాంటి దేశభక్తులు, మేధావులు ఎందరో సహకరించారు. సల్లమల గుట్టలలో నివసించే చెంచులు కూడా పుల్లరి సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నారు.

బ్రిటీషువారు అప్పటి గుంటూరు జిల్లా కలెక్టర్ రూథర్ ఫోర్ట్ అధ్యర్థాన్ ఆసత్యాగ్రహాన్ని క్రూరంగా అణచివేసారు. చివరికి కన్నెగంటి హనుమంతు వీరమరణంతో ఆ సత్యాగ్రహం ముగిసింది.

నీరుపెట్టవా? నాటువేసావా? కోత కోసావా? కుపు నూర్చావా? నీకెందుకు కట్టాలిరా శిస్తు? అని బ్రిటీష్ వారిని నిగ్రదీసి అడిగిన మొనగాడు కన్నెగంటి. మాజీవ గడ్డపై నీకెక్కడినుంచి వచ్చింది పెత్తనం అని గర్జించాడు కన్నెగంటి. బ్రిటీష్ నిరంకుశ పాలనలో భారతీయులు అనుభవిస్తున్న అవస్థలను, అవమానాలను చూసి రగిలి పోయిన కన్నెగంటి హనుమంతు పోరుబాటు పట్టాడు. అనేకమంది యువకులను కలుపుకొని ఒక దండుగా కదిలాడు. తెల్లవారిపై దండయాత్ర చేసాడు. ఉడుకురక్కం కలిగిన యువకులు ఆయన వెంట నడిచారు. పెద్దతరం నిండుమనుతో కన్నెగంటి నాయకత్వం అంగీకరించారు. మహిళలు, వృద్ధులు సైతిక మద్దతు ఇచ్చారు, ఆశీర్వదించారు. పల్నాడు సీమలో కన్నెగంటి ప్రతాపం ప్రారంభమైంది. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వాన్ని గడగడలాడించాడు. తెల్లవారి సైన్యం తెల్ల ముఖం వేసింది. వారి కుయుక్కలు కన్నెగంటి ముందు తుత్తునియులు అయ్యాయి. అయితే, బ్రిటీష్ జనరల్ టి.జి. రూథర్ఫోర్ట్ ఆదేశాలమేరకు జిల్లా కలెక్టర్ వెర్రర్ కొంతమంది స్థానిక వంచకులను చేరదీసాడు. తమ వీరచిద్దడు కన్నెగంటిని ప్రజలే కాపాడుకున్నారు. దాంతో బ్రిటీష్ జనరల్ టి.జి. రూథర్ ఫోర్ట్ ఒక కుట్ట పన్నాడు. కన్నెగంటిని ప్రలోభాలతో లొంగదీయాలని తలపోశాడు. కరణం ద్వారా వర్తమానం పంపాడు. దుర్ది ఫిర్మాకు కన్నెగంటిని జమీందారుగా చేస్తామన్నారు. ఇష్టం వచ్చినంత శిస్తు వసూలుచేసుకోవచ్చని ఆశపెట్టారు. కానీ నిష్పత్తంక దేశభక్తుడైన కన్నెగంటి తోటి భారతీయులను వంచించి నెత్తుతే కూడును తిననని తగేసి చెప్పాడు.

1922 ఫిబ్రవరి 26న ఉదయం అటవీ, రెవిన్యూ శాఖలకు చెందిన అధికారులు మించాలపాడు గ్రామానికి వచ్చి హనుమంతుని కలిసి పుల్లరి కట్టకపోతే తీవ్ర పరిణామాలు ఎదుర్కొపలసి వస్తుందని పోచ్చరించారు. అప్పటికే గాంధీజీ సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమాన్ని విరమిస్తూ నిర్ణయం తీసికొని ఉన్నారు. కనుక పుల్లరి చెల్లించడానికి అభ్యంతరం లేదని కన్నెగంటి చెప్పారు. గ్రామస్తులందరి పుల్లరి కట్టడానికి తాను సిద్ధంగా ఉన్నానని వారికి చెప్పి పంపారు. మహాశివరాత్రి సందర్భంగా దైవదర్శనార్థం కన్నెగంటి కోటపుకొండకు వెళ్లారు. అదేరోజు

మధ్యహన్మం ముటుకూరు లింగం కోటయ్య ఆధ్వర్యంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కోటప్పకొండకు బయలుదేరింది. మించాలపాడుతోనహా చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలలోని యువకులు, కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు, కన్నెగంటి అనుచరులు, అభిమానులు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కలిసి వెళ్లారు. గ్రామంలో మహిళలు, వృద్ధులు మాత్రమే ఉన్నారు. అదే అదనుగా భావించిన బ్రిటీష్ సేనలు అడ్డువచ్చిన వారిని తుపాకి మడమలతో కొట్టి హింసించారు. విషయం తెలుసుకొని అధికారులతో మాట్లాడి పుల్లరి చెల్లించి రావడానికి కన్నెగంటి ఆ దిశగా వెళ్లాడు. ఆగండి! ఎవరినీ హింసించకండి. పుల్లరి చెల్లించడానికి మేము సిద్ధం! అని అయిన సైగలు చేస్తున్నా వారు లక్ష్యపెట్టలేదు. కన్నెగంటి అతనే అని గుంటనక్క అయిన ఆ గ్రామకరణం చూపించగానే ఎటువంటి మాటలమంతీ లేకుండా, ముందన్న హెచ్చరిక లేకుండా కన్నెగంటిని బ్రిటీష్ సేనలు చుట్టుముట్టాయి. శిస్తు కట్టడానికి మేము సిద్ధం అని చెబుతున్నా వినకుండా కన్నెగంటిపై కాల్చులు జరిపారు. 26 తూటాలు కన్నెగంటి శరీరంలోకి దూసుకుపోయాయి. ఆయనతోపాటే ఉన్న ఇంటి పాలేరు శేషయ్యను కూడా పాశవికంగా కాల్చి చంపారు. రక్తం మడుగులో పడిఉన్న కన్నెగంటిచుట్టా వలయంలా సేనలు నిలబడి గ్రామస్తులను దరి చేరనివ్వాలేదు. కన్నెగంటి హాహాకారాలు చేస్తున్నా ఆనుప్రతికి తరలించనివ్వాలేదు. దాహం అని అరుస్తున్నా మంచినీరు ఇవ్వాలేదు. తమ ప్రియతమ నాయకుడికి మంచినీరు ఇవ్వబోగా బ్రిటీష్ తొత్తులు అడ్డుకున్నారు. హనుమంతు భార్య గంగమ్మ తెచ్చిన నీటిని నేల పాల్చేశారు. ఈ దాట్టికం సహించలేని గ్రామస్తులు కారం, బరిశలు, విల్లంబులతో తిరగబడ్డారు. కానీ సర్చారు బ్రిటీషు సేనలముందు నిలువలేక పోయారు. బ్రిటీషు సేనలు ఆ రాత్రంతా గ్రామంపై బడి దోచుకున్నారు.

సాయంకాలం 6 గంటలకు తుపాకి తూటాలకు గాయపడిన పల్నాడు సింహం కన్నెగంటి అర్థరాత్రి వరకు శక్తిని కూడదీసుకుని వందేమాతరం అని నినాదాలు చేస్తునే ఉన్నాడు. అర్థరాత్రి దాటాక పల్నాటి వీరబిడ్డడు అమరుడైయ్యాడు. పల్నాడు సీమలోని ప్రతి ఒక్కరు కన్నెగంటి మరణానికి కన్నీరు కార్చారు. కాక ఎక్కిపోయారు, కోపోద్రిక్కలయ్యారు. ఆ మర్చాడు కోలగుట్లలో హనుమంతు, మరో ఇద్దరి భౌతిక కాయాలను బ్రిటీష్ సేనలు పూట్టిపెట్టి వెళ్లాయి. ఇంతటి మహేశాన్నత సాహసం, పోరాటం కనబరచిన కన్నెగంటి హనుమంతు పేరును గుంటూ జిల్లాకు పెట్టాలనే అభ్యర్థన సర్వత్రా వినిపిస్తోంది. అదే అమేయమైన దేశభక్తుడికి, ఆయన్ను కన్న

పరిశీగడ్డ గుంటూరుకి న్యాయం చేసినట్లవుతుందని ప్రజలు భావిస్తున్నారు. కన్నెగంటి కనబరచిన దేశభక్తిని విద్యార్థులకు బోధించాల్సి ఉంది. కోలగుట్లలోని ఆయన సమాధిని వీరఘుట్గా అభివృద్ధిపరచి విశేష ప్రాచుర్యం కల్పించవలసి ఉంది. ప్రతివిటా కన్నెగంటి జయంతి వర్షంతులు ప్రభుత్వ లాంథనాలతో జరిపిస్తే సముచితంగా ఉంటుంది. గుంటూరు లేదా నరసరావుపేట జిల్లాను ఆయన పేరున పిలవడమే అంతటి స్వాతంత్య సమరయోధుడికి, నిష్ణంక దేశభక్తుడు, వీరవిష్వవ వేగుచుక్కకి మనం ఇవ్వగల నిజమైన నివాళి. కన్నెగంటి మృతిచెందినది 1922 ఫిబ్రవరి 26వ తేదీ, ఆదివారం.

రచయిత పరిచయం

పట్టా శివ కుమార్ ఉమ్మడి సల్లగొండ జిల్లా భువనగిరి లో జన్మించి హైదరాబాద్ లో స్థిరపడ్డారు. ఉస్కాన్నియూ విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.వి (హిందీ), కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఎం.వి (ఆంగ్లం), అన్నామలై విశ్వవిద్యాలయం నుండి (ఎం.ఎడ్) పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ లోని బోడుపుర్ ప్రాంతంలో వీనస్ మోడల్ హైస్కూల్ నిర్వహిస్తున్నారు. చరిత్ర అధ్యయనం వీర అభిలాష. ఆంగ్లభాషా బోధన వృత్తి. రక్తదానం ప్రవృత్తి. ఇప్పటివరకు 35సార్లు రక్తదానం చేయడం జరిగింది. పన్నెండేళ్ల ప్రాయంలోనే స్వామి వివేకానంద బోధనలతో స్వార్థిని పొంది పలు జాతీయవాద సామాజిక సంస్థల ద్వారా సమాజ కార్యంలో చురుకుగా పాల్గొంటా, యువతకు మార్గదర్శనం చేస్తుంటారు. ప్రస్తుతం ఇతిహాస సంకలన సమితి సభ్యులుగా హైదరాబాదు ఇతిహాస సమితి పనులలో కీలక పాత్ర నిర్వహిస్తున్నారు.

కప్పలబంధం గ్రామం - కన్నీటివేదన

రచన: డా॥ఎక్కిరాల వెంకట నరసయ్య, 9391129992

ఖమ్మం జిల్లా, కల్పలారు మండలం, కప్పలబంధం గ్రామం నేడు (వరంగల్ జిల్లా, మధిర తాలూక, కల్పలారు పరగణ, కప్పలబంధం నాడు అంటే స్వాతంత్యానికి పూర్వం) అందమైన పల్లె, రకరకాల కులవృత్తులు, పలురకాల పంటలు. పశు సంపద. అన్నెను పున్నెను ఎరుగని అమాయక ప్రజలు. కష్టపడి పంటలు పండించటం, వృత్తుల వారీగా మేరలు ఇవ్వటం, మిగిలిన దానితో జీవించటం, వారి జీవన విధానం, అప్పుడప్పుడు పట్టారి, పోలీస్ పటీల్ రావటం, శిస్తు తీసుకుపోవటం జరుగుతుందేది. కల్పలారులో ఉన్న కరణాలు కొండపల్లి నారాయణరావు కప్పలబంధం గ్రామానికి, కొండపల్లి సుగుణారావు బత్తులపల్లి గ్రామానికి జమిందార్ (దొర) లుగా చలామణి అయ్యేవాళ్ళు. వీళ్ళ కనుసన్నలలోనే నిజాం పోలీస్, రజాకారులు (అచ్చువేసిన ఆంబోతులు, నరరూప రాక్షసులు), కార్యక్రమాలు నిర్వహించేవాళ్ళు. పైచరాబాద్ నవాబు అడిగిన పైకం ఇస్తూ, ఈ దొరలు పాలన సాగించే వాళ్ళు. వీళ్ళకి దేశభక్తి, ప్రజల క్షేమం కంటే ప్రభుభక్తి, పక్షపాతం ఎక్కువ. అందుకే కమ్మానిస్టులకు వీళ్ళమీద కోపం.

స్వాతంత్రం కోసం పోరాటం చేసే జాతీయ నాయకులతో, ఎవ్వెనా సంబంధాలు కలిగి ఉంటున్నారా, రైతు-కూలి సంఘాల పేరుతో వస్తున్న కమ్మానిస్టులతో ఎవ్వెనా సంబంధాలు కలిగి ఉంటున్నారా, అనే సమాచారాన్ని, నవాబుకు ఇవ్వటం, ప్రజలను అదుపులో ఉంచుకోవటంకోసం రకరకాల ఒత్తిళ్ళ కలుగచేయటం, కరణాల పని. కరణాలకు సహాయముగా పటేలు, మొత్తాదులు, ఎవరి లెవెల్లో వాళ్ళు, వాళ్ళ అవసరాల కోసం, ఆనందం కోసం, ప్రజలను హింసించేవారు. వాళ్ళు పెట్టిన హింసలు ప్రాయినికి, చెప్పటానికి, అభ్యంతర కరమైనవే. బహుశా ! దొరల ఆగడాలను అదుపుచేసే క్రమములోనే కమ్మానిస్టులు గ్రామాలలో తిరిగేవారు. కల్పలారుకు దగ్గర ముత్తగూడెం, మధిరలో చెక్ పోష్టు (నాకా)లు ఉండేవి. ఆంధ్రా నుండి వచ్చే వ్యక్తులను, ఉత్తరాలను, సైంపం అధికారులు తనిఫీ చేసిన తరువాత, వాళ్ళకు అభ్యంతరం లేకపోతేనే పంపటం జరుగుతుందేవి.

ఒక వైపు భారతమాత దాస్యవిముక్తి కొరకు స్వాతంత్ర పోరాటం, మరొక వైపు దొరల ఆగడాలను అదుపు చేసే కమ్మానిస్టుల రైతాంగ పోరాటం, దొరలకు, రజాకారులకు కంటిమీద కునుకులేకుండా చేసే పరిస్థితులు. అది తట్టుకోలేని నవాబ్ పోలీసులు, రజాకారులు రాక్షస విహారం చేస్తూ, ప్రజలను భయభ్రాంతులకు

గురిచేస్తూ ఉండే వాళ్ళు. సామాన్య ప్రజలు ప్రాణం గుప్పిల్లో పెట్టుకొని జీవనం సాగించేవారు. చైతన్యం కలిగిన వారు స్వాతంత్ర పోరాటంలో మహాత్మగాంధీ పిలుపుమేరకు, అడపా దడపా కార్యక్రమాలు చేసేవారు. అలాంచివాళ్ళను పట్టుకోవటం, ఆపై వరంగల్, ఔరంగాబాద్, హైదరాబాద్ జైళ్ళకు పంపించటం, దొరలు, పోలీసులు, రజాకారులు (సమయం, సందర్భంను బట్టి దోసుకోవటం) చేసే కార్యక్రమం. జైలు నుండి ఎవరు తిరిగి వచ్చారు, ఎవరు రాలేదు, అని అడిగే వారు లేరు. జైళ్ళకు వెళ్లిన వాళ్ళందరూ తిరిగిరాలేదు అనేది నిజం.

ఈ క్రమంలో ఒత్తులపల్లి గ్రామం నుండి శీలం రామిరెడ్డి, మల్లారెడ్డి, వెంకటప్పారెడ్డి, జంగా రాఘవ రెడ్డి, రామకోటారెడ్డి, వేమిరెడ్డి రామిరెడ్డి, పుల్లారెడ్డి, గూడూరు నాగిరెడ్డి, భూస పుల్లయ్య (నాయపు), భానోత్ పథ్య, గుగులోత్ సోమ్మా, మాదిగ గూడెం నుండి బొల్లెపోగు బుచ్చాలు, ఎక్కిరాల పిచ్చుయ్య, మంచాల వెంకయ్య, లాంటి కొందరు రైతులు, స్వాతంత్ర్య పోరాట కార్యక్రమాలలో ఆసక్తి చూపుతున్నట్టగా, కమ్మానిస్టులకు సహాయ పడుతున్నట్టగా భావించి, వీళ్ళందరినీ అరెస్ట్ చేసి, మొదట వరంగల్ జైలుకు, తరువాత ఔరంగాబాద్ (జాల్మె) జైలుకు, తరువాత చెంచలగూడ జైలుకు పంపటం జిరిగింది. కొందరికి ఏడు సంవత్సరాలు శిక్ష విధించటం జిరిగింది. ముందూ వెనకాగా అందరూ తిరిగి వచ్చారు. కానీ వేమిరెడ్డి పుల్లారెడ్డి అనే రైతు జైల్లోనే చనిపోవటం జిరిగింది.

భారత ప్రజలు స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యంతో గాలి పీల్చుకునే రోజులు దగ్గర పడుతున్నాయి, రజాకారుల ఆగడాలకు అంతులేదు. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వస్తే, వీళ్ళ పెత్తనం పోతుండని భయంతో, ప్రజలను బాగా హింసించే వాళ్ళు. గ్రామాలలో ఉన్న పెద్ద రైతులను చంపి, ప్రజలను వాళ్ళ అదుపులో ఉంచుకోవాలని, రైతుల జాబితా ను తయారు చేసుకున్నారు రజాకారులు. కప్పలబంధం గ్రామంలో తల్లపరిచ్చి నర్చి రెడ్డి, కర్నాటి అయ్యపు రెడ్డి, రామిరెడ్డి, తేళ్ళారి గురవయ్య (మాదిగ), జిల్లేళ్ళ శేఖరెడ్డి, గుర్రాల రాఘవరెడ్డి, శీలం బసివిరెడ్డి లాంటి కొందరు పెద్ద రైతులు ఉండేవారు. వీరు రజాకారుల జాబితాలో చేరినారు. వీరి ఇళ్ళపై రిక్షీ నిర్వహించారు, రెండు మూడు సార్లు బెదిరింపులు లాంటి హెచ్చరికలు చేసేవాళ్ళు. నలుగురు, ఐదుగురు వ్యక్తులతో వచ్చిన రజాకార్లు, ఒక్కరి ఇండ్ప్రై దాడి చేయటం జిరిగింది. నాడు ఉమ్మడి కుటుంబాలు కావటం మూలంగా, ప్రతి ఇంటిలో డజనుకు పైగా సభ్యులు ఉండటం కారణంగా, ఎవ్వరిని ఏమి చేయలేకపోయారు. రజాకార్ల రాక్షసుక్రీడ పతాకస్థాయిలో చేరుకున్నది.

అది 1946, మార్చి నెల (తేదీ సరిగ్గా తెలియదు), అర్థరాత్రి, కొన్ని గ్రూపులు గ్రూపులుగా వచ్చిన రజాకారులు, దొరల మనుషులు, కప్పలబంధం గ్రామంలో, వాళ్ళ జాబితాలో ఉన్న అందరి ఇళ్ళపై ఒకేసారి గుంటనక్కల్లగా చౌరబడినారు. దురదృష్టవశాత్తు తల్లపురెడ్డి నర్సి రెడ్డిగారు, కర్నూటి అయ్యప్ప రెడ్డిగారు, అనే ఇద్దరు రైతులు మాత్రమే, రజాకార్ల చేతికి చిక్కటం జరిగింది. వారిద్దరిని ఊరుకు అనుకోని ఉన్న చెరువు దగ్గరకు తీసుకుపోయి, చిత్రహీంసలు పెట్టి, కర్కశంగా తలలు నరికి గ్రామం మధ్యలో ఉన్న చింతచెట్టు క్రింద పడవేశారు. కొందరు దొరకలేదు. దొరకని వారు, గడ్డి వాములలో, గుమ్ములలో దాక్కోవటం జరిగింది అని భావించిన దుండగులు, గడ్డి వాములకు, ఇళ్ళకు నిప్పు పెట్టటం జరిగింది. ఆరోజులలో అందరివీ గడ్డి ఇండ్లే కనుక అన్ని కాలిపోయినవి. మాదిగ గూడెం దూరంగా ఉండటం మూలంగా కాలలేదు.

తల్లపురెడ్డి నల్నిరెడ్డి

మంచి మనిషి అందరితో కలిసిమెలిసి ఉంటూ, వ్యవసాయం చేసుకుంటూ, స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాలపై అవగాహనా, ఆసక్తి కనబరిచే వారు. సంపాదన పరంగా గట్టి రైతు కనుక కమ్యూనిస్టులకు కోపం, సంపాదనలో మాకు వాటా ఇవ్వటం లేదని, ఇటు రజాకారులకు ఈయన మీద కోపం. తల్లపురెడ్డి నర్సిరెడ్డి-అచ్చమ్మగారి దంపతులకు, ఐదుగురు కుమారులు, ఇద్దరు కుమార్తెలు. వారి మనవదు తల్లపురెడ్డి నర్సిరెడ్డి (జూనియర్). మనవనితో అచ్చమ్మగారు, నాడు జరిగిన సంఘటన, ఎన్నో సార్లు చెప్పుకొని కన్నీటి పర్యంతం అయ్యేవారు. వచ్చిన ఐదుగురు వ్యక్తులలో ఇద్దరు జమిందార్ తాలూక వాళ్ళు, ముగ్గురు రజాకారులుగా గుర్తించారు. జమిందార్ మనుషులు ఆ గ్రామం వాళ్లే. ఒకడు అల్లాహ్ గానం పకీర్ మరొకడు వందర పకీర్. రజాకారులు అహమ్మద్, కన్నాం, కరీమ్. వీళ్ళు కల్యాచులో, మాములు పోలీసులతో కలిసిమెలిసి తిరిగే వాళ్ళు. పెద్ద రైతులను దోసుకోవటమే వాళ్ళ పని. అల్లాహ్ గానం పకీర్, నర్సిరెడ్డిగారిని తాళ్ళతో చేతులు కట్టివేచి, వాళ్ళతో తీసుకుపోవటం జరిగింది. నర్సిరెడ్డి గారు ఆజూనుబాహుడు కావటం మూలంగా, వాళ్ళ మధ్య బాగా పెనుగులాట జరిగింది. వాళ్ళ ఐదుగురిని కూడా ఎదిరించాలని చాలా ప్రయత్నం చేసినారు. ఆ పెనుగులాటలో నెట్టుకుంటూ, నెట్టుకుంటూ చెరువు దగ్గరకు వెళ్ళినారు. ఆ ఐదుగురును కూడా చెరువులో పదేయాలని నర్సిరెడ్డిగారి ప్రయత్నం. అది గమనించిన దుండగులు, ఆయన కాళ్ళను బాగా గాయపర్చటం జరిగింది. అప్పటికిని నర్సి రెడ్డిగారు భయపడలేదు, ధైర్యం తగ్గలేదు. నర్సిరెడ్డిగారి

ప్రతిఫలనను చూసిన దుండగులు, తాము ప్రమాదం లోకి వెళుతున్నామని గమనించి, కాళ్ళను నరకటం జరిగింది. అప్పుడు నర్సిరెడ్డిగారి ఫ్లీంకారం, చీకటిని పార ద్రోలి వెలుగొస్తుందా అన్నట్టగా, అయ్యపు రెడ్డిగారిని పట్టుకున్న వాళ్ళు కూడా అక్కడకు రావటం జరిగింది. ఇక ఏమాత్రం ఆలస్యం చేసినా, గ్రామం వాళ్ళు వస్తారని భయపడి, ఇద్దరినీ తలలు నరికి, చింత చెట్టుకాడ వేసి వెళ్ళిపోయారు.

కర్ణాటి అయ్యపు రెడ్డి

ఆ గ్రామంలో ఉన్న పెద్ద రైతులలో ఒకరు, మంచి సౌమ్యుడు, పొదుపుగా జీవించే వారు. అయ్యపు రెడ్డి-చెన్నమ్మ దంపతులకు ముగ్గరు కుమారులు, ఐదుగురు కుమారైలు. కుమారులలో ఒకరైన హన్సిరెడ్డిగారి కుమారుడు అశోక్ రెడ్డి, వారి తండ్రి గారి నుండి, మేనత్తలనుండి కథలుగా చెప్పబడిన కన్నీటి గాధ, బాధాత్పత్త వృద్ధయంతో వివరించటం జరిగింది. ఆ రోజు భోజనం చేసి పడుకున్నారు. ఎవరో వచ్చి మీతో మాట్లాడాలి, బయటకు రండి అన్నారు. అయ్యపురెడ్డిగారు సాంధారీదాగానే, వాళ్ళతోపాటు వెళ్ళటం జరిగింది. బయటకు వెళ్లిన వ్యక్తి ఇంకా రాలేదే ? అని కుటుంబ సభ్యులు, ఆలోచనలో పడ్డారు, కంగారుపడుతున్నారు, వచ్చిన వాళ్ళు ఎవరు అని ఒకరి నొకరు ప్రశ్నించుకుంటున్నారు. కొంతసేవలి తరువాత అరుపులు కేకలు, గ్రామం అగ్నికి ఆహాతి ఆవుతున్న స్థితి. అయోమయం, ఏమి జరుగుతున్నదో, ఎవరు చేస్తున్నారో, ఎందుకు చేస్తున్నారో తెలియదు. కాని ఘోరం జరిగిపోయింది. ఇద్దరు వ్యక్తులు, విగత జీవులుగా, తల శరీరము రెండు భాగాలుగా చింతచెట్టు మొదట్లో, సమాజాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాయి ఇదేమి న్యాయం. ఇదెక్కడి ధర్మం అని.

తేళ్ళాలి గురవయ్య

రజ్జాకార్ల జాబితాలో ఉన్న మరొక వ్యక్తి తేళ్ళారి గురవయ్య గారు. కులం మాదిగ, మనసున్న మహారాజు, పెద్ద రైతు. గురవయ్య-నాగమ్మ గారి దంపతులకు ఆరుగురు కుమారులు, సలుగురు కుమారైలు. కమ్మానిస్టులకు సహాయం చేస్తున్నాడు అనేది, గురవయ్యగారిపై నెపం. అది నెపం కాదు, వాస్తవం. ఆ ఇంట్లో ప్రతి రోజు ఇరవై ఐదు నుండి ముపై మంది వరకు భోజనం చేస్తూ ఉండే వారు. అందరూ చుట్టాలే. వారితో అప్పుడప్పుడు కమ్మానిస్ట్ వారు కూడా ఉండే వారు. కమ్మానిస్టులు వచ్చినారని తెలిసి, పోలీసులు రావటం జరిగేది. అది గమనించిన కుటుంబ సభ్యులు, కమ్మానిస్ట్ వారిని గుమ్మితోసే, ఖోర్మే లోనో దాక్కోమని చెప్పే వారు. ఆ విధముగా

గురవయ్యగారు రజాకారుల జాబితాలో చేరినారు. ఆరుగురు సభ్యుల రజాకారుల బృందం అర్థరాత్రి, గురవయ్యగారి ఇంటికి వచ్చి, మాట్లాడాలి బయటకు రండి అన్నారు. మీరే లోపలికి రండి, కూర్చుని మాట్లాడుకుండాం అని గురవయ్యగారి బావమరిది గద్దల పెద్దలు గారు సమాధానం చెప్పటం జరిగింది. అక్కడ మాట మాట పెరిగింది. ఆరుగురిని వాకిట్లోనే గురవయ్యగారి కుటుంబ సభ్యులు, చితక కొట్టటం జరిగింది. ఆ దెబ్బకు అందరూ ఎవడిదారిన వాడు పారిపోయినారు. రజాకారుల చరిత్రలో బహుశా ఇలాంటి చేదు అనుభవం అరుదేమో. నాటినుండి కొన్ని సంవత్సరాలపాటు, నవాబ్కు జవాబుదారిగా ఉన్న కొండపల్లి సుగునా రావు అనే కల్లూరు కరణం, కప్పలబంధం గ్రామంలోకి రావాలంబే భయపడేవాడు. తేళ్లారి గురవయ్యగారు కొన్ని నెలలకే అనారోగ్య కారణముగా చనిపోవటం జరిగింది. వారి శ్రీమతి తేళ్లారి నాగమ్మ గారు, భర్త దూర మైనప్పటికిని ధైర్యంగా తన కుమారులను, కుమార్తెలను పెంచి పెళ్లిళ్లు చేయటం జరిగింది. వారి చిన్న కుమార్తె గురవమ్మ, మా అమ్మగారు. మా అమ్మ, అమ్మమ్మ, మా మేనమామలు గోపయ్య, బసవయ్య, రామయ్య (కల్లూరు గ్రామ పంచాయితీకి 25 సంవత్సరాలు ఉపసర్పంచిగా చేయటం జరిగింది), లక్ష్మయ్య, వెంకయ్య, భిక్షుమయ్య, మా అమ్మమ్మ తమ్ముడు పెద్దలు గారు (రజాకారులను కొట్టిన వ్యక్తి) నాతో చెప్పటం జరిగింది. అంతే కాదు మా నాన్న ఎక్కిరాల పెద్ద నర్సయ్యగారు, తాతయ్య పిచ్చయ్య గారు (బత్తులపల్లి జైలు జాబితాలో ఉన్నారు) చేప్పేవారు.

రజాకార్ల జాబితాలో ఉన్న కొండరు రైతులు, ఆ కాళరాత్రి రజాకారులకు దొరకలేదు. అంటే సమాచారం ఇచ్చే మోతాదు మాల వెంకటప్పయ్య, స్వర్న సమాచారం ఇప్పటేని కోపంతో వెంకటప్పయ్యను కూడా క్రూరంగా తల నరికి, ఉరి బయట పడవేచి రజాకార్ల వెళ్లటం జరిగింది (వాస్తవానికి వెంకటప్పయ్యను, కమ్మానిస్టులే చాలా సార్లు, పద్ధతి మార్కుకో అని పోచ్చరికలు ఇప్పటం జరిగింది). అయితే వెంకటప్పయ్యను కమ్మానిస్టులే చంపారు అని ప్రచారం చేసినారు. కాని నిజం మాత్రం కాదు. మరునాదు సమాచారం తెలుసుకున్న కల్లూరు పోలీసులు కప్పలబంధం వచ్చి శవాలు పంచనామాలు చేయటం జరిగింది.

ఇది చేసింది కమ్మానిస్టులు అని ప్రజలను నమ్మించే ప్రయత్నాలు చాలా జరిగినాయి, జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కారణం కమ్మానిస్టులకు దొరలన్నా, దొరలకు సహాయం చేస్తున్న భూస్వాములన్నా కోపం. కాని రజాకారులు అనే వాళ్లు, నవాబు పోలీసులను అడ్డగా పెట్టుకొని సమాజాన్ని దోసుకునే దగాకోరులు, హిందు సమాజంపై విషం గక్కు నరరూప రాక్షసులు.

వీళ్ళు ప్రజలను దోసుకోవటం, కమ్యూనిస్టులు చేసినారు అని ప్రజలను నమ్మించేవాళ్ళు. దీనికి తోడు, కమ్యూనిస్టులు కూడా అక్కడక్కడా కొందరిని దండించే వారు.

రజాకారులు ఇద్దరు రైతులు తల్లిపురెడ్డి నర్సిరెడ్డి, కర్ణాటి అయ్యపురెడ్డితో పాటు, మౌతాదు వెంకటప్పయ్యను కూడా అతి క్రారంగా చంపటం, కప్పలబంధం గ్రామాన్ని అగ్నికి ఆహాతి చెయ్యటం, ప్రజలను భయభ్రాంతులకు గురి చేసింది. ఆ సంఘటనతో కప్పలబంధం, బత్తులపల్లి గ్రామాల ప్రజలు భయముతో ఉరు వదిలి, కల్లారు వచ్చి, పాకలు వేసుకొని, ఘమారుగా రెండున్నర సంవత్సరాలు ఉండటం జరిగింది. పగలు పొలాల్లో పనిచేయటం, రాత్రికి అందరూ కల్లారుకు రావటం జరిగేది. ఇది ప్రజలకు రక్షణ కలిపించటం అని కొందరు అంటారు. కాని ఇది కమ్యూనిస్టుల నుండి దొరలకు రక్షణ అని మరి కొందరు అంటున్నారు. భారత దేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చి, హైదరాబాద్ రాష్ట్రం, భారతదేశంలో విలీనమైన తరువాత, బత్తులపల్లి, కప్పల బంధం గ్రామాల ప్రజలు, తిరిగి వారి వారి గ్రామాల్లోకి రావటం జరిగింది.

రచయిత పరిచయం

డా॥ ఎక్కిరాల వెంకట నరసయ్య హైదరాబాదు వాస్తవ్యులు. వీరు కప్పలబంధం గ్రామం బత్తులపల్లి లో జన్మించారు. కల్లారు మండలంలో హైదరాబాద్ విద్య వరకు పూర్తి చేసికొని ఖమ్మం జిల్లాలో బీ.ఎస్.ఎస్.డిగ్రీ, ఉస్కానియూ విశ్వవిద్యాలయంలో ఆర్గానిక్ కెమిస్ట్ లో పీ.జీ., పీ.పోచ్.డి.లు పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ లోని IICTలో సైంటిస్ట్ గా పని చేస్తున్నారు. సైన్స్ పత్రికలకు రాసిన 120కి పైగా సైన్స్ వ్యాసాలు ప్రచరింపబడి వీరు అమెరికాలోని ప్రసిద్ధ స్టోంఫోర్డ్ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా గుర్తింపు పొందిన 120 మంది శాస్త్రవేత్తలలో ఒకరిగా పరిగణింపబడటం మన జాతికి గర్వ కారణం.

జాంబవ పురాణం-భారత జాతి ఐక్యతకు పునాది, సనాతన ధర్మం-పురుష సూక్తం వీరు రాసిన ప్రసిద్ధిచెందిన గ్రంథాలు. పాటలు రాయటం, నాటకాలు వేయటం వీరి అభిలాష ప్రవృత్తి. సనాతన ధర్మాన్ని నరనరాన ఒంట బట్టించుకున్న వీరు దేశభక్తిపూరితమైన సమాజ కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటున్నారు.

కొలాము వీరరత్నం కుముంసూరు

రచన: ఆత్మం మోతీరామ్ 9398020367

భారతదేశాన్ని అంగైయులు పరిపాలిస్తున్న రోజులో తెలంగాణ ప్రాంతం నైజాం నవాబుల పాలనలో ఉండేది. జున్ గామూ (ఆసిఫాబాద్) జిల్లాలో కొండ, కోన ప్రకృతి సోయగాలతో దట్టమైన అడవిలో సాగుకు యోగ్యంగా గల అటవీ ప్రాంతమైన మండలం కేరమెంలో ఆదివాసులు నివాస గూడేలు ఏర్పరచుకొని స్వేచ్ఛగా తమకు అనుకూలంగా ఉన్న భూమిని సాగుచేస్తా వర్షాధార పంటలు జొన్నలు, కొర్రలు, సామలు, మక్కలు, పచ్చజొన్నలు, గంటె (రాగులు), ఉలువలు, కందులు, పెసర్లు, అనుములు, శనగలు, ఆముదం, జావున్ వేసుకొని అడవి ఆధారంగా పశుసంపదను పెంచుకుంటు ప్రకృతిలో దైవత్యాన్ని చూస్తు తమ ఆచార దేవుళ్లను కొలుస్తు తమ సంస్కృతి సంప్రదాయాలతో కొలాములు జీవనం గడుపుతూ ఉండేవారు.

జోడేఫూట్ గ్రామంలో చిన్న, మారుబాయి దంపతులకు 25 మార్చి 1918 సంవత్సరంలో కుప్రమం సూరు జన్మించారు. జోడేఫూట్ అడవి ప్రాంతంలో చిన్న, మారుబాయి దంపతులు 18 ఎకరాల భూమిని సాగు చేస్తు వ్యవసాయం చేసుకుంటు జీవనం సాగిస్తున్నారు. జున్ గామూ (ఆసిఫాబాద్) జిల్లాలో గొండు, కొలాం, తేటి, పర్రాన్, నాయకపోడ్ మొదలైన గిరిజన తెగలపై దౌర్జన్యాలు, భూ ఆక్రమణాలు, అన్యాయాలు కొనసాగాయి. ఆనాటి వ్యాపారులు, పట్టారులు, గ్రామాధికారులు, ఆదివాసులపై అనేక దౌర్జన్యాలు చేసేవారు.

జంగ్లాత్ (అటవి అధికారులు) భూమిని పంటలతో సహ ఆక్రమించుకునే వాళ్ళు. మొత్తం గూడేలను తగులబెట్టే వాళ్ళు. వారి మాన ప్రాణాలకు రక్కణ ఉండేది కాదు. ఎప్పుడు ఎవ్వరు దాడి చేస్తారో... ఎటువంటి పైశాచిక కృత్యాలకు పాల్పడతారో చెప్పలేని స్థితి. ఇటువంటి దురాగతాల సంఘటనలను చూస్తు చిన్నతనంనుండి ఎదుగుతన్న వయస్సులోనే కుప్రమం సూరు తన మిత్రులతో, గ్రామపెద్దలతో చనువుగా ఉండి తమ కష్టసుఖాలు పాలు పంచుకుని వారికి దైర్యాన్నిచ్చి అండగా నిలబడేవాడు. కుప్రమం సూరు 19వ యేటా ఆత్మం మారుబాయిని వివాహం చేసుకున్నాడు. ఈమెకి సంతానం కలుగకపోవడంతో కొన్నాళ్ళకు ఆత్మం భీంబాయిని వివాహం చేసుకున్నారు.

జోడేఫూట్ లోని 18 ఎకరాల భూమిలో వ్యవసాయం చేసుకుంటు జున్ గామూ (ఆసిఫాబాద్) జిల్లాలోని పూర్వపు కొలాం గ్రామాలు బాబేరుబి, పాట్నాపూర్, టోకెన్

మోవాడ్, సమతల గుండం, మోవాడ్, శేకన్ గొంది, కుటుద, మలన్ గొంది, యాపల్ పాటి, గోవెనా, పంగిడి, దంతన్సప్లి, కొడన్ మోవాడ్, దాబగుడ, భీమన్ గొంది, కూర్చుగుడ మొదలగు గ్రామాలకు కాలినడక లేదా రేంగి (చిన్నదై ఎడ్డబండి)తో సందర్భించేవారు. కొలాం దండారి లేలపాటలు, కోలపాటలు, కోలాహాట నృత్యాలు చేయడంలో గుడుం, తపెటా (డప్పు) తుండుం, వాన్సి (పిల్లనగ్రోవి) వ్రోగించడంలో ప్రావీణ్యాలు.

గ్రామంలో ఊరి కట్టు కట్టడం, గ్రామదేవత నడిదిమ్మ పూజలు చేయడం పొలకమ్మ ఉత్సవలు సంవత్సరానికి ఒక్కసారి జరుపుతుండేవారు.

సట్టి-పూసి (డిసెంబర్-జనవరి) నెలలో భీమయ్యక్, దసర, బేతల్క్, అడవి రాజులు, ఆయుధపూజలు పూర్వీకుల ఆచారాలను కొనసాగించేవారు. అకడి నెల (జూలై)లో అకడి రాజుల పూజా పొరనెల (ఆగష్టు) కర్ణల్, కొత్త పండుగ, శివబోడి, చితకి, వానా దేయ్యశ్శులను కొలించేవారు. వివిధ గ్రామాల్లో సూరు శుభ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నప్పుడు యువతను సంస్కృతి సంప్రదాయాలను ముందు తరాలకు కొనసాగించాలని ఆచార్య వ్యవహరించాలను పాటిస్తూ తమ హక్కుల సాధన కోసం ఉద్యమించాలని సందేశాలు ఇచ్చేవారు. సూరు నిత్యం సంప్రదాయపరంగా రుమ్మల్ ధరించేవారు. ఆ రుమ్మల్ కొన్ని ఔషధ వనమూలికలను నిత్యం తన వెంట ఉంచేవారు. స్వల్ప రోగాలకు సత్సర్వే మందులు ఇచ్చేవారు. ఆదివాసి గ్రామాలలో దేవతలకు పూజలు చేసి ఊరి కట్టు మరియు వనమూలికలతో నాటు వైద్యం చేయడం కొలాముల ప్రాచీన విశ్వసనంప్రదాయ విద్య కావడం వలన గోండి భాషలో వీరిని పూజారి మరియు దేవరి అని కూడా పిలిచేవారు. తన జాతి ప్రజలు వెనుకబడిన బదుగు బలహీన జీవితాలు గడపడానికి కారణం ఆనాటి నైజాం నవాబులు వారి తాబేదారులు, రాజుకార్లు, కొనసాగిస్తున్న హింసలను ఆక్రమాలను, దౌర్జన్యాలను సహించలేక ఎదురు తిరిగి తన జాతిని నైజాం సంకెళ్ళ నుండి విముక్తి

గావించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అధికారులతో చర్చించి కొన్ని చిన్న చిన్న సమస్యలను నేరుగా పరిష్కరించగలిగారు.

నైజాం పాలనతో తీవ్రమైన హింసలను, అత్యాచారాలను ఎదుర్కొంటున్న గిరిజనులను ఐక్యం చేసి ఆదివాసుల హక్కుల సాధన కోసం నిజాం నిరంకు శాపాలనపై పోరాడాలని నిర్ణయించి ఆదివాసి ప్రజలను సమీకరించే తరుణంలో జోడేఘాటకు కుమ్రం భీం, ఎడ్డకొండు రాక ఒక కొత్త ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చింది.

కుమ్రం భీం గ్రామమైన సంకెపల్లి, రౌట ఈ రెండు గ్రామాలు ప్రక్క ప్రక్కనే ఉండడం వలన ఎడ్డకొండు, రౌట, సంకెపల్లికి గ్రామపూజారి గాను భీముకు అత్యంత ప్రాణస్నేహితుడు, కుమ్రం సూరు, ఎడ్డకొండు కష్ట సుఖాలలో పాలు పంచుకునేవారు. కుమ్రం సూరు, ఎడ్డకొండు, కొలాం గిరిజనులను ఐక్యం చేసి కుమ్రం భీంకు వెనుదన్నగా నిలిచారు. అలా సమకూరిన బలంతో జోడేఘాట చుట్టు ప్రక్కల 12 గ్రామాలు బాబేరురి, పాట్టాపూర్, టోకన్ మోవాడ్, బలంపూర్, గుండిగూడ, సుర్దాపూర్, దెమ్మడిగూడ, గోగ్న మోవాడ్, చిర్న మోవాడ్, భీమన్ గొంది, కోపగూడ, మురికి లొంక, వెలిసాయి. ఈ గ్రామాలను ఆనుకొని ఉన్న గిరిజనులు కొన్ని వందల ఎకరాల అటవీభూమిని సాగు చేస్తుందేవారు. వీరు ఎంతో శ్రమపడి పండించిన పంటలను భూములను నైజాం రజాకార్లు ఆక్రమించే వారు.

నైజాం రజాకార్లకు ఎదురు తిరిగిన గిరిజనులను చిత్ర హింసలు చేసేవారు. కుమ్రం భీం నాయకత్వంలో తమ భూములకు పట్టాలు సంపాదించాలని కుమ్రం సూరు, కొండు ప్రయత్నించారు. వీరు సాగు చేసిన భూములను దక్కించుకోవడం కోసం ఎన్ని చిత్ర హింసలు చేసి వీరి గుడిసెలను తగలబెట్టినా భయపడకుండా మమ్ములను మీరు ఏం చేసినా...! మా ప్రాణాలు పోయినా మా భూములను వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోమని కుమ్రం సూరు ఎదిరించారు. కుమ్రం సూరుతో పందలాది కొలాం, గోండు గిరిజనులు ఆనాటి ఆసిపొంగా జిల్లా కల్పక్కరు నాజం సాహేబుకు ఆ మేరకు ఆణ్ణిలు పెట్టుకున్నారు.

ఈ విషయం మైన పై అధికారుల స్వందన కరుపైంది. నేరుగా నిజాం నవాబును కలుసుకొని తమ సమస్యలను పరిష్కరించుకోవాలని నిర్ణయించి కుమ్రం భీంతో పాటు కుమ్రం సూరు, ఎడ్డకొండు మరి కొంతమందిని వెంటబెట్టుకొని ప్రాదరూబాద్కు

కాలినదకతో బయలుదేరినారు. మార్గ మధ్యంలో తమకు తినడానికి జొన్సు రొట్టెలు, దంచిన కారం తమ వెంట సాహాగ్రితో పైదరాబాద్కు చేరుకున్నారు.

నైజాం నవాబును కలవాలని ఎంతగానో ప్రయత్నించారు. అధికారుల యొక్క దుష్పువర్తన వలన వీరికి నైజాం నవాబు దర్జనం కాలేదు. పద్ధతి ప్రకారం తాము సాధించుకోవలసిన పనిని సాధించుకోలేక పోవడం వలన వారిలో ఆగ్రహం పెల్లుబికింది. కొంత మంది గొండు, కొలాం వీరుల సహకారంతో జల్, జంగల్, జమీన్ కోసం విజయమో వీర స్వరమా అన్న రీతిగా జోడేఫూట్ కొండలపై పోరాటం కొనసాగించాలని నిర్ణయించారు. జోడేఫూట్, బాబేరురి, పాట్చుపూర్, మోవాద్, బలంపూరం, గుండి గూడ, సుర్దాపూర్, దెమ్ముడి గూడ, చిర్నవ్ మోవాద్, భీమన్ గొంది, మురికిలొంక, ఆదివాసులను సమీకరించి వారికి శిక్షణ ఇచ్చి గిరిజనులపై దౌర్జన్యాలు, అత్యాచారాలను ఆకృత్యాలను పాల్పడిన నైజాం ప్రభుత్వ సైనికులపై తిరుగుబాటు చేశారు. ఆసిఫాబాద్, తహశీల్దార్ 1940 సంవత్సరములో కొండరు సైనికులను వెంటపెట్టుకొని పెద్ద ఎత్తున గాలింపు చర్చలు చేపట్టారు. ఆ సమయంలో కుమ్రం సూరును నైజాం సైనికులు కుమ్రం భీం ఆచాకి తెలియజేయాలని బెదిరించారు.

ఎంత ప్రయత్నించిన భీము యొక్క ఆచాకి వారికి తెలియజేయలేదు. కుమ్రం భీం వరుసకు అన్న అయినప్పటికి అతడు గొండు, నేను కొలాము తెగకు చెందినవాడినని వివరించిన వినకపోవడంతో కుమ్రం సూరు తనకున్న విద్యను ఉపయోగించి తెనటీగలను సైనికుల పైకి పంపి దాడి చేయించడం వలన నైజాం సైనికులు వెనుతిరిగి పారిపోయారు. మదావి కొద్దు, నైజాం సైనికులు ఆశపెట్టిన ప్రతి ఘలానికి లొంగిపోయి వీరు ఉన్న రహస్య స్థావరాన్ని తెలియపరవిన అన్యాయం చేశాడు.

కుమ్రం భీం, కుమ్రం సూరు, ఎడ్డకొండు అడవిలో అలజడికి ఆయుధం చేత పట్టి పోరుకు తలపడ్డారు. ఈ పోరాటంలో నైజాం సైనికులు తుపాకులతో కాల్పులు జరుపగా ఆదివాసులు సంప్రదాయ ఆయుధాలు, కొలాలు, ఈటెలు, బరిసెలు, బాణాలు, గొడ్డళళ్ళు, కొడవళ్ళు, దుంగలు, నాటు తుపాకులతో పోరాడినారు. ఈ పోరాటంలో కొలాం తెగకు చెందిన వారు ఆత్రం భీము గ్రామం పంగిడి మండలం తిర్యాణి, ఎడ్డకొండు గ్రామం రొట సంకెపల్లి, మండలం ఆసిఫాబాద్, ఆత్రం గంగు,

గ్రామం జోడీన్ ఘాట్ మండలం కేరమెరి, ఆత్రం, పొళ్ళయ్య, గ్రామం పట్టాపూర్, మండలం కేరమెరి, ఆత్రం, పొవుగా గ్రామం జోడీన్ ఘాట్ మండలం కేరమెరి, టేకం పొవుగా గ్రామం టోకెన్ మోవాడ్, కొండు, గ్రామం దేవదుర్గం మండలం ఆసిధాబాద్, ఆత్రం, భీము, గ్రామం కొడన్ మోవాడ్ మండలం ఆసిధాబాద్ వీరితో పాటు మరెందరో ఈ పోరాటంలో అమరులయ్యారు.

నైజాం సైనికుల తుపాకులు సాగించిన నరమేధానికి ఎందరో గిరిజన వీరులు ప్రాణాలర్పించారు. లెక్కలేనన్ని తుటాలు దూసుకుపోవడంతో కుమ్రం భీం, ఎడ్డకొండు నేలకొరిగారు. కుమ్రం సూరు త్రుటిలో తప్పించుకున్నారు. పెద్ద దిక్కు కనుమరుగైన భావన కుమ్రం సూరులో చోటు చేసుకుంది. ఈ పోరాటంలో కుడి చెయి, కుడి కాలు, నడుము భాగంలో నైజాం సైనికుల తుటాలకు తీవ్రంగా గాయపడి భీతిల్లన కుమ్రం సూరు, తన ప్రాణాలను కాపాడుకొనుటకు వారి నుండి తప్పించి సమతుల గుండం అడవులలోని ఒక రహస్య సౌరంగంలో ఆరు నెలల పాటు అజ్ఞాత వాసం చేశారు.

ఆ తరువాత కొంతకాలం సమతల గుండం గ్రామంలో నివసిస్తు కొంత భూమిని సాగు చేస్తూ కొన్ని సంవత్సరాలు గడిపినారు. గిరిజనులకు, అధికారులకు కుంరం భీం యొక్క జీవిత చరిత్ర వివరించారు.

1975 సంవత్సరంలో ఐటిడిఎలు ఏర్పడిన తరువాత అప్పటి అధికారులతో చర్చించి కుమ్రం భీం వర్ధంతి సభను ప్రభుత్వం తరువున నిర్వహించే విధంగా కృషి చేసినారు. 1980 సంవత్సరంలో కొలాం గిరిజనుల పిల్లల విద్య అభివృద్ధి కొరకు కుమ్రం సూరు అప్పటి ప్రాజెక్టు అధికారితో చర్చించి కొలాం గిరిజన గ్రామాలను కలుపుతూ కొలాం ఆశ్రమ పారశాలలను ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది.

కొలాం గ్రామ గ్రామాన కాలినడకన తిరిగి ప్రభుత్వ వథకాల పట్ల అవగాహన పరిచి కొలాం పిల్లలను బడికి పంపే విధంగా తల్లిదండ్రులకు నచ్చజెపి బడి ఈడు పిల్లలను బడిలో చేర్చి విద్యభ్యసించుటకు కృషి చేశారు. కుమ్రం సూరు కొలాం ప్రజలకు అంకితభావంతో సేవలు చేయడాన్ని గుర్తించి ఆనాటి ఐటిడిఎ అధికారులు 1986వ సంవత్సరంలో కెవిడబ్ల్యూప్ కొలాం గ్రామాల అధికారిగా ఐటిడిఎ యందు

నియమితులయ్యారు. నెలకు 300/- రూపాలయల వేతనం తీసుకుంటూ అనేక సేవలందించి ఆదివాసి గిరిజనుల యొక్క జీవన విధానాన్ని వారి స్థితిగతులను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకెళ్ళినారు.

కుప్రం సూరు యొక్క సేవలను ప్రభుత్వం గుర్తించి ఆదివాసి కొలాం క్రాంతి వీర్ అనే బిరుదును ఇచ్చి సత్కరించారు. గిరిజనులకు అనేక సేవలందించిన కొలాం వీరరత్న కుప్రం సూరు. తేది 10 ఆగష్టు 1997న ఆసిఫాబాద్ మండలంలోని శేకన్ గౌంది గ్రామంలో స్థాపించారు.

నిన్నపోయలుగా నిస్తేజంతో సతమతమవుతున్న కొలాం గిరిజనుల హృదయాలలో బీజప్రాయంగానైనా సరే స్వాతంత్రేచ్చను రగిల్చిన భ్యాతి కుప్రమం సూరుకు దక్కింది. అమాయక జీవితాలకు ఒకానొక లక్ష్యం కల్పించి స్వాతంత్ర్య జీవనం గడుపడానికి దారి చూపిన ఆదర్శమూర్తి చిరస్వరణీయుడు కుప్రమం సూరు.

రచయిత పరిచయం

ఆత్మం వోతీరావు కుప్రమం భీం జిల్లా ఆసిపోబాద్దలోని వాంకిడి మండలం, నగర్ గుట్ట గ్రామానికి చెందిన వాన్తవ్యలు. కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయంలో దూరవిద్య ద్వారా ఎం.ఎ.టెలుగు విద్యను అభ్యసిస్తున్నారు. రచన వచన రంగంలో రాణిస్తూ కొలామీ గిరిజన తెగకు సంబంధించిన

4 పుస్తకాలను ప్రచురించారు. 1.కొలాం వీరుడు కుప్రం సూరు, 2.దంతన పల్లి భీమయ్యేక్ మహాత్మ్యం, 3, దండారి (కైతికలు), 4.మోతి రాము శతకము. కొలామీ జాతి, భాష, సంస్కృతి, సాహిత్యం పై రచనలు చేస్తూ, మౌలిక సాహిత్యాన్ని గ్రంథస్తం చేస్తూ, కొలామి మాతృభాష పరిరక్షణకు కృషి చేస్తూ, కుప్రం భీం, కుప్రం సూరు వంటి మహానీయులపై సమాజంలో అవగాహన తేవాలని తపన పదుతుంటారు.

కోత్తీర్ ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్

రచన: శ్రీమతి వాణి సక్కుబాయి , 9963319644

“శరీరస్య గుణానాంచ దూర మత్యంత మంతరం శరీరం క్షణ విధ్వంసి కల్పంతస్థాయినో గుణః”

అనే ఆదర్య ధర్మ వాక్యాన్ని మనం ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకుంటే శరీరానికి గుణానికి చాలా అంతరం ఉంటుంది; శరీరం ఏ క్షణమైనా నశిస్తుంది కానీ గుణాలు అలా కాదు అవి స్ఫైర్ అంతం వరకు శాశ్వతంగా నిలిచి ఉంటాయి. అందుకే మన సనాతన గురువరంపర చూపిన మార్గంగా “అశాశ్వతమైన శరీరాన్ని ఉపయోగించి శాశ్వతమైన గుణాలను పొందాలి అని”..

ఈ సృష్టిలో 84 లక్షల జీవరాశులలో అతి ఉత్తమమైన, ఉత్సుప్తమైన మానవజన్మ. ఈ జన్మను శాశ్వతమైనటువంటి గుణాల ద్వారా సమాజానికి, దేశానికి, ధర్మానికి ఉపయోగపడే విధంగా జీవించి ఎప్పటికీ చిరస్థాయిగా పేరును నిలుపుకునేవారు అతి కొద్ది మందే ఉంటారు.... తరతరాలు జ్ఞాప్తికి ఉండేలా కొందరు అహార్ణిశలు కృషిచేసి తమ జీవితాలను బలిపెట్టి తాము అనుకున్నటువంటి ఉన్నతమైన ఆశయం లక్ష్యం సిద్ధాంతంకొరకు జీవితాంతం పోరాదుతూనే ఉంటారు..

ప్రజాసేవలో ఎన్నోళ్లు అయినా అలసిపోకుండా ఆ జీవనపర్యంతం కృషి చేస్తూ... జాతీయ భావనతో సమాజ ఉన్నతికి పరితపిస్తూనే ఉంటారు.... అలాంటి కోవకే చెందిన అతి ఉత్తమమైన వ్యక్తిత్వం కలిగి సాధారణమైనటువంటి కుటుంబంలో జన్మించి స్వాతంత్ర ఉద్యమ సమయంలో కీలకంగా జాతీయ భావాలతో స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో గాంధీయవాద భావనలతో ముందుకు కదులుతూ హైదరాబాద్ సంస్థానంలో భారత స్వాతంత్ర ఉద్యమాన్ని నడిపిస్తున్న ఆర్య సమాజ నేత రామానంద తీర్థ అనుచరుణిగా... స్వాతంత్రానంతరం హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో ఏర్పడిన అలజడిలో హైదరాబాద్ రాష్ట్ర విమోచన కోసమై చేసిన పోరాటంలో ముందుండి నడిచి వీరోచితంగా పోరాడి హైదరాబాద్ సంస్థాన విలీనంలో కీలకపాత్ర పోషించిన అజ్ఞాతవీరుడు ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్..

మన హైదరాబాద్ నడిచొడ్డున కాచిగూడ నింబోలితాడ్లో కిష్టయ్య లచ్చమ్మ పుణ్య దంపతులకు కోత్తీర్ ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్ 25 డిసెంబర్ 1917లో జన్మించాడు.

సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్, సుభావ్ చంద్ర బోస్, మహాత్మా గాంధీల ప్రేరణతో బాల్యం నుండే ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్ స్వాతంత్ర ఉద్యమం వైపుకి నడిచాడు. నిజాం

విలుబడిలో ఉన్న పైదరాబాద్ సంస్థనంలో పెరిగిపోతన్న అరాచకాలను ప్రశ్నిస్తూ... స్వామి రామానంద తీర్థ, బూర్లుల రామకృష్ణారావు, నరేందర్ జి, మాడపాటి హనుమంతరావు, కొండా లక్ష్మేణ్య బామూజీ, ఎం ఎన్ రాజలింగం, దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు, కోదాటి నారాయణరావు, సర్దార్ జమలాపురం కేశవరావు, కాలోజీ నారాయణరావు తదితరులతో కలిసి పోరాధిన చరిత్ర ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్ ది ..ఆయన చరిత్ర కాని ఆయన చేసిన పోరాట స్వార్థి చాలా మటుకు నేటి సమాజానికి తెలియని అజ్ఞత వీరుడు కొత్తిమీర ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్ ..పోరాట గమనంలో అనేకసార్లు జైలు శిక్ష అనుభవించాడు, లారీ దెబ్బలు తినాడు. ఆర్య సమాజ్ సభ్యుడుగా ఉంటూ స్వామి రామానంద తీర్థతో కలిసి ఎన్నో సత్యాగ్రహాలలో పాల్గొన్నాడు. ఆర్య సమాజ సభ్యుడుగా అనేక సాంఘిక సంస్కరణ ఉద్యమాలకు కేంద్రమైనాడు. ప్రజాసేవయే లక్ష్మీంగా పేదలకు అండగా పరిష్కరించలేని సమస్యలను అన్నిటిని తనదైన చాకచక్కంతో పరిష్కరిస్తూ అప్పటి సమాజంలో ప్రేమ్ రాజ్ యాదవ్ అంటేనే అధికారుల గుండెల్లో గుబులు హడల్ పుట్టేలా పనిచేశాడు...

చదువుకోవాలని ఉన్నా ప్లేగు వ్యాధితో మరణించిన తండ్రి బాధ్యతలను మోస్తున్న తల్లికి అండదండగా ఉంటూ ఒక పూట తిండి దొరకడం మహాకష్టంగా ఉన్న కుటుంబ పరిస్థితిని భుజాన ఎత్తుకొన్న వ్యక్తి ప్రేమ్రాజ్. తన తల్లి లచ్చమ్మ చేస్తున్న కొత్తిమీర వ్యాపారాన్ని సుల్తాన్ బజార్ పరిసర ప్రాంతాలలో అప్పటి స్వచ్ఛమైన మూసీ నది పరివాహక ప్రాంతంలో పండించిన కొత్తిమీరను అమ్ముతూ జీవనం గడవడంతో పాటు తన సోదరులను, చెల్లెక్కను అందరినీ చదివించాడు. తను కూడా తెలుగు, ఉర్దూ, మరాటి, హిందీ, సంస్కృతాలను చదవడం రాయడం నేర్చుకున్నాడు. పగలు కూటి పనులు చేస్తునే రాత్రికి కిరోసిన దీపం వెలుగులో చేతికి దొరికిన ప్రతి పుస్తకాన్ని చదివేయటమే తన ఇష్టంగా గడిపాడు. ఆనాటి పైదరాబాద్ రాష్ట్ర హిందీ ప్రచార సభ నిర్వహించే హింది భూపర్క పరీక్షలలో అత్యధిక మార్కులతో రాష్ట్రంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచాడు కొత్తిమీర ప్రేమ్రాజ్ యాదవ్...

వ్యాయామంచై ఉన్న ఆసక్తితో కాచిగూడ ప్రాంతంలో వ్యాయామశాల స్థాపించాడు ప్రేమ్ రాజ్..

1934 మార్చి 9న హైదరాబాద్ వచ్చిన మహోత్సవ గాంధీ బహిరంగ సభ నికింద్రాబాద్ కర్మలా మైదానంలో ఏర్పాటు చేయగా, అందుకోసం ప్రేప్రాజ్ యాదవ్ క్రియాశీలకంగా పనిచేసి గాంధీజీ ప్రశంసలు పొందాడు.

1947 ఆగస్టు 15న యావత్త భారతదేశానికి స్వాతంత్ర వీచికలు వీస్తున్న వేళ హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని ఎలుతున్న నిజాం ఉన్స్యాన్ అలీభాన్ మాత్రము తనదైనటువంటి విషపూరితమైన ప్రవర్తనను ప్రదర్శిస్తూ... భారతదేశంలో విలీనం కావడానికి నిరాకరించి స్వాతంత్రంగా ఉంటానంటూ ప్రకటించిన ప్రకటన ప్రేమ రాజ్ యాదవ్ వంటి వారికి మింగుడు పడని విషయం..

నిజాం పాలనలో ఆరాచకాలు సృష్టిస్తున్న రజాకారుల ఆగదాలను ఆడ్డుకట్ట వేయడంలో వారి బారినుండి అమాయకపు ప్రజలను కాపాడడంలో కొత్తమీర ప్రేమ రాజ్ యొక్క సాహసం ఎన్నదగినది ...

ఈ సమయంలో అనుభవించిన కారాగార శిక్షలో “ఉప్పునీటితో గుడ్డను తడిపి దానిని పిరుదుల మీద వేసి.. వెదురు బద్దలతో కొట్టేవారు దీనినే భేతే అంటారు” ఈ భేతే వల్ల ప్రేమ రాజ్ చర్చము ఉండి రక్కం కారుతూ... వరంగల్ కారాగారంలో

విపరీతమైన గాయాలైనప్పటికీ తన పోరాటస్వార్తిని మరువలేదు. హైదరాబాద్ విముక్తి కోసం పోరాటుతూనే అందరిలో స్వార్తిని నింపాడు.

ఆనాటి నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీ భాన్ ఆగదాలని ఎదురుకోవడానికి ఏర్పాటు చేసిన “ఉమరేడ్ క్యాంపులో” శిక్షణ పొంది రాక్షస రజూకారుల ఆగదాలను అడ్డుకట్ట వేస్తూ ఉండటంతో నిజాం తయారు చేసిన హిట్ లిస్టులో ప్రేమ రాజ్ యాదవ్ పేరు చేరింది.

తాను పొందిన సైనిక శిక్షణను అందరికి నేర్చించాలని తద్వారా నిజాం రజూకార్ల ఆగదాలను ఆపాలని నాందేదు, పర్మని, బోరంగాబాద్, భిడు, ఉస్మానాబాద్ తదితర సరిహద్దు గ్రామాలలో యువకులకు తుపాకీ పేల్చడంలో రహస్యంగా శిక్షణను ఇచ్చాడు ప్రేమ రాజు యాదవ్. ఉమరేడ్ సాయుధ క్యాంపులో ప్రేమ రాజ్ కు ఎంతో మందికి సాయుధ శిక్షణను ఇచ్చే అవకాశం దొరికింది.

ప్రేమ రాజు ఆదిలాబాద్ సరిహద్దులో 13 ఏప్రిల్ 1948 హోర్డ్ తాలూకా పై ఆయుధాలతో దాడి చేసి అక్కడ నిజాం ఉద్యోగులను తరిమి వేశాడు. 11 మంది రజూకార్లను నరికి చంపాడు.

14 ఆగస్టు 1948 వకోడి, మనోలా, స్వాగా ప్రాంతాలను (ఆదిలాబాద్ శివారు ప్రాంతాలు) నిజాం పాలన నుండి కిసాన్ దల్ నాయకునిగా ప్రేమ రాజు యాదవ్ విముక్తి కలిగించాడు.

నిజాం దోహించిన అరికట్టడంలో పాలనను అంతం చేసే క్రమంలో కొత్తమీర్ ప్రేమ రాజు యాదవ్ జీవితంలో సువర్జ అక్కరాలతో లిఖించదగిన ఘటన ఉమ్రి బ్యాంకు దోహించి. నిజాం పాలనలో కీలకమైన ఉమ్రి బ్యాంకు ఆర్థిక కార్యకలాపాలను దెబ్బతీశాడు.

1948 జనవరి 30న గడ్డిలో తుపాకులను దాచిపెట్టి తన సహచర ఉద్యమకారులైన దిగంబర రావు, శంకర్ లాల్ బన్సీలాల్ తో కలిసి ఉమ్రి బ్యాంకులో గల 23 లక్షల రూపాయిలను దోచి వేశాడు. ఆ తదనంతరం ఉమ్రి పోలీస్ స్టేషన్ పై కూడా దాడి చేసి అక్కడి రజూకారులను హతం చేశాడు కొత్తమీర్ ప్రేమ రాజు యాదవ్.

నిజాంల నుండి దోచిన ప్రతి రూపాయిని పేదలకు ప్రజాసేవకే అంకితంగా సమర్పించాడు.

తదనంతరం సర్హద్ వల్లభాయ్ పటేల్ నేత్తుత్వంలోని భారత సైన్యానికి సహకారం అందిస్తూ హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో నిజాం పాలన విముక్తి కోసమై త్రికరణ శుద్ధిగా

పనిచేయడంతో హైదరాబాద్ పరిసర ప్రాంతాలలోని ప్రజల నోళ్లలో “యాదవ్ జి” అని ప్రేమగా పిలుచుకునేంతగా అందరి హృదయాలలో నిలిచిపోయాడు.

17 సెప్టెంబర్ 1948 తర్వాత భారత స్వాతంత్ర స్వేచ్ఛ వీచికలు హైదరాబాద్ సంసాన ప్రజలు పొందడంలో కొత్తమీర ప్రేముజ్ యాదవ్ యొక్క పోరాట స్వార్థ శ్లాఘనిసేయం. తదనంతర స్వాతంత్ర భారతంలో సామాజిక ప్రజాసేవలో తన జీవితాన్ని గడువుతూ ఎందరికో ఆదర్శంగా నిలిచాడు. 1963 లో హైదరాబాద్ నగరంలో వ్యాపించిన కలరా వ్యాధి నుండి ఎంతోమందిని కాపాడగలిగాడు. 1959 అప్పటి భారత రాష్ట్రపతి డాక్టర్ బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ ప్రారంభించిన “సర్వోదయ ఉద్యమంలో” కీలక భూమిక పోషించాడు. బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ పట్టుకున్న అక్కయ పాత్రలో హరిజననిధికి మొదటి దానం తన బిడ్డ చేత వేయించాడు.

తన సామాజిక వర్గమైన యాదవ సభ్యులందరిచే “యాదవ భీష్మచార్యగా” పిలవబడుతూ....పరోకార తత్త్వం, పోరాట తత్త్వం ఉన్న వారికి గుర్తింపు త్వరగా వస్తుందనే వాస్తవం ప్రేమ కుమార్ జీవితంలో కనిపిస్తుంది.

1972లో అప్పటి కేంద్ర ప్రభుత్వం కొత్తమీర ప్రేమ రాజ్ యాదవ్ గారి సేవలకు తెలంగాణ విమోచన పోరాట ఉద్యమంలో ధీరత్యానికి గుర్తింపుగా... “తామ్ర పత్ర” అవార్డును బహుకరించి అప్పటి ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గౌరవించింది..

ప్రజాసేవలో ఉన్న మాధుర్యాన్ని స్వీకరించిన వ్యక్తిగా తన బాల్యం నుండి తన పొందిన కష్టానికి ఫలితంగా అంచలంచలుగా ఎదుగుతూ కాలానుగుణంగా తనను

తాను మలుచుకుంటూ 77 ఏళ్ల వయసులో సైతం యువకుడిలా తిరగాడాడు.

నమాజసేవలో తనకంటూ స్థానాన్ని చివరివరకు నిలుపుకున్న శ్రమజీవి, ప్రజా పోరాటయోధు కోతిమీర ప్రేమ రాజ్ యాదవ్..

తన అడుగుబాడల్లోనే తన కుమారులు మనవళ్ళు నడుస్తా ...

కావిగూడ ప్రాంతంలో విద్యాసేవకై తమ సొంత స్తలాన్ని పేద విద్యార్థులు చదువు కోవడానికి, పారశాల నిర్వహణకు, నిర్మాణానికి ఉచితంగా దానం చేసిన ఉదార స్వభావులు. ప్రస్తుతం నేడు ఆ ప్రాంతంలో పారశాల నిర్వహించబడుతుంది.

స్వాతంత్రానంతరం హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో విముక్తి కౌరక్త చేసిన పోరాటంలో కొతిమీర ప్రేమ రాజు యాదవ్ యొక్క పేరు చిరస్మరణీయం.

రచయితి పరిచయం

వాణీ నక్కబాయి రంగారెడ్డి జిల్లా చేవెళ్ల వాస్తవ్యరాలు. యాదమ్మ శంకర్లలకు జన్మించిన ఈవిడ వికారాబాద్ పట్టణంలో బాల్యం గడిపారు. పారశాల విద్య బాలికల పారశాల ధర్మ విద్యాలయం నందు, ఇంటర్ల్యూడియట సిద్ధార్థ కళాశాల, డిగ్రీ లీ అనంత పద్మనాభ ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కళాశాలలో పూర్తిచేసి గ్రాడ్యూయేషన్ స్థాయిలో మరి చెన్నారెడ్డి మొమోరియల్ గోల్డ్ మెడల్ని సాధించారు. బి. ఈడి సైతం వికారాబాద్ నందు పూర్తిచేసి వివాహసంతరం అత్తగారి ఊరు చేవెళ్ల నందు ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో పని చేస్తూ, చరిత్ర పారశాస్టంలో పీజీ పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం చరిత్ర విభాగంలో పీపాచ.డి చేస్తున్నారు. ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో రాష్ట్రస్థాయి సావిత్రిబాయి పూర్తే ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ పురస్కార గుర్తింపు పొందారు.

జాతీయ స్వార్థిని నింపుతూ జాతీయ చైతన్యం వైపు నడిపించే వ్యాసాలు రాయటం ప్రసంగాలు చేయడం వీరి అభిరుచి.

గడియారం రామకృష్ణ శర్మ

(06-03-1919 - 25-07-2006)

రచన: గస్తుమరాజు గీలజామనోహరబాబు

9949013448

పరమ పావని తుంగభద్రా ప్రవంతియే

కలుషమ్ములడగించు గంగాభవాని,

రసలింగ రూపుడో బ్రహ్మశ్వర స్వామి

యెల్లరదన్న విశ్వేశ్వరుండు,

శుభకామనలు దీర్ఘ జోగుళాంబాశక్తి

అఖిల జీవుల బ్రోచు అన్నపూర్ణ,

వాస్తు శిల్ప విశేష వైభవాధ్యము హేమ

లాపురంబె కాశికాపురంబు,

భవ్య చొష్టి ఘుట్ట సంభరిత మగుచు

తలప శ్రీగిరి పశ్చిమద్వారమగుచు

వ్యాసముని సన్నుతికి పొత్రమైన భూమి

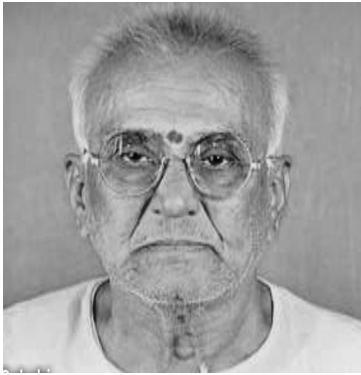
భద్రగుణరాశి దక్కిణ వారణాశి'

అని గొంతెత్తి గానం చేసి తెలంగాణలో ఏకైక శక్తిపీరంగా వెలుగొందుతున్న,
దక్కిణ కాశీగా ప్రసిద్ధిచెందిన ఆలంపుర ప్రాశస్త్రాన్ని చాటిన పండిత కవి గడియారం
రామకృష్ణ శర్మ గారు.

ఇవ్వాళ ఆలంపురంలోని అపురూప ఆలయాలన్నీ విశ్వమంతా ప్రాచుర్యం
పొందడానికి అవసరమైన చారిత్రక నేపథ్యాన్ని పలు మార్గాల్లో అందించిన మాన్యలు
ప్రముఖ చారిత్రక విషయ పరిజ్ఞాని, పండితులు, కవి, విమర్శకులు, మహావక్త
శ్రీ గడియారం రామకృష్ణ శర్మ గారు.

“పాంచజన్యం” (కవితా సంపటి), చంద్రవోన, కువలయానంద సారం,
భారతీయ వాస్తు విద్య, కన్నడపు చిన్నకథలు వంటి పలు గ్రంథాలను రచించి
తెలుగు పారక లోకానికి అందించిన శ్రీ గడియారం రామకృష్ణ శర్మ గారు తెలుగు
దేశాన సుప్రసిద్ధులైన పండిత వర్యులు.

అనంతపురం జిల్లాకు చెందిన “కదిరి”లో శ్రీ కాళయుక్తి నామ ఫాల్టుణ శుద్ధ
చవితి 06 మార్చు 1919న శ్రీ గడియారం జ్యోతిష శాస్త్రి, సుఖ్మమ్మ దంపతులకు
శర్మగారు జన్మించారు. వారి ప్రాధమిక విద్య 1929 వరకు కదిరిలోనే కొనసాగింది.
తమ చిన్నాన్న గారైన రామశర్మ గారి వద్ద తాడిపత్రిలో సంప్రదాయ విద్యగా

అమరకోశం, శబ్దమంజరి, రఘువంశాది గ్రంథాలను ఆభ్యసించారు. వాటితో పాటు తెలుగు భాషా సాహిత్యంలోని భారత, భాగవతాదులను కూడా చదవడం ప్రారంభించారు.

1930-31లో శర్యగారు ఆలంపురంలోనే తమ మాధ్యమిక విద్యను ఘర్షించే శారు. రామకృష్ణ శర్య గారిలోని జ్ఞానత్వం తననొక జిజ్ఞాసువుగా మార్చినది. ఆ తృప్తి శర్యగారిని

మహావిద్యర్థరేణ్యలు, శతావధానులు, బ్రహ్మాలీ వేలూరి శివరామ శాస్త్రాల వారి సన్నిధికి చేర్చింది. వారి వద్ద చేసిన శిష్టాలికం రామకృష్ణ శర్మ గారి జీవితంలోనే ఒక మహాత్మర ఘుట్టం.

1937 నుంచి 1939 వరకు శర్మ గారు శాస్త్ర గారి వద్ద శిష్యులనిగా ఉండి పలు విషయాలపై విస్ఫోత అవగాహనను పొందారు.

ఆలంపురమే స్విరనివాసంగా చేసుకున్న శర్మ గారు అప్పటికే తాలూకాలో ప్రసిద్ధమైన గ్రంథాలయాలుగా పేరుబడ్డ ఉండవెల్లిలోని సరస్వతీ గ్రంథాలయం లోనూ, ఆలంపురములోని రామకృష్ణారెడ్డి స్వారూప గ్రంథాలయంలోనూ వివిధ గ్రంథాలను అధ్యయనం చేసి తమ వైదుష్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకున్నారు.

కేవలం సాహిత్యవేత్తగా మాత్రమే గాక, శర్య గారు ఒక చరిత్ర పరిశోధకునిగా, వాస్తు, శిల్పి, లిపి, శాస్త్రాద్యమిలందు అభిరుచిగల జిజ్ఞాసువుగా తమను తాము మలుచుకొని ఆయా రంగాలలో అధికంగా పరిశ్రమించి జ్ఞాన సముప్రార్జనం చేశారు. వీటితోనే సరిపెట్టుకోకుండా శర్యగారు నాటక కళారంగ సేవ, సమాజ సేవ, గ్రంథాలయాద్యమ నిర్వహణ, తెలుగుభాషాప్రచారోద్యమం వంటి పలు రంగాలకు తమ సేవలను విసరించారు.

1940-59 మధ్యకాలంలో నాటక రంగానికి విస్తృత సేవలందించారు. అనేక నాటక ప్రదర్శనలు నిర్వహించి అలంపురంలో 'ఆంధ్ర యువజన నాట్యమండలి'ని స్థాపించి దర్శకులుగా, నటులుగా హరిశ్చంద్ర, శ్రీకృష్ణ, బిల్వమంగళ, ఖద్ద నారాయణది పాత్రలను తామే ధరించి తెలుగు నేలపై గొప్పనటులుగా విశేష భ్యాటినోందారు.

నాటి నిజం ఏలుబడిలో తెలుగును, తెలుగుదనాన్ని మరిచిన ప్రజలకు తెలుగు పరిమళాలను వెదజల్లే ప్రయత్నమే ఆంధ్రాద్వామమై వ్యాపి చెందింది.

స్వతంత్రోద్యమంలో మిక్కిలి ఉత్సాహంగా పాల్గొంటున్న శర్మగారు అంతకు రెండింతలు ఉత్సాహంతో అంధ్రోద్యమంలోనూ పాల్గొన్నారు.

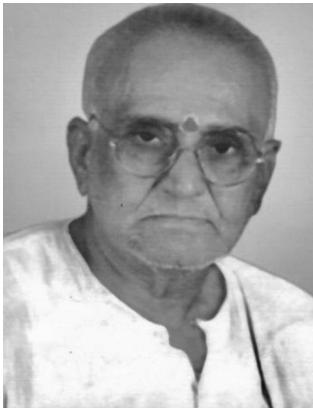
అంధ్రోద్యమంతో పాటు గ్రంథాలయోద్యమంలోనూ చురుకుగా పనిచేసిన శర్మ గారి కృషి అసాధారణం. 1940 నుంచి 1956 వరకు ఈ ఉద్యమాలే ఊపిరిగా శర్మ గారు పనిచేశారు. నైజాం వ్యతిరేక పోరాట కార్బ్రూకమంలో రహస్య రేడియో కేంద్రాన్ని కూడా నడిపిన గొప్ప కార్బ్రూలి రామకృష్ణ శర్మ గారు. త్యాగాలకు వెనుకాడకుండా పట్టుదలతో ఈ అన్ని ఉద్యమాలతోనూ మమేకమై పనిచేసిన శర్మగారు స్వతంత్ర్యానంతరం రాజకీయాల్లో కల్పాలకు విసిగి ఆ రంగంనుండి స్వచ్ఛందంగా నిప్రమించారు...

వారిలోని ప్రధాన కోణం సాహిత్యమే. తమలోని ప్రతిభా కార్బ్రూదక్కతలకు తోడైన మరికొందరు బెత్తాహికులైన పెద్దల సహకారంతో “అంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు”ను పైఎదరాబాదీలో ప్రారంభించారు. ప్రారంభంనుంచి సాన్నిహిత్యం ఉండుట కారణంగా దాదాపు తన జీవితపు చివరి అంచుల వరకు ఆ సంఘకు శాఖా కార్బ్రూదర్శిగా, కేంద్ర సంఘ ప్రచారకులుగా, కార్బ్రూవర్గ సభ్యులుగా, పరీక్ష కార్బ్రూదర్శిగా, సహాయ కార్బ్రూదర్శిగా, ప్రధాన కార్బ్రూదర్శిగా, ఉపాధ్యక్షులుగా పలుస్థాయిల్లో తమ విశిష్టమైన సేవలందించి దాని విస్తృతికి తమవంతు సహకారాన్ని అందించారు.

పత్రికా రంగం పట్ల ఆసక్తి ఉన్నవారు శర్మగారు. 1950-53 మధ్యకాలంలో “సుజాత” మాసపత్రికకు సంపాదకులుగా వ్యవహారించారు. “తెలంగాణ సంచిక”, “సమ్మమ వార్షికోత్సవ సంచిక”లుగా వారి సంపాదకత్వంలో వెలువడ్డ ప్రత్యేక సంచికలు. నేటికీ పలువురి ప్రశంసలకు పొత్తమవుతూనే ఉన్నాయి.

వారి మరో ప్రధాన రంగం చరిత్ర ! విశేషమైన చరిత్ర కలిగిన ఆలంపురంలోని శ్రీ బాలాట్రమ్మశ్వర దేవస్థానాన ట్రస్టు బోర్డు అధ్యక్షులుగా 1954 నుంచి కొన్ని దశాబ్దాలపాటు గణనీయమైన సేవలందించారు గడియారం వారు. అసాధారణ శిల్ప సంబంధితములైన ఈ ఆలయాల అభివృద్ధి కొరకు పాటువడ్డ శర్మగారి దక్కత అపూర్వం. శ్రీశైలం జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టులో మునిగిపోవలసిన ఈ క్షేత్రమును ఇక్కడి ఆలయాలను బహు కష్ట ప్రయాసాలకోర్చి వాటి రక్షణకై తీవ్ర కృషిసల్పి సఫలులైనారు. నేడుచుట్టూ కనిపించే రక్షణ కుడ్యమే వారి సాఫల్యానికి నిలువెత్తు సాక్ష్యం...

గడియారం రామకృష్ణ శర్మగారు తమ 18వ యేటనే చంద్రపోసోపాఖ్యానం అనే పద్మకావ్య రచన చేసి సాహిత్య రంగంలోకి అడుగు పెట్టారు. అలంపూరు శిథిలములు, దక్కణ వారణాశి అలంపూర క్షేత్రం వంటి చరిత్ర సంబంధి రచనలతో

పాటు.. భారతదేశపు చరిత్ర, ప్రపంచ రాజ్యములు వంటి గ్రంథములను కూడా వారు రచించి తెలుగువారికి అందించారు. మన వాస్తు సంపదను గురించి వారు రాసిన గ్రంథము ఆ శాస్త్రంలో శర్యా గారికి ఉన్న పాండిత్యానికి నిదర్శనం. భారతీయ వాస్తు శిల్ప విజ్ఞానం అను గ్రంథము కూడా ఈ కోవలోనిదే. చరిత్ర పరిశోధన మాత్రమే కాక, శాసన పరిశోధనలోనూ పరిణత ప్రజ్ఞ కలిగిన శర్యా గారు వినయాదిత్వాని పట్లెపాడు తాము శాసనం తెలంగాణ శాసనములు (రెండో భాగం) కూడా వెలువరించారు.

వారు తెలుగులోనికి అనువదించిన బి.ఎం. శ్రీ కంఠయ్య గారి కన్నడ గదాయుద్ధ నాటకమునకు 1970లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం లభించింది. వారు అనువదించిన కన్నడంలోని చిన్న కథలను కూడా కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ వారే ప్రచురించారు. తెలుగు సిరి పాంచజన్యములు వారు రచించిన మనోజ్ఞమైన పద్యకావ్యములు. బాలబాలికల కొఱకు వారు ప్రత్యేకంగా ‘వీరగాథలు’ అనే కథా సంపుటిని కూడా వెలువరించారు.

వీరిలోని కార్యదక్షతకు, మేధాశక్తికి అబ్బిరపడిన అనేక సంస్థలు వారి సేవలను ఉపయోగించుకున్నాయి. వారు 1965 నుంచి 1975 వరకు ఆంధ్రపదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ సభ్యులు, 1968-70లలో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ తెలుగు సలహా మండలి సభ్యులు. 1962 నుంచి దాదాపు ఒక దశాబ్ద కాలం వారు గ్రంథాలయ సంస్థ సభ్యులు. 1970 ప్రాంతంలో ఆంధ్రోద్యమ చరిత్ర నిర్మాణ సంఘంలో సభ్యులు. ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం ఆకడమిక్ కౌన్సిల్లో 1970 నుంచి సభ్యునిగా సేవలందించారు. ఇవి మాత్రమే కాక అలంపురం తాలూకాలోని రైతుల కొరకు కృషి చేసి రైతులందరినీ సంఘుటిత పరచి “అలంపుర వ్యవసాయ సంఘున్ని” ఏర్పరచినారు.

వీరి ఆత్మకథ “శతపత్రము” 2007లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారాన్ని అందుకున్న ప్రసిద్ధ గ్రంథము.

ఈ ఉత్తమ రచనను శర్యాగారు వారి శ్రీమతి కమలమ్మ గారి స్మృతికి సమర్పణము చేస్తూ “నన్ను చేపట్టినప్పటినుంచి శాశ్వతంగా విడిపోయేవరకూ నాకు తోడునీడగా ఉండి నన్ను బుబుమార్గంలో నడిపించిన ఆత్మశ్వరి, నా నుఖశాంతులకై తన తను మనములను కర్పారము వలె అర్పించుకున్న త్యాగశీలి.

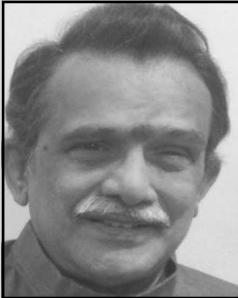
నా పురుషాహంకారాన్ని ఎన్నడూ ప్రశ్నింపక సహాస్త్రా మనసారా క్షమించిన కరుణామయి. కడవరకూ నా మాటనే మన్మించిన ఉదాత్తచరిత, ప్రాణప్రియ, కమలకు పశ్చాత్తాపర్మాదయుడనై ప్రతి అడుగులో తానున్న ఈ నా జీవితస్వస్థన్ని సమర్పించుకుంటున్నాను” అన్న మాటలు వారి మహాన్నత వ్యక్తిత్వానికి అక్షర సాక్ష్యాలు, మహిళల త్యాగనిరతిపై వారికున్న గౌరవాదరాలకు నిదర్శనాలు ...

1977లో ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ వీరిని విశిష్ట సభ్యులుగా గుర్తించి ఘన సన్మానాన్ని అందించడం శర్య గారి సాహిత్య వ్యక్తిత్వానికి ఒక గొప్ప ఉదాహరణ.

వీరిలోని మరో ఘనమైన పార్శ్వం సంఘ సంస్కరణ. మూడ్చాచారాలను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించే శర్యగారు 1945 నుంచి 1965 వరకు స్ట్రీ జనాభ్యుదయం కొరకు ఒక మహాసంస్థ వలె కృషిచేశారు. స్వయంగా వితంతు వివాహం చేసుకున్న శర్య గారు ఆ స్వార్థితో ఆ రోజుల్లో ప్రైందవ బాలవితంతువుల వివాహాలు తాము దగ్గరుండి జరిపించడమే గాక.. ఎదిరించిన పండితులతో శాస్త్ర వాదములు చేసి పునర్వివాహములు శాస్త్ర సమ్మతములేనని నిరూపించినారు. అలంపురంలో అనాధ స్ట్రీల కొరకు ప్రత్యేక విద్యాలయం స్థాపించి హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ విద్యార్థినులకు శిక్షణ ఇప్పించారు. దానివల్ల పలువురు స్ట్రీలు జీవనోపాధి హిందడం శర్య గారి కృషిఫలితమే.

గడియారం రామకృష్ణ శర్మగారి జీవితం ఒక మహత్వుని జీవితం వంటిది. స్వాధీనంతో స్వతంత్ర జీవనాన్ని గడిపి తాము జీవించినంత కాలం లోకోపకారమే లక్ష్మీగా సాగిన మాన్యులు శ్రీ రామకృష్ణ శర్మగారు 2006, జూలై 25వ తేదీన తుదిశ్యాస విడిచారు. భౌతికంగా శర్మ గారు లేకున్నా తెలుగు నేలపై సాహితీ సంస్కృతులు విలసిల్చినంత కాలం శర్మ గారు చిరంజీవులే.

రచయిత పరిచయం

గన్నమరాజు గిరిజామనోహరబాబు జన్మస్థలం అలంపురము, జోగుళాంబ గద్వాల జిల్లా (తెలంగాణ). కీ॥ శే॥ రామేశ్వరరావు, కీ॥ శే॥ శకుంతలమ్మ గార్లకు 20 నవంబర్ 1951 లో ఏరు జన్మించారు. ప్రస్తుతం వరంగల్లు జిల్లా హనుమకొండ వాస్తవ్యాలు. కళాశాల ఆధ్యాపకత్వం 33 సం॥ ఆనుభవంతో ఏరు అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్గా పదవీ విరమణ పొంది అవిశ్రాంతంగా తెలుగు సాహితీ సేవలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలలోని పలు పట్టణాలలో 600కు పైగా వివిధ సాహిత్య, సాంస్కృతిక, సామాజిక విషయాలపై ప్రసంగాలు వివిధ డిగ్రీ కళాశాలల్లో, విశ్వవిద్యాలయాలలో వివిధ విషయాలపై 80కి పైగా పరిశోధనపుత్రాల సమర్పణ చేశారు.

ఆకాశవాణి ప్రైదరూబాద్, వరంగల్, విజయవాడ, కర్కనాలు కేంద్రాలనుండి ప్రసంగాలు, వ్యాఖ్యానాలు, కవిత్వ పరిశాలు, ఇంటర్వ్యూలు మొదలనవి, స్వీయ రచనలు 1. సాహిత్య సుధ 2. శతక సమీరం 3. తెలుగులో శతక సాహిత్యం 4. అక్షరధార 5. పురస్కృతం 6. అక్షరధుని 7. అక్షరార్థన నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రికలో కాలమ్, మూసి సాహిత్య మాసపత్రికలో శీర్షికలతో తెలుగు పద్యపరిచయం, పురస్కారాలు 1. తెలుగువిశ్వవిద్యాలయం కీర్తి పురస్కారం 2. దేవరకొండ బాలగంగాధర తిలక్ సాహితీ పురస్కారం 3. కాళోళీ పురస్కారం 4. గిడుగు పురస్కారం 5. గడియారం రామకృష్ణ శర్మ స్మారక పురస్కారం 6. దేవులపల్లి రామానుజరావు స్మారక పురస్కారం ఏరి సాహిత్య వ్యాపకానికి నిదర్శనాలు.

తెలంగాణ కమ్యూనిష్టు సాయుదు పోరాటం-

వరచయం

రచన: ప్రాఫేసర్ ముబిగొండ శివపుసాద్

లక్ష్మీ సాధనకు శాంతియుత మార్గాలు కాకుండా ఆయుధాన్ని ఉపయోగించాలనేది మార్కీస్టు దృక్పథం. హింస విష్వవానికి మంత్రసాని అనేది మావోయిస్టు ధోరణి. హరం-భతం రాజకీయాల ద్వారా మాత్రమే ఘలం దక్కుతుంది కాని చాగంటి, గరికపాటి వంటి వారి ప్రవచనాలు నిప్పుయోజనం అని ఏరి మూలతత్వం. ఆదర్శాలు సంఘర్షిస్తున్న వేళ ఆయుధాలు అలీసం కాదు అన్నాడు శీరంగం శీనివాసరావు, తుపాకీ గొట్టం ద్వారానే రాజ్యాధికారం సిద్ధిస్తుంది అని ప్రబోధించాడు మావో సేటుంగ్. అందువల్లనే వీరు గాంధీని, సేతాజీని, అరవిందుణి, వివేకానందుణి, రవీంద్రుణి తిట్టారు. తెలంగాణ విమోచన పోరాటంలో భిన్న కోణాలున్నాయి. అసఫ్ జాహీ వంశస్థులనుండి విమోచన కల్పించి వైదికధర్మాన్ని పునరుద్ధరించాలని ఆర్యసమాజం భావించింది. ఈ పోరాటంలో వారి బలిదానాలు తక్కువేమి కాదు.

తెలంగాణలో భూస్వామ్య వ్యవస్థ ఉంది. దానిని నిర్మాలించి భూమికోసం, భుక్తికోసం, విముక్తికోసం రైతుకూలీలు, నిరుపేదలు గెరిల్లా పోరాటం సాగించాలనేది కమ్యూనిస్టుల ధోరణి. నల్గొండ, వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాల్లో ఈ పోరాటం తీవ్రస్థాయికి చేరింది. కమ్యూనిస్టులలో 1962 తర్వాత చీలిక వచ్చింది. అతివాదులు, మితవాదులు అని రెండు వర్గాలు ఏర్పడ్డాయి. మితవాదులను రివిజనిస్టులు అన్నారు. అతివాదులను పిడివాదులు, బీభత్సకారులు, ఉగ్రవాదులు, టెర్రరిస్టులు, నక్సలైట్లు వంటి పేర్లతో పిలిచారు. ఇదే తర్వాతి కాలంలో సి.పి.ఐ., సి.పి.యం, సి.పి.యం ఎల్ వంటి భిన్న వర్గాలుగా విడిపోయి పరస్పర హననానికి కూడా సిద్ధపడ్డాయి. పిల్లి నల్దా, తెల్లదా? అనే చర్చ కన్నా ఎలుకను పట్టిందా? లేదా అనేదే ముఖ్యం అన్నాడు మావో సేటుంగ్.

1948లో ఒక సంఘటన జరిగింది. కాప్రేడ్ మాకినేని బసవపున్నయ్య తమ గురువీరమైన రఘ్యకు వెళ్లి స్టౌలిన్సు కలిశాడు. తెలంగాణలో విష్వవం ద్వారా రాజ్యాధికారం స్వాధీనం చేసుకుంటాము, అనుమతిని, ఆర్థిక. సహయాన్ని అందించండి అని కోరాడు. ఐషే స్టౌలిన్ దీనిని అంగీకరించలేదు. “మేము సముద్రం

ద్వారా సహాయం అందిస్తాము. కానీ తెలంగాణాకు సముద్రం వండల మైళ్ల దూరంలో ఉంది. అందువలన మీరు మాత్యులు చేసి ఎలా పారిపోగలరు? అంటే మీ దుండుడుకుతనం ఆత్మహత్యాస్వదృశం” అని హితబోధ చేశాడు స్థాలిన్, మాకినేని బృందం చెవులు రుఖూడించుకుంటూ వెనుకకు తిరిగి వచ్చారు. కానీ సాయుధ పోరాటం ఆపలేదు. ఆనాటి కమ్యూనిస్టుల సాయుధ పోరాటం గురించి మనకు పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య, చంద్ర రాజేశ్వరరావు, ఆవంత్స సోమసుందర్, దాశరథి రంగాచార్య, దాశరథి కృష్ణమాచార్య, వందేమాతరం వీరబ్రహ్మరావు వంటి వారి రచనలలో సమాచారం లభిస్తుంది. రజాకార్ల మతోన్నాదం (జీపోదీ) గురించి వానమామలై వరదాచార్య జగన్నాధాచార్య వంటి వారి రచనలు. చూడవచ్చు. ఇంకా పిరాట్ల వెంకటేశ్వరర్లు, ఉప్పుల నరసింహం వంటి వారి రచనలు కూడా ఉపయోగపడుతాయి. ‘తెలంగాణా విప్పవ పోరాటం గుణపారాలు’ అనే పేరుతో పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య క్రాసిన బృహత్తు గ్రంథాన్ని పెక్కసార్లు పునర్చుద్దించారు.

ఇందులో కమ్యూనిస్టుల హింస, కమ్యూనిస్టులపై హింసను గురించి కొంత ప్రాథమిక సమాచారం లభ్యమవుతుంది. నారాయణరావు పవార్ నిజం మీదికి బాంబు దాడి చేయటం, చాకలి ఐలమ్మ నక్కలెట్లకు కొరియర్గ వ్యవహారించటం. వంటి సంఘటనలు వేల సంఖ్యలో జరిగాయి. ఐతే అన్నింటి స్వరూప స్వభావాలు ఒకటి కాదు. ప్రయోజనాలు కూడా ఒకటి కానే కాదు.

కేరళలో కమ్యూనిస్టులు క్రిస్తవ మతవర్గంతో, జీపోదీ ఉగ్రవాదంతో చేతులు కలిపారు. ఇదే తమిళనాడు నాస్తికవాదం కూడా చేసింది. తెలంగాణాలో కూడా కమ్యూనిస్టుల పోరాటం హిందువులైన దొరల గడి (కోట వంటి ఇశ్శు)కి వ్యతిరేకంగా జరిగింది. నిజముకు వ్యతిరేకంగా 1948 సెప్టెంబరు 17 నాడు సర్దార్ వల్లభభాయి పటేల్ (అనాటి భారత పోలాం శాఖామాత్యుడు) తెలంగాణా విమోచనాన్ని సాధించిన తర్వాత, కమ్యూనిస్టులు దొరలకు అంచే స్థానిక భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా రక్తపోరాటం చేశారు. చంపటం, చావటం రెండూ జరిగాయి. అనాటి కాంగ్రెసు పార్టీ అంటే భూస్వాముల పార్టీ, వీరంతా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాద శక్తులకు తొత్తులు అని కమ్యూనిస్టులు ముద్రచేశారు. దొడ్డి కొమరయ్య, భీంరెడ్డి సరసింహారెడ్డి వంటి వారి పోరాటాలు ఎవరి మీద? ఇస్లామిక్ శక్తుల మీద అనటం అవాస్తవం. స్థానిక భూస్వామ్య బూర్జువా వర్గాల మీద అనటం చారిత్రక సత్యం. పాకిస్తాన్ కావాలనే ముస్లింలీగ్ డిమాండ్ న్యాయమైనదని మన మార్కిస్టు పార్టీ భావించింది

(పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య రచన. 20వ పుట), ఎందుకంటే అలా చేస్తే భారతదేశంలో మిగిలిపోయిన ముస్లిములు తమమై హిందువుల పెత్తనం ఉండదు అని నిర్ణయంగా బితుకుతారట. (అదే పుట) రష్యాకు వ్యతిరేకంగా మనం ఏ నిర్ణయాలు తీసుకోకూడదు అని కమ్యూనిస్టుపార్టీ నిర్ణయించింది. హిట్లరు రష్యాతో సన్నిహితంగా ఉన్నంతవరకు వారికి అతడు ఫాసిస్టుగా కన్పడలేదు. బ్రిటీషువారిని. కూడా వ్యతిరేకించలేదు. మన లక్ష్మీం రష్యాను బలపరచటం, చైనాకు మద్దత్తు నివ్వటం అని ఈ పుటలో నిస్సంకోచంగా సుందరయ్య చెప్పారు. మనం (మార్కిస్టులు) నిజం పాలన రద్దు కావాలని భూస్వామ్య విధానం రద్దు కావాలని, స్వప్తమైన వివాదం చేపట్టలేకపోయాం” (22వ పుట), అంతే కాదు ఆనాటి వినోబా భావే భూదానోద్యమాన్ని కూడా సుందరయ్య వ్యతిరేకించారు. భూస్వాములనుండి తెలంగాణాకు విముక్తి కల్పించాలనే నినాదంతో కమ్యూనిస్టులు రజాకార్లకు ఏ మాత్రం తీసిపోకుండా హత్యా రాజకీయాలకు తెగబడ్డారు. ఈ హత్యలను వీరోచిత పోరాటాలుగా అభివర్ణించారు. అందుకు రహస్య గెరిల్లా సైన్యాలను ఆయుధ నిర్మణ కేంద్రాలను స్థాపించారు. అంటే భారతదేశంలో రష్యా అనుకూల ప్రైవేట్ ఆర్మీ నిర్మణమయింది. వీరి సిద్ధాంతాలను ఆమోదించి కాదు. వీరి తుపాకీలకు భయపడి మాత్రమే గ్రామాలు తలవంచాయి. కమ్యూనిస్టులు ఎప్పుడూ చారిత్రక తప్పిదాలు చేయటం తర్వాత చెంపలు వేసుకోవటం కన్నిస్తుంది. గుణపాతాలు తెలంగాణా పోరాటంలో నేర్చుకున్నాము అన్నారు. పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య (ఈ పుస్తకానికి గుణపాతాలు అని పేరుపెట్టడం గమనార్థం)

నేతాజీ సుభావ్ చంద్రబోసును ‘హిట్లరు బూట్లు నాకే కుక్క’ అన్నారు. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలకు మద్దతునిచ్చారు. మతం మార్పిదులు సమస్యేకాదు. పాకిస్తాన్ అవతరణను స్వాగతించారు. పాకిస్తాన్ నుండి బంగార్ దేశ విడివడిపోతుంటే మాత్రం భరించలేకపోయారు. కార్బూకర్లల సైతిక ప్రవృత్తి ముఖ్యం కాదన్నారు.

అందుకే అంతా హంతుకులుగా మారారు. తెలంగాణాలో కమ్యూనిస్టులు రక్తపు నదులను పారించారు. వర్ధ శత్రువు అని పేరు పెట్టి రక్షణ వ్యవస్థపై (పోలీసు మిలటరీ బలగాలపై) హింనకు దిగారు. భూస్వాముల మర్మావయవాలను కోసి చంపారు. మానభంగాలు చేశారు. ఐనా ఉద్యమం ఎందుకు విఫలమయిందో పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య ఇలా చెప్పాడు..

“మన లక్ష్యం నెప్రూ ప్రభుత్వంపై తిరుగుబాటు అనే భావం వ్యాపింపజేయటం పొరపాటు. మనది ఆంధ్రజాతి ఉద్యమం,

“మనం ఆయుధాలు వదిలివేయటం పొరపాటు”,

“ఉద్యమాన్ని ఉపసంహరించటం పొరపాటు అని చైనా నాయకులతో చెప్పాము. వారు ఫర్మ్యూలేదు ఒక (తెలంగాణ ప్రాంతంలోని) చిన్న గెరిల్లా ఉద్యమానికి యావత్తు భారతదేశపు గుర్తింపు వచ్చింది కదా అని వారు మమ్మల్ని సముదాయించారు (340 పుట)

సోవియట్ కేంద్ర కమిటీ నాయకులతోను స్టోలిన్స్తో చర్చలు జరిపిన తర్వాత చర్చల సారాంశం (తెలంగాణ విఘ్వవ సంఘం) తెలియజేసింది. సుందరయ్య గారి గ్రంథం “గుణపాతాలు” (340 పుట)

అంటే భారత కమ్యూనిస్టు సాయుధపోరాటం రష్యా, చైనాల నాయకత్వంలో నడిచిందని అర్థం. 1948లో తెలంగాణ భారత యూనియన్లో విలీనమైన తర్వాత కూడా (90 సాయుధ దళాలు) ప్రజాస్వామిక రాజ్యం నెలకొల్పేందుకు విముక్తి పోరాటంగా కొనసాగించడం సరికాదు. అది ఒంటెద్దు పోకడ (340 పుట చివరి పేరా)

ఇవి సుందరయ్య గారికి సోవియట్ అదేశాలన్నమాట. అంటే ఈ ఉద్యమం నడిచింది, నడిపించింది ఇండియా ప్రజలు కాదు విదేశీయులే ననేది సుస్వప్పం.

-1950 ఏప్రిల్ 22 రోడ్డు మీద మందుపాతరలను కమ్యూనిస్టులు అమర్చారు. ఆ ధారీకి లారీలు పేలిపోయి 50 మంది సైనికులు మరణించారు. వారి తుపాకులను కమ్యూనిస్టులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు.” (పుట 232, సుందరయ్య)

ఇలాంటి సంఘటనలు 1947 సెప్టెంబరు తర్వాత కూడా వేల సంఖ్యలో ఎందుకు జరిగాయి? అటు రజూకార్లు ఇటు ఉగ్రవాద కమ్యూనిస్టుల చేతిలో తెలంగాణ సమాజం ఎందుకు భిన్నభిన్నమైపోయింది? అంటే ఇదంతా ‘ప్రజాక్లేమం’ కోసమే అని వ్యాఖ్యానం !

మజీన్ అవతరణ:

నిజాం రాజు దైవాంశ సంభూతుడు. అతనికి వ్యతిరేకంగా ముస్లిములు, ధనికులు, పేదవారు ఎవరూ పోరాడకూడదు అనే వ్యాహంతో 1928 ప్రాంతంలో స్థాపించబడింది మజీన్.

ఆంధ్ర మహాసభ (దీనికే సంఘం అని పేరు) :

తెలుగువారి భాషా సంస్కృతుల కోసం ఏర్పడిన ఒక సంస్కృతాపకు మాడపాటి హనుమంతరావు. వందేమాతరం గీతాన్ని నిజాం నిషేధిస్తే దానిని వీరు పాడించారు. ఇందులో రావి నారాయణ రెడ్డి, బద్దం ఎల్లారెడ్డి, దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు వంటి వారు క్రియాశీలకంగా పాల్గొన్నారు.

జాతీయ కాంగ్రెస్ :

ఇది తెలంగాణలో భారత జాతీయ కాంగ్రెసుకు అనుబంధంగా (అంతర్భాగం కాదు) ప్రొరంభమై నిషేధానికి గురి అయింది..

కమ్యూనిష్టు పార్టీ :

ఆంధ్రమహాసభ నుండి రావి నారాయణ రెడ్డి బృందం బయటకు వచ్చి వ్యూడల్ వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా, అంతర్జాతీయ (రష్యా-చైనా) అనుబంధాలతో ఈ సంస్కృతాపించారు. ఇదే తెలంగాణ గెరిల్లా సాయుధ పోరాట సంస్కరా మారింది. కమ్యూనిష్టులు సందర్భచితంగా అంతర్జాతీయ పరిణామాలకు అనుగుణంగా రెండవ ప్రపంచయుద్ధం తర్వాత-ముందు కూడా ఒకప్పుడు జర్మనీకి, మరొకప్పుడు బ్రిటను నిర్ణయించిన దేశవిభజనకు అనుకూల నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. అంటే కమ్యూనిష్టు పార్టీ స్వతంత్ర భారతదేశ సంస్కృత కాదు. అంతర్జాతీయ సంస్కృత ఒక తోక మాత్రమే. అందువలన వీరిని పంచమాంగదళం అని సామాన్యాలు పిలిచేవారు. వీరి రక్తచరిత్రకు విసుగెత్తి అందుండి కొండరు బయటకు వచ్చి వేరే వేరే పేరలతో సంస్కలు స్థాపించుకున్నారు. బందగీ ఒక ముస్లిం పేదవాడు. ఇతడు నిజాం వ్యతిరేకంగా పోరాడాడు. ఇతని పాత్రను కమ్యూనిష్టులు ‘మా భూమి’ నాటకంలో చేర్చారు. అంటే కమ్యూనిష్టులు ముస్లిం వ్యతిరేక ధోరణిని అవలంబించలేదు. నుండరయ్య గారి గ్రంథంలోని 19వ పుట చాలా స్పష్టంగా కమ్యూనిష్టు పార్టీ రష్యా తోక పార్టీ అనే విషయాన్ని నిర్ధారించింది.

ఆర్య సమాజం :

ఇది స్వామీ దయానందుని సిద్ధాంతాల వ్యాప్తికి తెలంగాణలో వ్యాపించిన సంస్కృత. వీరు నిజాం వ్యతిరేక పోరాటం చేశారు.

-1939 నుండి 1941 వరకు ఈ అంతర్జాతీయ రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం రెండు సమ్రాజ్యవాద రాజ్యాల మధ్య జరిగింది. ఐసోవోయట్ యూనియన్సై హిట్లరు దాడి తర్వాత ఇది సామ్రాజ్యవాద సోషలిస్ట్ రాజ్యాల మధ్య యుద్ధంగా,

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రకటించింది” (పుట 19, సుందరయ్య గుణపాతాలు గ్రంథం)

అంటే తెలంగాణ పోరాటంతో సహి భారతదేశంలోని ఏ కమ్యూనిస్టు పోరాటమైనా సోవియట్ దేశం కనుసన్నలలోనే జరిగింది. (ఈ వ్యాసం ప్రాస్తున్న సమయానికి (నవంబర్ 2023) సోవియట్, ఉక్రెయిన్‌ను అణచివేతకు గురిచేస్తే కమ్యూనిష్టులు పట్టించుకోకుండా, మరోవైపున ఇజ్జాయిల్ ఆత్మరక్షణ కోసం హామాజ్ ఉగ్రవాద సంస్థపై యుద్ధం చేస్తుంటే దుమ్మెత్తి పోస్తున్నారు.)

తెలంగాణ కమ్యూనిష్టులు త్రమంగా పెళ్లిత్తు చేసుకొని ఆస్తులు కూడచెట్టుకొని, వ్యాపారాలకు పరిమితమైనారు. ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ బతుకుతున్నారు. ఈ వ్యాసం ప్రాసే సమయానికి కల్యాకుంట చంద్రశేఖర రావు అనే ఘృంగాల్ ముఖ్యమంత్రితో ఎన్నికల పొత్తుకు సిద్ధమైనారు. అతడు థికొట్టడంతో క్రైస్తవ నాయకత్వంలోని ఇటలీ కాంగ్రెసు పార్టీతో ఎన్నికల పొత్తు పెట్టుకున్నారు. ఇందుకు కారణం చైనానుండి వీరికి ఆదేశాలు రావడమే. (బిజెపి, ఆర్ఎస్ఎవ్ లను ఓడించండి. అనే నినాదం ఇచ్చారు.)

చేతిలో సిగరెట్టు ఉంటే కాల్యాలని అనిపిస్తుంది. చేతిలో తుపాకీ ఉంటే పేల్చులని అనిపిస్తుంది. వాళ్ళు దేశముఖ్యలు అనబడే భూస్వాములను చంపారు. రజాకార్లు అనబడే జీవోదీలను చంపారు.

ఇన్వార్కుర్ పేరుతో స్వాంత అనుచరులనూ చంపుకున్నారు. విముక్తి కోసం వచ్చిన భారత సైన్యాన్ని పోలీసు దళాలను చంపారు. ఎందుకు? సివిల్ వార్ రష్యాలో, అమెరికాలో జరుగుతుంటే బ్రిటన్, చైనాలు పండుగ, చేసుకున్నాయి.

ప్రతి పార్టీకి కొన్ని సిద్ధాంతాలుంటాయి. వాటి ఆచరణకై రకరకాల ఎత్తుగడలు ఉంటాయి. వాటినే టాక్షిక్స్ వ్యాపారులు అంటారు. కమ్యూనిస్టు పార్టీ స్టేట్ కాపిటలిజం కాంక్షిస్తుంది. అంటే అమెరికా ‘పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా రష్యాలోని సైనిక నియంత్రుత్వ ప్రభుత్వాన్ని భారత కమ్యూనిష్టులు బలపరిచారు. మొదటి వ్యవస్థలో వ్యక్తులు సమాజాన్ని శాసిస్తారు. రెండవ వ్యవస్థలో వ్యక్తి స్వేచ్ఛ నామమాత్రం; ప్రభుత్వమే సర్వభక్షక పాత్ర పోషిస్తుంది.

ఇక విద్యార్థి సంఘాల నిర్మాణం, రైతు కూలీల ఆందోళనలు, వెట్టి చాకిరీ వ్యతిరేకణ, కౌలుదార్ల రక్షణ, కూలీదబ్బి-పెంపు ఇవ్వన్నీ ఎత్తుగడలే. అంటే ‘ధనవంతుడు’ లేని ఒక సమాజాన్ని నిర్మించి అప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో

రాజ్యాధికారాన్ని స్వాధీనం చేసుకొని సైనిక నియంత్రుత్వం నడవటం కమ్మానిజం.

ఇదే క్యాబాలో, రష్యలో, చైనాలో, ఉత్తర కొరియాలో జరిగింది. తెలంగాణలోని కొందరు దొరల అగడాలు ఆధారంగా గెరిల్లా పోరాటం సాగించారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత కూడా అయ్యాధాలు వదిలి పెట్టడానికి దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావులు అంగీకరించలేదు. ఎందుకు? “లేలే రష్య రారా రష్య అనంత ప్రపంచం అంతటా నీవై నీ గాదుగు నీడలను సాగించు రష్య” అంటూ కమ్మానిస్టు కవులు బహిరంగంగా ఇండియా పైకి రష్యను దాడి చేయవలసిందిగా ఆహారించారు.

“మన శత్రువులెవరు? అమీనారులు, ఇజారారార్లు భూములు గల ధనికులు, వట్టి వ్యాపారస్థులు, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం (పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య గ్రంథం 372వ పుట)

“రైతు కూలీ మహిళా విద్యార్థి మైనారిటీ దళిత సంఘాల ఐక్యత వర్ధిల్లాలి” ఇది నినాదం. ఈ అదర్చంలో వ్యసనపరాయణత తప్పు అని గాని, వృక్షికి సత్తవర్తన ఉండాలని గాని, దేశభక్తి కావాలని గానీ ఎక్కడా వారు పేర్కొనలేదు. అందుకే ఏరు అరాజక శక్తులుగా మిగిలిపోయారు ఉన్న వ్యవస్థను నిరూలిస్తే తప్ప నూతనవ్యవస్థ రాదు. అందుకని స్థానిక సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను అవహేళన చేయటం మొదలుపెట్టారు. తెలంగాణ సంస్కృతికి ప్రతీకలైన బతకమ్మ, గణేశ చవితి, దసరా, దీపావళి వంటి వాటిని తిరస్కరించారు.

కొయ్యపల్లీకే మీద బాలీసులేసుకొని భగవంతుడివేళ ఊరేగవచ్చాడు. కూలిడబ్బులు చాలవని చెప్పురా అని కవిత్వం ప్రాశారు. వర్గశత్రు నిరూలనలో బాంధవ్యాలు పాటించకూడదు అని కుటుంబసభ్యులను కూడా హత్య చేశారు.

“తెలంగాణ నుండి మిలటరీని ఉపసంహరించాలి” (374వ పుట). ఈ వాక్యానికి అర్థం ఏమిటి? మిలటరీ అంటే తెలంగాణాను రజాకార్ల నుండి నిజాము పాలన నుండి విముక్తం చేయడం కోసం వచ్చిన భారత సైన్యం. దానిని ఎందుకు ఉపసంహరించాలి? అంటే తమ గెరిల్లా దళాల అరాజక చర్యలు నిరాఫూటంగా కొనసాగించడం కోసం. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 75 సంవత్సరాల తర్వాత కూడా ఈ విధ్వంసం కొనసాగించడంలోని బౌచిత్యమేమిటి? మతతత్వ బిజెపిని నిరోధించడం కోసం, మతతత్వ కాంగ్రెసుతో నేడు ఎందుకు జతకట్టినట్లు?

జీహోదీ ఉగ్రవాదులను మైనారిటీల పేరున ఎందుకు సమర్థించారు? సీమాంధ్రలో క్రైస్తవులు సాగించే మతం మార్పిడితో ప్రధానంగా నష్టపోయింది కమ్యూనిష్టులే. అంటే వారి అట్టడుగు వర్గాలన్నే వర్గ స్పృహను కోల్పోయి వరలోకరాజ్యం కోసం మళ్ళీ బ్రిటిష్, జోర్డాన్ వలలో పడిపోయాయి.

కమ్యూనిస్టులను జడబోతికవాదులు అంటారు. ప్రకృతి సంపదను దోచుకోవడం వారికి ఇష్టం. ప్రకృతిని ఆరాధించడం భారతీయత. అంతేకాదు మానవునిలోని మహిషాస్రున్ని కమ్యూనిజం నిద్రలేపింది. ప్రేమ, త్యాగం, దయ వంటి దైవిగుణాలకు ఇందులో స్థానం లేదు. కాబట్టే రఘ్యోలో, చైనాలో, భారతదేశంలో కమ్యూనిజం అంతరించిపోయింది. నాడు ఉద్యమాలు నడిపినవారి బిడ్డలు నేడు పెట్టుబడిదారీ దేశాలలో వ్యాపారాలు చేసుకుంటూ బ్రతకడం గమనించండి. కాంగ్రెసు తెలంగాణ పోరాటవీరులను వర్గశత్రువుగా భావించారు. కానీ 1951 తర్వాత వి.కె. కృష్ణ మీనన్ వంటి వారంతా కాంగ్రెసు పార్టీలోనే చేరి పదవులు అనుభవించారు. ప్రకార్ కారత్ (సిపియం) క్రైస్తవ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి మద్దతు నివ్వడం ఇటీవలి చరిత్రయే.

2014 వరకు ప్రశ్నేక తెలంగాణ ఉద్యమం నడిచింది. దీనిని సిపియం వ్యతిరేకించింది. కారణం “ఆంధ్రజాతి సమైక్యంగా ఉండాలనే సిద్ధాంతం”, “రివిజనిస్టులు నశించాలి” అంటూ సిపిఐపై ఉగ్రవాదులు పోస్టర్లు వేశారు. అంటే ఏమిటి? ప్రపంచ ఆధిపత్యం రఘ్యాకు ఉండాలా? చైనాకు దఖలు చేయాలా? అనే విషయంలో తెలంగాణతో సహా భారత కమ్యూనిస్టులు రెండు మూడు నాలుగు వర్గాలుగా చీలిపోయారు.

కమ్యూనిస్టుల తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం 1945-1951 మధ్య జరిగింది. ఇందులో 6000 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. వీరిలో 2000 మంది గిరిజనులున్నారు. ఇక కమ్యూనిష్టుల చేతిలో హతులైనవారి సంఖ్య ఎన్ని వేలో రికార్డులు చూడాలి. వీరంతా భూస్వాములేనని అంటారు కానీ అది సరికాదు. నిన్న కేరళలో ఒక అడవిలో ఆకలితో ఒక గిరిజనుడు కిలో రేప్స్ దొంగిలించాడని అతనిని వైనాడ్ అడవులలో మావోయిస్టులు కాల్పిచంపారు.

విజయవాడలో 1962లో పార్టీ రెండుగా చీలిన తర్వాత సి.పి.ఐ.- సిపియం వర్గాలు పరస్పర హననానికి పూనుకున్నారు. ఇదంతా ఇటీవలి చరిత్రయే “కమ్యూనిస్టు దళాలు గ్రామాలలోకి పోతాయి. అక్కడ భూమి, భవనాలు

కలిగిన సంపన్ముల ఆస్తులను ధ్వంసం చేసి వారిని (ధనికులను) చంపవలసిందిగా గ్రామ ప్రజలను రెచ్చగొడతారు (తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలోని ఒక రహస్యపత్రం నుండి పుట 168 చివరి పేరా)

“బ్రాహ్మణ పురోహితుల వేషాలల్లో వంగపల్లి పోలీసు స్టేషన్లోకి ప్రవేశించి ఆయుధాలు (ఈ కమ్యూనిస్టు ఉగ్రవాదులు) ఎత్తుకుపోయారు.”

“వల్లగొంద గ్రామంలో లింగారెడ్డి అనే వ్యక్తిని నేరస్తునిగా, ప్రజా వ్యతిరేకిగా ప్రజాకోర్పులో తీర్పు చెప్పి లింగారెడ్డి ముక్కును కోసి తరువాత అతనిని హింసించి చంపివేశారు. అంతగా హింసించి చంపవద్ద అని ఉగ్రవాదులకు సంఘం (అంటే అంధ్ర మహాసభ) నలహా ఇచ్చింది” (సుందరయ్య గ్రంథం పుట 55)

“ఉగ్రవాద దళాలల్లో కొందరు స్వంత వ్యతి చేసుకుంటూ పొట్టటైం ఉగ్రవాదులుగా పనిచేసేవారు. పోలీసు శకటాలను తమ ఇనుప మేకుల చెక్కలతో ధ్వంసం చేసి గాలి తీసి తర్వాత వారిని (పోలీసులను) చంపేవారు.

కొందరు పుల్ టైం గెరిల్లాలు. వీరివద్ద అధునాతన ఆయుధాలు, మందు పాతరలు ఉండేవి (పుట 55-56). బాగా నైపుణ్యంగల ఉగ్రవాదులు ప్రత్యుక్కయుద్ధం చేస్తే రెండవ శ్రేణి వారు దేశముఖ్యంల ఇళ్ళపై దాడిచేసి తుపాకులు లాక్ష్మి పారిపోయేవారు (56వ పుట)

కమ్యూనిస్టు గెరిల్లా దళాలు ఈ క్రింది భూస్వాములను వారి గ్రామాల నుండి తరిమికొట్టారు.

1. విసునూరు దేశముఖ్య (నల్గొంద జిల్లా)
2. సూర్యాపేట దేశ ముఖ్య
3. బాబా సాహెబ్ దేశముఖ్య
4. కల్లారు దేశ ముఖ్య
5. అన్నారెడ్డి ప్రతాపరెడ్డి
6. మల్లాపురం రంగారెడ్డి
7. మోసంగి దొరలు (దేవరకొండ).
8. కొప్పురాలు దొరలు
9. చెరుకుపల్లి నరసింహరెడ్డి (మిర్యాలగూడెం).
10. కాపుగల్లు ముత్తవరపు దొరలు

11. పెనుబారు సీతారామరావు.
12. లేతవోలు దొరలు
13. చందుపట్ల సుదర్శనరావు, భువనగిరి
14. దూపల్లి వెంకటరామిరెడ్డి
15. మూసకూరి కుటుంబం, తంగడపల్లి,
16. అల్యాల దొరలు, పోలపల్లి
17. మందమేరి మాధవరావు
18. లక్ష్మీపేట-నర్స్సాపూర్ సంస్థనం.
18. జనగామ తాలూకా విసునూరు రామచంద్రారెడ్డి దుర్మార్గడని కమ్మానిస్టు చరిత్రకారులు వర్ణించారు. ఈతే దొరలందరూ దుర్మార్గులని చెప్పటం కష్టం.

మరో ముఖ్యమైన అంశం-గెరిల్లా పోరాటాలలో మరణించినవారిలో ఎక్కువమంది గిరిజనులు, అట్టడుగు వర్గాలవారు ఉన్నారు. ఉదాహరణకు కిలారు వెంకయ్య, తిరుమలయ్య, కుమ్మరి బాలయ్య, హరిజన గోపయ్య, మారపు కోటయ్య, హరిజన కోటయ్య, వడ్డ వీరయ్య, బూర రాములు, హరిజన ముత్తయ్య, బలిజ (బోర్లు) రాములు, మంగలి పాములు-ఈ పేర్లను బట్టి వారి వృత్తులు, ఆర్థిక స్థాయి ఊహించుకోవచ్చు. ఇక మనం ప్రశ్నించవలసిన అంశం ఏమంటే-చండ్ర రాజేశ్వరరావు, పుష్టులపల్లి సుందరయ్య, దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు, ఏటుకూరి బలరామమూర్తి, తరిమెల నాగిరెడ్డి, మాకినేని బసవపున్నయ్య, మాదాల నారాయణ స్వామి, వేములపల్లి శ్రీకృష్ణ వంటి అగ్రనాయకుల కుటుంబ సభ్యులు ఎవరైనా ఎన్ కౌంటర్ చేయబడ్డారా?

స్వాతంత్యం వచ్చిన తర్వాత తెలంగాణ విమోచన జరిగిన పిమ్మట ఎవరెవరు రజాకార్ల చేత, గెరిల్లా కమ్మానిస్టు ఉగ్రవాదుల చేత పీడనను పొంది గ్రామాలు వదిలి పారిపోయారో వారందరికీ భారత ప్రభుత్వం వారి వారి భూములను, గృహాలను తిరిగి జచ్చింది. దీనిని కమ్మానిస్టులు, రజాకార్లు వ్యక్తిరేకించారు.

ఆనాటి తెలంగాణ ఉద్యమానికి సంబంధించి రజాకార్, రాజన్న, ఒనేయ్ రాములమ్మ వంటి కొన్ని సినిమాలు, మోదుగుపూలు, గంగు వంటి నవలలు, మఘువలయము, త్వమేవాహం, అగ్నిధార, వజ్రాయుధం వంటి కావ్యాలు తర్వాతి కాలంలో కమ్మానిస్టు రచయితలు ప్రతికలలో, సినిమాలల్లో చేరి తమ భావజాలాన్ని వ్యాపింపజేశారు.

(ఒక లాజిక్ గమనించండి. హిందూ విశ్వాసాలను బోర్డం ప్రశ్నించిన చేట దళితవాదం పుట్టింది. ఇస్లాం వ్యాపించిన చోట జీహోదీ వ్యాపించింది. కమ్యూనిజిం నాస్తిక హిందూత్వాన్ని ప్రశ్నించినచేట కైపువం మెల్లగా ఆక్రమించింది. ఉభయ తెలుగురాష్ట్రాలలోని భావ పరిణామం చూడండి).

సత్కృతుల హాలికులైననేమి? అన్నాడు పోతన్న, సత్కృతుల ఆలఫోలికులైన నేమి? అన్నారు కమ్యూనిస్టులు. అంటే వ్యక్తి శీలం (పర్సనల్ కారెక్టర్) జాతీయ శీలం (నేషనల్ కారెక్టర్) గూర్చి ఉద్యమకారులు పట్టించుకోలేదు సరికదా, దేశభక్తి అనేది సంకుచిత భావం, ఇది అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు సాప్రమాజ్య నిర్మాణానికి అటంకం అన్నారు.

మతం మత్తుమందు అనే నినాదంతో ఆధ్యాత్మికతను తిరస్కరించారు మాధవపెద్ది సత్యనారాయణ. కమ్యూనిస్టు ప్యార్టీలో చేరగానే ముందుగా నీ యజ్ఞోపవీతం తీసివేయాలి. ఎట్టి కర్మకాండలు చేయకూడదు అని తొలి ఘరతు విధించారు.

“శత్రువు అంటే భూస్వామి, వడ్డివ్యాపారి, పోలీసు, -క్రొమిక నియంత్రుత్తు సాధనకు నిర్మాలన తప్పనిసరి-అందుకని భూస్వాములను అడవులలోనికి తీసుకొనిపోయి గోళ్లల్లో గుండుసూదులు గుచ్ఛారు. సిగరెట్లతో కాల్చారు. మర్మావయవాలు కోశారు. మూత్రం త్రాగించారు. తర్వాత తలలు నరికి కుటుంబ సభ్యులకు కామకగా పంపారు.

337వ పుట సారాంశం :

1. గెరిల్లా యుద్ధం దేశమంతా ఒకేసారి ప్రారంభించడం కష్టం. అందుకని విశాలమైన భారతదేశంలో ఎక్కడికక్కడ ఉద్యమాలు మొదలు పెడితే అవి తక్కిన ప్రాంతాలకు సూటినిస్తాయి.
2. పట్టణప్రాంతాలల్లో గెరిల్లా పోరాటానికి బదులు సమ్మేలు ముఖ్యం. రవాణా వ్యవస్థను స్తంభింపజేయాలి.
3. పోలీసు బలగాలు వివిధ ప్రాంతాలలోని అల్లర్లను అణచడానికి అన్ని దిక్కులకూ పోవలసివస్తుంది. అంటే శత్రువు కేంద్రికరణ శక్తి తగ్గుతుంది. ఈ దశలో మన బలం పెరిగిన కొద్దీ పోలీసుదళాలను కూడా మన విష్ణవదళాలలో కలిపివేసుకొని దేశవ్యాప్త సాయుధపోరాటం చేయవచ్చు. భూములను, ధాన్యాన్ని, శత్రువు (అంటే భూస్వాముల) ఆస్తులను ఆక్రమించుకుంటే చాలదు. వాటిని సంరక్షించుకొనే వ్యవస్థ కూడా కావాలి.

4. మన గెరిల్లాబలం తక్కువగా శత్రువుబలం ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు వ్యాహాత్మకంగా పట్టువిడుపులు ప్రదర్శించాలి. అల్లర్లు, అందోళనలూ దైర్యంగా చేస్తూనే ఉండాలి.

5. భారతదేశంలో (1947కు ముందున్న చైనాలోవలె కాక) ఉత్తమ రవాణా రోడ్డు వ్యవస్థ ఉంది. అంటే శత్రువు (అంటే ప్రభుత్వ సైన్యం) మనపై (అంటే సాయుధ గెరిల్లాపై) మెరుపుదాడి సులభంగా చేయగలదు. (అందుకే గెరిల్లా ప్రాంతాలల్లో చత్తిస్గండలో రోడ్డును ధ్వంసం చేయడం గమనించవచ్చు).

వల్లెలలో రైతాంగ పోరాటం పట్టణాలల్లో కార్బూకుల తిరుగుబాటు, దేశవ్యాప్త సమ్ము (సార్వత్రిక స్తంభం) ఇవనీ వేరు వేరు కావు. అన్నింటినీ కలిపి చూడాలి. అంటే ఇవనీ అడవి గెరిల్లాలకు అంగాలే అని గుర్తించండి అని పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య సిద్ధాంతీకరించడం గమనార్థం.

రజాకార్ల అల్లరితో తెలంగాణలో విష్టవానికి పరిపక్వత వచ్చిందని ఇదే తమ శ్రామికరాజ్య సిద్ధాంతానికి తగిన అదను అని కమ్యూనిష్టులు భావించి భంగపడ్డారు. కేంద్రప్రభుత్వం బలంగా ఉన్న కారణంగా తెలంగాణా కమ్యూనిష్టు అందోళనలు అణచివేయబడ్డాయి.

శత్రువు అంటే మిలటరీ

బ్రిటిషువారు మనలను పాలించేటప్పుడు సైన్యంలో సిక్కు రెజిమెంటు, మలబారు రెజిమెంటు వంటివి ఉండేవి. వీరంతా భారతీయులే. వీరిని చంపటంలోని జౌతిత్యం ఏమిటి? ఇక స్వాతంత్ర భారతంలోని సైన్యం దేశరక్షణ కోసం ఏర్పడింది. ఈ సి.ఆర్.పి.ఎఫ్. దళాలను కూడా నక్కలైట్లు భారీ సంఖ్యలో చంపారు. ఇక వ్యక్తికి స్వంత అస్తి ఉండకూడదు అన్నారు. కాని బలవంతపు వసూళ్ళతో భారీ ఆస్తులు కూడబెట్టుకున్నారు. వరదలు, కరువులు వచ్చినప్పుడు పార్టీ ఆఫీసుకు చేరిన ధాన్యం, బట్టలు, విరాళాలు తమ ఇళ్ళకు తరలించారు. చంద్రశేఖరన్ అనే పేద స్వాలు టీచర్ విద్యార్థుల చేత కేరళలో ‘పందేమాతరం’ పాడించాడు అని 60 సార్లు కత్తితో పొడిచి చంపారు. జగన్మహాన్ రెడ్డి వరంగల్లలో ఆగష్టలో జాతీయ పతాకం ఎగురవేస్తే అతనిని చంపి పతాకం తగలబెట్టారు. ఎందుకంటే ఇది బూటకపు, బూర్జువా ప్రజాస్వామ్యం అన్నారు.

రామచంద్రారెడ్డి అతని కొడుకు బాబూరావు (చిన్నదొర) ఇంకా దొరసాని క్రూరంగా పేదలను హింసించారని ఆరోపించి తెలంగాణాలోని, ప్రతి భూస్వామిని

దోచుకున్నారు. ఈ హత్య రాజకీయాలకు విసుగెత్తి మానవేంద్ర నాథ్ రాయ్, మోహిత్ సేన్ వంటి వారు స్వంతపార్టీలు స్థాపించుకున్నారు.

1948-51 మధ్యకాలంలో తెలంగాణ సాయిధ పోరాటాన్ని ఒంటెద్ద పోకడగా, పిడివాదంగా, వ్యక్తిపొంసగా మితవాదులు పేర్కొన్నారు. (గుణపాలాలు గ్రంథం-ముందుమాట, రెండవ పేరా).

“ఆనాటి పోరాటంలో పాల్నాన్వారిలో ఇప్పుడు ఎవరెవరు ఏమి చేస్తున్నారనే దానితో సంబంధం లేదు” (ముందుమాట). ఇది చాలా విలువైన మాట!! దానిని లోతుగా అధ్యయనం చేయండి. కమ్యూనిస్టులు దైవిభావనను తిరస్కరించారు. కాని మైనారిటీలను బలపరిచారు. ఈ ద్వంద్వ ప్రమాణాలకు వ్యాఖ్యానం ఏమిటి? కల్పరల్ కమ్యూనిజిం అంటే ఏమిటి?

భారతీయ సమైక్యతను, సాంస్కృతిక మూలాలను దెబ్బకొట్టడం.

హనుమంతుడు దాక్షిణాత్ముడు, ఉత్తర భారతీయుని కాళ్ళ దగ్గర కూర్చున్నాడు. వాలి వనచరుడు. అతనిని ఒక ‘ఉత్తర భారతరాజు’ సంహరించాడు. ఇలా ఉత్తర దక్షిణ భేదాలు సృష్టించడం. ఆర్య, ద్రావిడ సిద్ధాంతం ప్రచారం చేశారు. భారతీయ కుటుంబ వ్యవస్థ బలహీన పరచబడింది. ఊమ్మడి కుటుంబాలు పోయి డిసావెన్కె వచ్చింది. అంటే నగరాలలో ‘డబుల్ ఇన్సూన్ నో కిడ్స్’ అనే తత్వం. ఇలా చిన్న కుటుంబాలు వ్యాపించాయి. ఇది పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక విప్పవంలోని కన్స్యూమరిజానికి అనుకూలం. ఒక కుటుంబం ఉంటే ఒక రిఫ్రిజరేటర్, రెండు కుటుంబాలు ఉంటే రెండు అమ్ముకోవచ్చి. ఇదొక మార్కెట్ మాయ. వాసిరెడ్డి సీతాదేవి ఉరితాడు అనే నవల ప్రాసింది. ఈమె మార్కెట్సు రచయిత్రి. అంటే పురుపాధిక్య సమాజం పేరుతో అమెరికాలోని స్ట్రీల తిరుగుబాటు ఉమెన్, కాంట్రాక్ట్ మారేజి లేదా సహజీవనం ప్రోత్సహింపబడింది. ఇక దళితులు పార్టీ పనివారు ప్రత్యేక వర్గాలుగా మారి సమాజం మీద తిరుగుబాటు చేసేందుకు కమ్యూనిష్టులు ప్రోత్సహించారు.

లాల్ నీల్ అనే నినాదం ఇటీవల సృష్టించారు. సినిమాలల్లో తండ్రి కొడుకులు, స్టీలు తాగే సన్నివేశాన్ని గోరిపై చేయడం ద్వారా లిక్కర్ అమ్మకాలను కార్బోరేట్ శక్తులు పెంచుకున్నాయి. సంప్రదాయ యజ్ఞం దర్శనాల మీద వేదశాస్త్ర పురాణాల మీద వ్యతిరేకత కల్పించడం కల్పరల్ మార్జిజంలో అంతర్భాగం. ఆలయ వ్యవస్థను, పూజారులను నిందించడం, స్థానిక ఉత్సవులను, కులవృత్తులను నిర్మాలించడం

ఇండియా చైనాకు మార్కెట్‌గా మార్పుదం బుల్లెట్ ప్రయోగించకుండానే శత్రువు 'సాంస్కృతిక సామ్యవాద' సిద్ధాంతంలో భారతదేశాన్ని జయించాలి అనేది వ్యుతహాం.

పి.భాస్కరయోగి అనే ప్రముఖ తెలంగాణ రచయిత నవంబరు 2023 విశ్వహీందూ మాసపత్రికలో 'భాస్కరబాణం' పేరుతో 'కథ అడ్డం తిరిగింది' అనే వ్యాసం ప్రాశారు. అందులోని చివరిపేరా ఇలా ఉంది. (పుట 20) "తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో మరణించిన 4000 మంది సాయుధ గెరిల్లాల పేర్లు బయటపెట్టండి. వారు ఏయే అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన వారో తెలియజేయండి. పొర్ట్ నాయకత్వం రెండు ప్రముఖ కులాల చేతిలో ఉంది. ఈ నాయకుల పిల్లలు ఏ స్థాయిలో ఉన్నారు? (సోకాల్) మేధోవర్గం బిడ్డలు జెఎస్ యులలో ఉద్యోగాలు చేస్తుంటే అణగారిన వర్గాల వారి బిడ్డలు అడవిబాట పట్టి కుక్క చావు చచ్చారు".

"వీరి మాటలు విని ఎన్నో కిందిస్థాయి కుటుంబాలు నాశనం అయిపోయాయి". తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఎందరో నిరుపేదలు పోలీసు కాల్యూలలో ఎన్కోంటర్ చేయబడ్డారు. కానీ రావి నారాయణరెడ్డి గారి బిడ్డ రెడ్డి ఉమెన్స్ కాలేజీలో గౌరవప్రదమైన ఉద్యోగం చేసుకున్నది. ఇదే ఇతర ఉద్యమ నాయకుల కుటుంబాలకూ వర్తిస్తుంది.

కామ్మెడ్ చారిత్రక తప్పిదాలు :

ప్రతిదేశమూ తన ఆస్తిత్వం కోసం తన ప్రజల శేయన్న కోసం వని చేస్తుంది. కానీ భారత కమ్యూనిష్టులు రష్ట్ర చైనాల కోసం జీవించారు. తర్వాతి కాలంలో రష్యా చిన్న చిన్న దేశాలుగా విడిపోయింది. చైనా అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యవాద వ్యాపార దేశంగా మారింది.

భారతీయ పుణ్యపురుషులు రాముడు, కృష్ణుడు, వివేకానందుడు, అరవిందుడు, సావర్గర్, మహాత్మా గాంధీ వంటివారిని నీచంగా తిట్టారు. నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబాస్ ను కుక్క అన్నారు. గాడిదగా చిత్రిస్తూ కార్పూన్ వేశారు. కొన్ని దశాబ్దాల తర్వాత తాము చేసింది చారిత్రక తప్పిదమేనని ఒప్పుకున్నారు. చైనా తన సామ్రాజ్య కాంక్షలో తీచెట్టును, హిమాలయ భూభాగాలను ఆక్రమిస్తే అంగీకరించారు. భారత ప్రజాస్వామ్యాన్ని కల్గి అన్నారు. ఎన్నికలను బహిపూరించారు. మందుపాతరలు పెట్టి భారత రక్షణ సైన్యాన్ని హతమార్చారు.

-1947లో భారతదేశాన్ని ముక్కలు చేసి బ్రిటిషు వారు స్వాతంత్ర్యం ప్రకటిస్తే ఈ దేశవిభజనను స్వీగతించారు. అంతేగాక విభజన తర్వాత కూడా పాకిస్తాన్

స్థానిక ఉగ్రవాదులకు బహిరంగంగా మద్దతునిచ్చారు. దేశంలో జరిగే మతమార్పిడులను పట్టించుకోలేదు. సరికదా హిందూత్వాన్ని ద్వేషించి క్రైస్తవ, జీహద్ వర్గాలను బలపరిచారు.

నిరంతరం సమ్మేళు చేయించి దేశ సంపద వృద్ధి కాకుండా చేశారు. వ్యక్తిగత వ్యసనాలను పట్టించుకోలేదు. కల్యార్ల కమ్యూనిజిం పేరుతో గణేశ చవితి, దీపావళి, బతుకమ్మ, విజయదశమి వంటి ఉత్సవాలను బహిపూర్చించారు.

1962లో చైనా, 1966లో పాకిస్తాన్ భారత్తోపై దండయాత్రలు చేసినప్పుడు విదేశీ శత్రువులకు బహిరంగంగా మద్దతునిచ్చారు. ‘ఓ బుద్ధుడా! నీ బోధి కిందనే పడి చావు’ అని జ్యోలాముఖి కవిత ప్రాశాదు. గాంధీజీని ‘మూడు కోతులు భోడినప్పులూ’ అని నిందించారు. అరవింద ఘోష్య అన్నారు. తమిళనాడులో రామునికి చెప్పుల దండలు వేసి ఊరేగించిన డివింకెతో జతకట్టారు. కాళీరు భారతదేశంలో అంతర్భాగం కాదు అన్నారు. నేపాలు రాజవంశాన్ని హత్య చేయించి ఆ దేశంలో చైనా అనుకూల ప్రభుత్వాన్ని ప్రచండ అనే ఉగ్రవాది సహాయంతో నెలకొల్చారు.

రాజ్యాంగాన్ని న్యాయస్థానాలను పక్కన పెట్టి తామే అడవులలో ప్రజాకోర్పులు నిర్వహించి శిక్షలు వేశారు. 1975లో ఇందిరాగాంధీ దేశంమీద ఎమర్జెన్సీ విధిస్తే ఆమెను బలపరిచారు. ఆర్ఎస్‌ఎస్ సంస్థను మూడుసార్లు నిపేధింపజేశారు. స్వతంత్ర వీరసావర్కర్ స్వాత్మిఫలకాన్ని మణిశంకర్ అయ్యర్ అండమాన్ వెళ్లి పగలగొట్టి వచ్చాడు. కామ్బేడ్ ముప్పొళ్ల రంగనాయకమ్మ రామాయణ విషప్పక్కం అనే గ్రంథం ప్రాసి రాముని కన్న రావణుడు ఘనుడు, సీత కన్న తాటక, శూర్పుణి గొప్పవారు అని ప్రచారం చేసింది. భారత ప్రధాని నరేంద్రమోహి మహాప్రాప్తి ముఖ్యమంత్రి దేవేంద్ర ఘఢ్హవీన్ వంటి ప్రముఖులను హత్య చేయాలని భీమకోరేగావ్ ప్రణాళిక రచించారు.

ఖలిస్తాన్ (పంజాబీలు) ఉగ్రవాదులకు మద్దతు ప్రకటించారు. తెలంగాణ భక్త కవి పోతన పంచశతి ఉత్సవాలను బహిపూర్చించారు. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు ప్రభుత్వం జరిపితే బహిపూర్చించారు. తెలంగాణ కవి దాశరథిని అవమానిస్తే అతడు కమ్యూనిజానికి దూరమైపోయాడు. న్యాధిలీ జెఎస్ యు వంటి సంస్థలలో అధ్యాపకులుగా చేరి ఉగ్రవాద విద్యార్థులకు ఆశ్రయం కల్పించారు. బలవంతపు వసూళ్లు, కిడ్నూపులు చేసి తామే ధనవంతులుగా, బూర్జువాలుగా మారారు.

జడబోతికవాదం పేరుతో భౌతిక సుఖాలకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. ఆధ్యాత్మికతను నిషేధించి ఈ సంచలంలు చావబోయే ముందు రమణార్థమంలో చేరారు. కుటుంబ, వివాహ వ్యవస్థలు స్వార్థానికి కారణం అన్నారు. ఫలితంగా పాట్ల ఆఫీసులు వ్యభిచార కేంద్రాలుగా మారాయి. భారతీయ సన్యాస వ్యవస్థను అవమానించారు. అన్ని సమస్యలకూ సాయుధ పోరాటమే ఏకైక పరిష్కారం అన్నారు.

రఘ్య, ఉక్కెయిన్ను ధ్వంసం చేస్తే రఘ్యాను సమర్థించారు. ఆత్మరక్షణార్థం ఇజ్జాయిల్ ఉగ్రవాద హమాజ్ సంస్థతో పోరాడుంటే హమాన్కు మద్దతు నిచ్చారు. చైనా, ఇండియా, తీబెట్లు, తైవాన్ పై దురాక్రమణకు దిగితే చైనాకు భారత కమ్యూనిష్టులు మద్దతునిచ్చారు.

ఉపసంహరం: తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో కమ్యూనిష్టులు 4000 మందిని హతమార్చారు. 4000 మంది తమ క్యాడర్సు కోల్పోయారు. 1951లో సాయుధ పోరాట విరమణ తర్వాత భూస్వాములకు వారి భూములు ఇవ్వబడ్డాయి. ఈ రక్తపాతంతో కమ్యూనిష్టులు సాధించిందేమిటి? కక్షసాధింపులో భాగంగా వీళ్లు వ్యక్తిహింసకు తెగబడ్డారు. ఫలితంగా రాజ్యహింస మొదలయింది. చైనా కోవిడ్ సృష్టించి బయోవార్ చేస్తుంటే చైనాకు మద్దతునిచ్చారు.

రచయిత పరిచయం

చారిత్రక నవలా చక్రవర్తిగా పేరు పొందిన ప్రిఘేసర్ ముదిగొండ శివప్రసాద్ గారు పైదరాబాద్ వాస్తవ్యాలు. ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయంలో తెలుగు శాఖలో పీ.పెంచ.డి. పూర్తి చేసి, ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయంలో తెలుగు ప్రిఘేసర్గా ఉద్యోగం చేసి పదవీ విరమణ చేశారు. వీరు 130కి పైగా ప్రచురించబడ్డ పుస్తకాలు రచించారు. ఈయన పలు సామాజిక సంస్థల ద్వారా సమాజ కార్యంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. వీరు నిత్య కృషీవలురు. సాహితీ యజ్ఞం నిరంతరం కొనసాగిస్తున్నారు. వీరు కొన్ని వేల ఉపన్యాసాలు ఇచ్చారు. కొన్ని వందల భువన విజయ కవన నాటికలలో పాల్గొన్నారు. ప్రస్తుతం సోపల్ మీడియా లోనూ తమ వాణితో సమాజ ఉద్యోగం చేస్తున్నారు.

శ్రీమాన్ దేవులపల్లి రామానుజరావు

రచన: ఆశన్నగాలి ఆనందీశ్వర రెడ్డి
8179192999

“తొలి కోడి కనువిచ్చి నిలిచి మైవెంచి
జలజల రెక్కలు సదలించి నీల్ని
గ్రహము గాలార్చి కంఠంబు విచ్చి
ముక్కుము నీకెలు చక్కాల్చి కడుపు
నిక్కించి, మెడసాచి, నిక్కష్టమున్నాచి
కొక్కారో కోయని కూయక మున్న...”

తెలుగు సాహిత్యంలో తెలంగాణ పద గుంఫనాన్ని పలికించిన తొలికవి పాలుర్చి
సోమనాథుడిని ఉద్దేశించి రాసిన ఈ పద్యం తెలంగాణలో తెలుగు అక్షరాలు వెదజల్లిన
ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తుకు అక్షరాలా వర్తిస్తుంది. నిజాం రాజ్యంలో అత్యధికులు
మాటల్లాడే తెలుగుభాషను పాలకులు చిన్న చూపు చూసేవారు. బోధనలో వివక్షను
ప్రదర్శించేవారు. తెలుగుసాహిత్యానికి ఎలాంటి ప్రోత్సాహం ఉండేది కాదు. ఇక్కడి
నైజాం ప్రభుత్వానికి ఉర్రూ అధికార భాష కనుక ప్రభుత్వ వ్యవహారాలన్ని ఉర్రూలోనే
జరిగేవి. తెలుగు భాష ప్రజల వ్యవహారంలో మాత్రమే ఉండేది. తెలుగులో
చదువుకోవటానికి, రాయటానికి అవకాశాలు లేని రోజులవి. మొదట తెలంగాణలో
భాష కోసమే యాతన మొదలైంది. మాట కోసమే పెనుగులాట ప్రారంభమైంది.
ఒకవైపు నైజాం ప్రభుత్వం నిర్దిక్యం, మరోవైపు మహారాష్ట్రల అవహేళన కలిసి
తెలంగాణ ప్రజల యాసకు, భాషకు ఉనికి లేకుండా చేశారు. ఈ పరిస్థితులను
గమనించిన తెలుగువారు ఏకమయ్యారు. 1921, నవంబరు 11,12వ తేదిల్లో
మహర్షి కార్యే అధ్యక్షతన జరిగిన నిజాం రాజ్య సాంఘిక సంస్కరణల సభ సందర్భంగా
ఆ విషయం స్వప్తమయ్యాంది. ఘలితంగా నిజాం ఆంధ్ర మహాసభ ఏర్పడింది. ఇది
తెలుగువారి పూర్వవైభవాన్ని పునరుద్ధరించడానికి, తెలుగుభాషా అభివృద్ధికి
కృషిచేసింది. అటువంటి వాతావరణంలో పుట్టిపెరిగిన దేవులపల్లి రామానుజరావు
తెలుగు సాహిత్య పునరుద్ధరణకు నడుం కట్టే యోధుడు కాకుండా మరింకే అవుతారు.

దేవుల రామానుజరావు గారు 1917 ఆగస్టు 25న ఓరుగల్లులోని బొల్లికుంట గ్రామంలో శ్రీమతి అండాలమ్మ, వేంకటచలపతిరావు దంపతులకు ప్రథమ సంతానంగా జన్మించారు. చిన్నపయస్సులోనే మేనమామ కూతురు అయిన తాయమ్మతో విపాహం జరిగింది. నాలుగో ఫారం వరకు ఇంటి వద్దనే చదువుకున్నారు. నాలుగో ఫారంలో హనుమకొండలోని కాలేజీయేట్ పైసుయ్యల్లో చేరారు. తర్వాత పైదరాబాద్ నిజాం కళాశాలలో బి.ఎ.లో చేరారు. అప్పుడా కళాశాల మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయానికి అనుబంధమై వుందేది. ఆ కాలంలోనే రామానుజరావుకు ఆంధ్ర పితామహ మాడపాటి హనుమంతరావుతోనూ, నురవరం ప్రతాపరెడ్డితోనూ నన్నిహిత పరిచయం ఏర్పడింది. వరంగల్లు నుంచి పైదరాబాద్ వచ్చినప్పుడల్లా వారిని కలుసుకుంటూ వుండేవారు. చిన్నప్పుడు కాళోజీ నారాయణరావు పాఠశాలలో సహధ్యాయి. చిన్ననాడే భాషాసాహిత్యాల పట్ల అపారమైన అభిరుచి ఏర్పడింది. కవితా వ్యాసంగం ప్రారంభించారు. గోలకొండ పత్రికలో వ్యాసాలు రాసి ప్రమరించేవారు.

“ప్రాతఃకాలం నాలుగున్నరకే లేచి సూర్యోదయానికి ముందే కాలకృత్యాలు పూర్తి చేసి మీగడరంగు పట్టిధోవతి, ఉత్తరీయం ధరించి ఆ పెద్ద వరండాలో పచార్లు చేస్తూ ఆదిత్య హృదయం, ముకుందమాల శ్లోకాలు, భారత, భాగవతాలలోని వందల పద్యాలు నిశ్చలహృదయంతో మైకు అవసరంలేని తనదైన ప్రత్యేక కంచుకంరంతో ఇంట్లో ప్రతిధ్వనించేటట్లు చదివివేవారు”ని ఆయన కూతురు విమలగారు ఒక వ్యాసంలో రాయడాన్ని చూస్తే ఆయనకు ఆధ్యాత్మిక చింతన పట్ల ఎంతటి ఆత్మవిశ్వాసం ఉండేదో తెలుస్తున్నది.

1942లో ‘తెలంగాణ’ పేరుతో ఒక దినపుత్రిక పైదరాబాద్ నుంచి వెలువడింది. ఆ పత్రిక సంపాదకవర్గంలో చేరమని కోరుతూ మాడపాటి హనుమంతరావు రామానుజరావుకు లేఖ రాశారు. అయితే అప్పటికే నాగపూర్లో న్యాయకళాశాలలో చేరడం వల్ల ఆ అవకాశాన్ని వినియోగించుకోలేకపోయారు. నిజానికి నిజాం కళాశాలలో డిగ్రీ చదువుతున్నప్పుడే రామానుజరావుకు సాహిత్యంపై గాఢమైన అభినివేశం ఏర్పడింది. భావకవుల రచనలంటే ఆ రోజుల్లో సాహిత్య విద్యార్థులకు ఎంతో మత్కువు. రామానుజరావు కూడా భావకవిత్వాన్ని బాగా చదివారు. ముఖ్యంగా ముద్దుకృష్ణ వైతాళికులు’ బాగా ఆకర్షించింది. రాయప్రోలు సభలకు హజరవుతూ ఆయన కవిత్వాన్ని అభిమానించేవారు. విశ్వనాథ ‘కిన్నెరసాని’ పాటలు కూడా

ఆయనను బాగా ఆకట్టుకున్నాయి. విశ్వనాథ కిన్నెరసౌని పాటలు స్వయంగా గానం చేస్తుండగా విని పరవశించిపోయేవారు రామానుజరావు. కళాశాల విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడు భావకపుల ప్రణయ కవిత్వం, స్వాతంత్ర్యోద్యమం రెండూ ఆయనను ప్రభావితం చేశాయి. 1942-44 మధ్య నాగపూర్ న్యాయ కళాశాలలో చదువుతున్న కాలంలో రాసిన ‘కవిత్వం పచ్చతోరణం’ పేరుతో 1953లో ప్రచురితమైంది. నాగపూర్లో చదువుతున్నప్పుడు స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని దగ్గరినుంచి చూసి స్వార్థి పొందారు. గాంధీజీ దర్శనం వార్ధలో లభించింది. ‘పచ్చతోరణం’కు రాయపోలు వారు పీటిక రాశారు. తల్లావరులు, పింగళి, మల్లంపల్లి, వేటూరి, మధునాపంతుల మొదలైన కవిపండితుల ప్రశంసలు లభించడంతో రామానుజరావుకు కవిగా ఎంతో పేరు వచ్చింది. అదే కాలంలో అనేక పత్రికల్లో వ్యాసాలు రాశారు. విశ్వనాథ, రాళ్ళపల్లి అనంత కృష్ణరర్మ, శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, పుట్టపర్తి నారాయణచార్యుల ఆశీస్సులు కూడా లభించాయి.

1942లో వరంగల్ జిల్లా ధర్మవరంలో జరిగిన తొమ్మిదో ఆంధ్ర మహాసభలో పైదరాబాద్ సాహిత్య పరిషత్తు ఏర్పాటుపై చర్చ వచ్చింది. 1943లో పైదరాబాద్లో జరిగిన పదవ ఆంధ్ర మహాసభలో స్పష్టత వచ్చింది. తత్కారణంగా 1943 మే 26న రెడ్డి హస్టల్లో జరిగిన సమావేశంలో చర్చించి ‘పైదరాబాద్ సాహిత్య పరిషత్తు’ పేరును ‘నిజాం రాష్ట్ర సారస్వత పరిషత్తు’గా మార్చారు. తెలుగు భాషాభివృద్ధి ఈ సంస్థ అనేక లక్ష్మీలను ఏర్పరుచుకుని విశేషక్కాపి చేసింది. సారస్వత పరిషత్తు ‘గోలకొండ పత్రిక’ కార్యాలయంగా ఉండేది. ఈ సంస్కు తొలి అధ్యక్షుడు ‘లోకనంది శంకరనారాయణ’. మలి అధ్యక్షులు సురవరం ప్రతాపరెడ్డి. 1949లో ‘నిజాం రాష్ట్ర’ అనే పదాలను తొలగించి ‘ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు’గా మార్చారు. 1943లో ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ఏర్పడిన అనతికాలంలో రామానుజరావు కార్యవర్గ సభ్యుడయ్యారు. 1949లో ఉపాధ్యక్షుడయ్యారు. పరిషత్తు పరీక్షా కార్యదర్శిగా, కార్యదర్శిగా, అధ్యక్షునిగా యావజ్జీవితం పరిషత్తు కోసం, తెలుగు భాషా సంస్కృతుల వికాసం కోసం పూర్తికాలాన్ని వెచ్చించారు. సారస్వత పరిషత్తు శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించింది. రాష్ట్రప్రాంతాల్లో పరిషత్తు పరీక్షా కేంద్రాలు ఏర్పాటుయ్యాయి. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులైనవారు తెలుగునాట మూలమూలన పొరశాలల్లో తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా ఉద్యోగాలు పొందదమే గాక తెలుగు భాషా చైతన్యాన్ని వ్యాపి

చేశారు. పరిషత్తు ఎన్నో గొప్ప గ్రంథాలను ప్రచురించింది. నిరంతరం సాహిత్య కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ప్రాచ్యకళాశాల, పండిత శిక్షణ కళాశాల ఏర్పాటైంది. పరిషత్తు వార్షిక సభలలో తెలుగునాట మూలమూలల నుంచి తెలుగు కవిపండితులు పాల్గొనేవారు.

1946 ప్రాంతంలో రామానుజరావు మిత్రుల ప్రోద్ధులంతో వరంగల్ నుంచి 'శోభ' అనే సాహిత్య పత్రికను ప్రారంభించారు. సురవరం ప్రతాపరెడ్డి గారికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు లభించింది. తెలుగువారికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అందించిన తొలి పురస్కారం అది. పత్రికకు రచనలందించిన వారిలో సురవరంవారే గాక బూర్గుల రామకృష్ణరావు, దాశరథి వంటివారున్నారు.

నాగపూర్ లో న్యాయశాస్త్ర విద్యాభ్యాసం చేస్తున్న కాలంలో పి.వి. నరసింహరావు, రామానుజరావుకు సహాయాయి. ఎంతో స్నేహంగా ఉండేవారు. ఆ రోజుల్లో నాటక ప్రదర్శనలు, అవధానాలు, గ్రంథాలయాలు, నవలలు, పత్రికలు రామానుజ రావును తెలుగు సాహిత్యంపై ఆకర్షించాయి. సికింద్రాబాద్ లో సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక కర్త బలిజీపల్లి లక్ష్మీకాంతం గారిని కలుసుకున్నారు. ఆయన స్వయంగా ఒక పాత్ర ధరించి ప్రదర్శించిన ఆ నాటకాన్ని రామానుజరావు మిత్రులతో కలిసి వీక్షించారు. అంతేగాక లక్ష్మీకాంతాన్ని, పానుగంటి వారిని తమ కళాశాలకు పిలిచి ఉపన్యాసాలు ఇప్పించారు.

1953 జనవరిలో పరిషత్తు సప్తమ వార్షిక సభలు 3 రోజులపాటు ఆలంపురంలో జరిగాయి. దేవులపల్లి రామానుజరావు పరిషత్తు అధ్యక్షుల హోదాలో సభలకు అధ్యక్షులయ్యారు. నాటి ఉపరాష్టపతి డాసర్పేర్వల్లి రాధాకృష్ణన్, హైదరాబాద్ ముఖ్యమంత్రి బూర్గుల రామకృష్ణరావు ఆ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. హైదరాబాద్ నుంచి ఆలంపురం మహాసభలకు ప్రత్యేక రైలు వేయడం చెప్పుకోదగిన విషయం. శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి నుంచి శ్రీ శ్రీ వరకు మహామహాలైన కవి పండితులు సభల్లో పాల్గొన్నారు. పరిషత్తు పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులైన వారికి పట్టాలు అందించడంతో పాటు విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు స్నేతకోపన్యాసం చేశారు. డా॥ రాధాకృష్ణన్ గారు తెలుగులోనూ మాట్లాడారు. రామానుజరావు పరిషత్తును సర్వాంగిణంగా అభివృద్ధి పరచేందుకు చేసిన కృషి అనితర సాధ్యమైంది.

పెద్దలు సంపాదించి ఇచ్చిన భూములను పెంపు చేసుకోవడంలో, చదివిన

డిగ్రీతో విద్యేనా ఉన్నతోద్యోగాన్ని చూసుకోవడంలో, న్యాయశాస్త్రపట్టంతో ప్రాణీసు చేపట్టి ఉన్నతస్థాయి న్యాయవాది కావడంలో రామానుజరావు శ్రద్ధ చూపివుంటే నిస్సంశయంగా ధనాన్ని బాగా ఆర్జించి ఉండేవారు. కాని చిన్ననాటి నుంచి ఇష్టపైన భాషా సాహిత్యాలను సముద్ధరించే దిశగా తన జీవన గమనాన్ని నిర్దేశించుకున్నారు. తన లక్ష్యం కోసం త్రికరణపుధిగా పనిచేశారు. తెలుగు సాహితీరంగంలోని వారందరికి అత్యంత గౌరవనీయుడయ్యారు. వారి పేర్లు చెబుతూపోతే పెద్ద జాబితా అవుతుంది. ఆయన అభిమానం పొందని, ఆయనను అభిమానించని వారు లేరంటే అతిశయోక్తి కాదు. చూడానికి పొట్టివాడైనా సాహిత్యకృషిలో విరాణ్యార్తిగా పేరుపొందిన రామానుజరావుకు ఈ కృషిలో ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ రెండు భుజాలుగా, రెండు అద్భుత వేదికలుగా ఉన్నాయి. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం రాగానే అన్ని రాష్ట్రాల్లో వలనే 1957లో ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనూ సాహిత్య అకాడమీ ఏర్పడింది. మొట్టమొదట డా.బెంజివాడ గోపాలరెడ్డి అధ్యక్షులుగా, విశ్వాంధ సత్యనారాయణ ఉపాధ్యక్షులుగా, దేవులపల్లి రామానుజరావు కార్యదర్శిగా ఎన్నికయ్యారు. అధ్యక్షులు గొప్ప సాహితీవేత్త అయినా జాతీయస్థాయిలో బహుకార్య నిమగ్నులై వుండటంవల్ల ఆయన పనులను, తమ పనులను రామానుజరావే చూసేవారు. అకాడమీ పక్షాన శతాధిక గ్రంథాలు ముద్రించారు. ప్రముఖుల జయంతులు, వర్ధంతులు నిర్వహించారు. రచయితలు తమ పుస్తకాలు ముద్రించుకోవడానికి ఆర్థిక సహాయం అందించేవారు. ఉత్తమ గ్రంథాలకు సాహితీ పురస్కారాలు బహుకరించేవారు.

ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే గోపాలరెడ్డి, రామానుజరావుల సారధ్యంలో సాహిత్యానికి నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణంలా పండుగలు చేసేవారు. డా. గోపాలరెడ్డికి 75 ఏండ్లు నిండినందువల్ల ఆ నియమంతో ఉపాధ్యక్షునిగా వున్న దేవులపల్లి రామానుజరావు అధ్యక్షులై సాహితీసేవను నిర్విఫ్ఫుంగా కొనసాగించారు. రామానుజరావుకు ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ నిర్వహణనే గాకుండా తెలుగు అకాడమీ, అంతర్జాతీయ తెలుగు సంస్థ, తెలుగు భాషా సమితి, జిల్లా గ్రంథాలయ సంస్థ వంటి అనేక ఇతర సంస్థలు, వ్యవస్థలతో సన్నిహిత సంబంధం వుంది. ఆయా సంస్థల కార్యకలాపాల విస్తృతిలో ఆయన ప్రత్యక్ష పాత్రవుంది. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ కార్యనిర్వహక సభ్యులుగా 10

సంవత్సరాలు నేవలందించారు. ఉస్కానీయూ విశ్వవిద్యాలయానికి సిండికేటు, నెనేట్ సభ్యునిగా మధ్య మధ్య వైన్ ఛాన్సులర్స్‌గా విశ్వవిద్యాలయ విద్యాకార్యక్రమాలపై ప్రభావం చూపారు.

1949 జనవరిలో తూప్రాన్స్ ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు సభలు జరిగాయి. మెట్రొపోలిస్ వరకు ప్రజల మాతృభాషలో విద్యాభ్యాసం జరగాలని ఇంటర్, డిగ్రీ తరగతుల్లో తెలుగు, మరాఠి, కన్నడ భాషలు ద్వితీయ భాషలుగా ఉండాలని, పరిపాలనలో ప్రజల భాషకు సముచిత ప్రాధాన్యం ఉండాలని తీర్మానాలు చేశారు. ఈ తీర్మానాలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తెచ్చి అవి అమలయ్యేలా చర్చలు తీసుకోవడానికి ఒక సంఘం ఏర్పడింది. దేవులపల్లి రామానుజరావు ఆ సంఘానికి కార్యదర్శిగా వున్నారు. నాటి విద్యాశాఖ మంత్రి ధోండే రాజ్ బహదురును కలుసుకొని చర్చలు జరిపిన ఫలితంగా మాతృభాషలో మెట్రొపోలిస్ వరకు విద్యాబోధనకు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. తక్షణం ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయి. ఆ ఉత్తర్వుల అమలు వల్ల మాతృభాషలో విద్యాబోధనకు మార్గం సుగమమం అయింది. ఉపాధ్యాయులు కౌరత ఏర్పడింది. ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రవేశ పరీక్ష ఉత్తీర్ణలైన వారిని పారశాల తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా, విశారద ఉత్తీర్ణలైన వారిని ఉన్నత పారశాలలో తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా నియమించేందుకు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈ పరిణామం వల్ల సూర్యుని కాంతివలె పల్లెపల్లెలోనూ తెలుగు వెలుతురును పరిషత్తు తీసుకు వెళ్లింది. ఈ కృషిలో రామానుజరావుకు ముఖ్యమైన పాత్ర వుంది.

“ఎంతవారినైన యెదిరించితివే గాని,
 పదవినెంచి తలను వంచలేదు
 సాయపడుటేగాని సాయముగోరవు
 కవుల పాలిటి కల్పకమ్మునీవు
 స్వాతిచినుకుకున్న స్వచ్ఛమౌ హృదయమ్ము
 మధువు కన్న నెంతో మధురవాక్కు
 వజ్రధారకన్న పదునైన శేముషి
 మిత్రులందు ప్రాణమిత్రమీవు.” (దాశరథి)
 “తెలుగుల గుండె లందిచట తేజము గుంకిన యట్టివేళలో
 వెలుగులు పాదుకొల్పు, నిలిపెన్ మన యాంద్రికి దేవళంబులన్

తెలుగు పొలాలలో పెనిచె దీక్షగ్ నెన్నిచీనో కలమ్ములన్

హలములుగా కదల్చి నవహోరి హిరణ్యయ వాజ్యయమ్ములన్” (గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ)

ఇలా ఎందరో మహోనుభావులు కీర్తించిన శ్రీమాన్ దేవులపల్లి రామానుజరావు గారి గురించి ఎంతచెప్పుకున్న తక్కువే. 1993లో దివంగత్తులైనా వారు అంధ్రపూరస్వత పరిషత్తు ద్వారా తెలుగునేలకు ముఖ్యంగా తెలంగాణకు అందించిన తెలుగు వెలుగులు ఇప్పటికీ వేవేల దీపకాంతులను వెదజల్లుతూ తెలంగాణ నేలన తెలుగు పరివ్యాప్తికి విశేషక్షప్తిని సలుపుతునే ఉన్నాయి. ప్రతిఊరిలో అతనందించిన తెలుగు వెలుగు వెలుగుతూనే ఉంది. ఇంతటి మహానీయుడు మనమధ్యనే నడయాడాడంటే అది మనం చేసుకున్న అదృష్టం.

రచయిత పరిచయం

ఆశ్వన్నగారి ఆనందీశ్వర్ రెడ్డి, మొగిలిగిద్ద గ్రామం, ఘరూభ్ నగర్ మండలం, రంగారెడ్డి జిల్లా. 01-01-1975 జననం. తల్లిదండ్రులు ప్రమీల-మల్లారెడ్డి గార్లు. ఛైకీ ప్రింటింగ్ ప్రైస్ వీరి ప్రస్తుతం జీవనోపాధి.

ఎమెస్ట్ర్ బుక్స్ లో సహా సంపాదకులుగా, వివిధ పత్రికలలో ఫ్రీలాన్స్ రచయితగా పనిచేశారు.

భాషా వ్యాసాంగాల పట్ల అభిరుచి ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు వైపు నడిపించింది. విశారద, pdc, BA Oriental లాంగేజ్ తెలుగు ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రైదరూబాద్ లో, యం.ఏ. తెలుగు, పండిత శిక్షణ ఓయులో పూర్తి చేసుకున్న వీరు, వెన్నెలమ్మ పదాలు కవితా సంపుటి అమ్మ నాన్నలకు అంకితం ఇచ్చారు. సాహిత్య వ్యాసంగం వీరి అభిరుచి. సాహితీ కళాభారతి సంస్ ద్వారా సాహిత్య సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్వహణ బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రచురణకు సిద్ధంగా ఉన్న వీరి పలు మినీ కవితా సంపుటులు, పలు అవధాన కార్యక్రమాలలో పృచ్ఛకులుగా పాల్గొనడం వీరి సాహితీ పాండితీ ప్రకర్షకు దర్శణం పడుతుంది.

నిజామూబాద్ స్వతంత్ర సమరయోధుడు

శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్

రచన: కందుకుర్తి ఆనంద్ 9951939737

శహీద్ : - శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ అలీయాన్ మీల్చి దత్తు, దత్తోపంత్ రావు నాయక్, దత్తు, దత్తు మంతూలు

శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ 2 ఏప్రిల్ 1920 నాడు ఒక బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో సిర్పూర్ గ్రామం మండలం మోగ్గాల్, జిల్లా నిజామూబాద్లో జన్మించారు. ఆయన తల్లి పేరు మణికర్ణిక బాయి, తండ్రి పేరు సాంబ నాయక్.

శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ కుటుంబానికి సిర్పూర్ గ్రామంలో మంచి పేరు ఉండేది. శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ గారి కుటుంబం సిర్పూర్ గ్రామం నుండి ఆయన చదువు కొరకు నిజామూబాద్ నగరం బడాబజార్, రాణగల్లీ, శివాజినగర్ పోతలింగస్తు గుడి దగ్గర స్థిర పడ్డారు. శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్కి శ్రీ కృష్ణ బాయితో వివాహం జరిగింది. 1935 నాటికి పైదారాబాద్ రాష్ట్రంలో బ్రిటిష్ వారు మరియు నిజాం రాజులు హిందువులను చాలా బాధలు పెట్టేవారు. కొడవళ్ళతో కొట్టేవారు. జనాలను దోచుకునేవారు, ఆడవారు సురక్షితంగా లేరు.

ఇవన్నీ చూసి శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు మరియు ఆయన మిత్రుడు శ్రీ త్ర్వ్యంబక్ పాటక్కలకు చాలా కోపంతో రగిలేవారు. వీరు ఇద్దరు తమ ప్రాంతం మరియు హిందువుల కొరకు తమవంతు సేవలు అందియడానికి నిశ్చయించారు. అప్పుడు శ్రీ సుభావ్ చంద్రబోస్ గారు భారత దేశవాసులకు ఒక పిలువును ఇచ్చారు “మీరు మీ రక్తాన్ని ఇప్పండి, నేను మీకు స్వాతంత్యం ఇస్తాను”. ఆయన పిలువు మేరకు శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ “ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్”లో పైలెట్ గా చేరారు. శ్రీ సుభావ్ చంద్రబోస్ బర్మా, సింగపూర్, జపాన్, జర్మనీ, దేశాలలో శిక్షణ పొంది భారత స్వాతంత్య పోరాటంలో పాల్గొన్నారు.

ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్ లో ఉంటు శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ తన ప్రాంతం సమాచారం తన మిత్రుడు త్ర్వ్యంబక్ పాటక్ ద్వారా తెలుసుకునేవారు. ఒక రోజు తన మిత్రుని ద్వారా నిజామూబాద్లో రజాకారులు హత్యలు చేసినట్లు, లూటీలు చేసి స్త్రీలను ఎత్తుకుపోయినట్లు వినగానే కోపంతో రగిలిపోయారు. తర్వాత ఆయనకు ఆజాద్ హింద్ ఫోజ్ లో పెద్ద బాధ్యత ఆయన భూజాలపై పడింది. అది పిస్తోల్,

తపంచ, తల్వార్, రైఫల్, బాంబులు, బారుద్ద లాంటి యుద్ధ సామాగ్రిని తయారుచేయడం. అందులో శిక్షణ పొంది, నిపుణులు ఆయ్యారు. తాను తయారుచేసిన యుద్ధ సామాగ్రి భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాట వీరులకు పంపేవారు.

సిటిడిలద్వారా సమాచారం తెలుసుకుని ఒక రోజు నిజాం రజాకారులు ఒక వ్యాహం ద్వారా దత్తాత్రేయరావు సిర్పూర్కుర్ ని బంధించడానికి బడాబజ్జార్ నిజామాబాద్లో గల ఆయన ఇంటిపై దాడి చేశారు. అప్పుడు శ్రీ దత్తు గారు ఆజాద్ హింద్ శాజ్ లో వేరొకచోటు ఉన్నారు, ఈ దాడిని ఆయన తల్లి శ్రీ మణికృష్ణబాయి, భార్య శ్రీ కృష్ణబాయి మరియు మిత్రుడు త్రైయంబక్ పాటక్ సహాయింతో రాజుకార్లను ఎదిరించారు. అప్పటి నుండి రాజుకారులు దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కు కుటుంబం అంటే భయపడేవారు. ఈ విషయము తన మిత్రుని ద్వారా శ్రీ దత్తుకి సమాచారం తెలిసింది. ఆయన కోపం హెచ్చింది.

ఒక పండుగ జరుపుకోవడానికి శ్రీ దత్తు కుటుంబ సభ్యులు తమ స్వగ్రామం సిర్పూర్కి వెళ్లారు. అక్కడ వారు గ్రామ ప్రజలకు బట్టలు, ధాన్యము పంచి పండుగ జరుపుకున్నారు.

ఆక్కన్నికంగా రజాకారులు శ్రీ దత్తు బిడా బజార్ ఇంటిపై మళ్ళీ దాడి చేశారు. కానీ వాళ్ళకు ఇంటిసభ్యులు ఎవరు దౌరుకక పోవడంతో ఇంట్లో ఉన్న నగలు ధనం దోషించి చేశారు.

శ్రీ త్రైయంబక్ పాటక్ ద్వారా ఈ సమాచారం శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కు తెలిసింది, అప్పుడు శ్రీ దత్తు కోపం రగిలి ఆజాద్ హింద్ శాజ్ నుండి ఎవరికి చెప్పుకుండా నిజామాబాద్కు వచ్చారు. విషయము ఆజాద్ హింద్ శాజ్ అధికారులకు తెలియగానే, శ్రీ దత్తుని తీసుకుపోవడానికి సైనికులని నిజామాబాద్కు పంపారు. అప్పుడు శ్రీ దత్తు గారు తన ఇంటి పై రజాకారుల ద్వారా దాడి జరిగిన విషయము మరియు రజాకారుల దౌర్జన్యం, స్థ్రీలను ఎత్తుకపోవడం వంటి వివరాలు సైనికులకు వివరించి, నేను ఇప్పుడు నిజామాబాద్ నుండి భారతదేశం కొరకు మరియు దక్కున్

ప్రాంతం కొరకు పోరాదుతాను అని అన్నారు. ఈ విషయము ఆజూద్ హింద్ శాఖ సైనికులు వారి అధికారులకు చెప్పి శ్రీ దత్త గారికి శుభాకాంక్షలు చెప్పి వెళ్లిపోయారు.

ఆప్పటి నుండి శ్రీ దత్తాత్రేయ సిర్పూర్వుర్ మీట్రి దత్తగా ప్రసిద్ధి చెందారు. నిజామూబాద్లో ఉంటూ బ్రిటీష్ వారు మరియు రజాకారులతో పోరాదడానికి వ్యాహం చేసేవారు.

శ్రీదత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్వుర్ ఆజూద్ హింద్ శాఖలో శిక్షణ పొంది యుద్ధ సామూగ్రిని తన ఇంటిలో బడాబజార్ నిజామూబాద్లో సొంతగా తయారు చేసేవారు. వాటిలో టైఫ్టర్, పీస్టోల్, బండూక్, తపంచా, భాంబ్, భారుద్, కూరాబీన్ లాంటి యుద్ధ సామూగ్రి తయారు చేసి, భారతదేశ స్వాతంత్ర్య వీరులకు అందించేవారు. వీటిని తయారుచేయడానికి వారి ఇంటిలో ఒక ప్రయోగశాల ఉండేది. వీటిని దాచడానికి ఒక రూమ్ ఉండేది. యుద్ధ సామూగ్రికి సరిపడా రసాయనాలు వారు జర్మనీ, అమెరికా, జపాన్ నుండి తెప్పించేవారు.

శ్రీ దత్తాత్రేయ సిర్పూర్వుర్ కి బడా బజార్లో బట్టల దుకాణం ఉండేది. ఒక రోజు ఆయన భోజనానికి దుకాణం నుండి ఇంటికి వచ్చే సమయాంలో రజాకారులు ఆయనపై దాడి చేశారు, ఆ దాడిలో శ్రీ దత్తగారు తనవద్ద ఉన్న హిస్టోర్చ్ రజాకారులపై కాల్పులు జరిపారు. ఎదురుకొని 3-4 నుండి రజాకార్లను చంపేశారు. ఈ విషయము మిత్రుడు త్ర్యంబక్ పాటక్కి తెలియగానే తన వంతు సహాయం అందించి మిగత రజాకారుల సైనికులను బంధించారు. అ సైనికులు క్షమాపణ అడిగి ప్రాణభిక్ష కొరకు విలవిలలాడారు. ఆప్పుడు రజాకారులు మళ్ళీ బడా బజార్ మరియు నిజామూబాద్ ఏ ప్రాంతంలోనూ ప్రజలను హింసించకుండా ఉండాలి అనే పరశు పై వదిలి పెట్టారు.

రజాకారులు 1 ఏడాదిపాటు ప్రశాంత వాతావరణం లో ప్రజలను హింసించకుండా ఉన్నారు. ఆ తర్వాత ఒక రోజు బ్రిటీష్ సైన్యాన్ని తమతో కలుపుకొని రజాకారులు బడాబజార్ నిజామూబాద్ ప్రజల పైన దౌర్జన్యం చేసి కొడవలితో కొట్టి బంధించి దొరికినంత దోచుకుని, ఆడవాళ్ళని, పిల్లలని ఎత్తుకెళ్ళడం, బడా బజార్లో ఉన్న ఆర్య సమాజీయులపై దాడి జరిపి పిల్లలు పెద్దలు ఆడవారిని కళ్ళంతో కొట్టి, బంధించి పూజలు, హోమము చేయడంపై నిషేధం ఉందని దౌర్జన్యం చేశారు. ఈ విషయము శ్రీ దత్త గారికి మరియు త్ర్యంబక్ పాటక్కి తెలియగానే సింహం లాగా ఇర్దురు వారితో యుద్ధంలో దిగారు. ఆ యుద్ధంలో 40-50 బ్రిటీష్ మరియు

FREEDOM FIGHTER'S ASSOCIATION

NIZAMABAD

MARTYR'S MEMORIAL

THE FOLLOWING FREEDOM FIGHTERS

SRI RADHA KISHAN MODANI	2-8-1939
SRI NALLA NARASIMHA REDDY	28-11-1948
SRI DATTATREYA RAO SIRPURKAR	11-6-1947
SARDAR PREMSING	} 5-10-1946
SARDAR VAMANSING	

MEMORIAL

IS UNVEILED BY

HIS EXCELLENCY THE GOVERNOR OF ANDHRA PRADESH
SRI KRISHNA KANT
 ON FRIDAY THE 6TH JULY 1950.

రజుకారులు సైనికులు ఉన్నారు. అ యుద్ధంలో వీరు ఇద్దరు దైర్య సాహసాలతో 12 మంది బ్రిటిష్ సైనికుల పైన దాడి చేయగా మిగతా సైనికులు అన్ని అక్కడే వదిలేసి పారిపోయాడు. ఈ విధంగా శ్రీ దత్తు మరియు త్రైంబక్ పాటక్ తమ వంతు సేవలు భారత దేశానికి అందించారు.

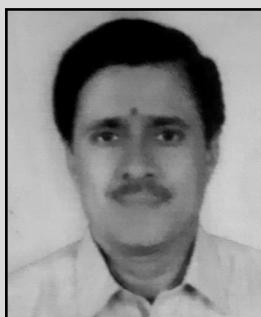
శ్రీ దత్తాత్రేయ సిర్పూర్కుర్ గారు తన ప్రయోగశాలలో స్వయాన తయారు చేసిన పిస్టోల్, రైఫల్, తపంచా తలవార్లు, కురాబీన్ అనే ప్రత్యేక ఆయుధం తయారు చేశారు. దాని ద్వారా 50-60 చర్లలు ఒకేసారి 50 నుండి 60 శత్రువులను చంపే ఆయుధం తయారు చేశారు. దానితో పాటు రెండు గన్లు తయారు చేశారు. రెండు గన్లల ద్వారా 25 గోలీలు ఒకేసారి పేల్చేవి. దాంతో శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ బాంబు గోలా దత్తుగ ప్రసిద్ధి చేందారు. వీరు తయారుచేసిన యుద్ధ సామాగ్రిని నిజమాబాద్ జిల్లా భీల్లా ప్రాంతంలో ఉన్న నందిగుట్ట ఆడవులలో ప్రయోగం చేసేవారు.

3 జూన్ 1947 రోజున శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ ద్వారా బ్రిటిష్ మరియు రజుకార సైనికులపై అతి పెద్ద దాడి చేయడానికి వ్యాహం చేశారు. అప్పుడు ఆయన కుమారుడు శ్రీ మనోహర్ రావు సిర్పూర్కుర్ వయస్సు 11 నెలల 11 రోజులు. ఈ సమాచారం బ్రిటిష్ మరియు రజుకారుల సైనికులకు తెలిసింది. వారు శ్రీ దత్తు గారి బడా బజార్, పోతలింగస్తు గుడి నిజమాబాద్లో గల ఇంటి పై దాడికి దిగారు. శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ బ్రిటిష్ మరియు రజుకార సైనికులపై బాంబు దాడులు చేశారు. అ దాడులలో చాలా మంది సైనికులు చనిపోయారు. మిగత సైనికులు పారిపోయారు, ఈ బాంబు దాడుల్లో శ్రీ దత్తాత్రేయ సిర్పూర్కుర్ తీప్రంగా గాయ పడ్డారు. తానే స్వయంగా తన దగ్గర ఉన్న టాంగ రిక్ష ద్వారా సర్కారి దవాభానాలో భర్తీ అయ్యారు. ఈ ఘుటన నిజమాబాద్ బడా బజార్లో

మధ్యాహ్నం 1 నుండి 2 గం॥ మధ్య కొంత సమయం 5 నుంచి 6 గం॥ తర్వాత రజాకారులు శ్రీ దత్త గారి ఇంటో నుండి యుద్ధ సామాగ్రిలు పైనలు ఆభరణాలు దోషించే శారు.

శ్రీ దత్తాత్రేయ రావు సిర్పూర్కుర్ భార్య శ్రీ కృష్ణాబాయి సిర్పూర్కుర్ (కూరాబీన్) 50 నుండి 60 చర్రలు ఒకేసారి వెళ్లి 50 నుండి 60 శత్రువులను చంపేనే ఆయుధం), రెండు గన్నలు 6 గోలీలు ఒకేసారి వెళ్లి మరియు 25 గోలీలు ఒకేసారి వెళ్లి చేపే ఆయుధం ఇంటిలో ఉన్న బావిలో దాచిపెట్టింది. ఇప్పుడు ఆ బావి జాగలో ఆకస్మాతుగా అవడుంబార్ చెట్టు (మేడి చెట్టు) దత్తాత్రేయుడు వెలిశాదు. ఆ తర్వాత రజాకారులు శ్రీమతి కృష్ణాబాయి సిర్పూర్కుర్ని ఆరెస్టు చేసి పోలీస్ స్టేషన్లో పెట్టారు. ఈ బాంబు దాడి వార్త దూర ప్రాంతాలకు విస్తరించింది. నాందేడ్లో ఉన్న వాళ్ళు కృష్ణాబాయి తమ్ముళ్ళు 1. సవాళ్ళరామ్ 2. ఘనశ్యం లీడర్లు. నిజామాబాద్ వచ్చి కృష్ణాబాయిని విడిపించారు.

శ్రీ దత్తాత్రేయ సిర్పూర్కుర్ 8 నుండి 9 రోజుల వరకు దవాఖానాలో తన ప్రాణాలతో పోరాటుతూ తన సభీ కృష్ణాబాయితో ప్రమాణం తీసుకున్నారు. “తన తర్వాత ఈ యుద్ధాన్ని నీ భూజాలపై వేసుకోని ముందుకు సాగించు”. ఈ ఘటన తర్వాత 11 జూన్ 1947 రోజున మధ్యాహ్నం 2 గం॥లకు అమరవీరులు అయ్యారు. శ్రీమతి కృష్ణాబాయి సిర్పూర్కుర్ తను ఇచ్చిన మాటను నిలపెట్టుకొని భారతమాతకు సేవలు అందించి 1976లో స్వరస్థలైనారు.

రచయిత పరిచయం

నిర్మలా బాయి, యాదవరావ్ దంపతులకు 15 నవంబర్ 1966 నాడు నిజామాబాద్ జిల్లా కందుకుర్తి గ్రామంలో ఆనంద్ జన్మించారు. ప్రస్తుతం వీరు అదే జిల్లాలోని నీలా గ్రామంలో జిల్లా వరిష్ఠ పైనాగ్రాల్ లో ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడిగా పని చేస్తున్నారు. వీరు సంత్ ఛోఖామేళా, సంత్ సేవాలాల్ మహారాజ్ వంటి 5 పుస్తకాల రచించారు. ఇతివోస సంకలన సమితి కార్యకర్త అయిన ఆనంద్ అనేక చరిత్ర పరిశోధక వ్యాసాలు రచించారు.

పండిత ప్రేమకుమార్

రచన: డా విజయ లక్ష్మి 9985123345

పండిత ప్రేమకుమార్ 1917 జనవరి 27న హైదరాబాదులో ఒక సంపన్న జాగీర్దారుల కుటుంబంలో జన్మించారు. యువకునిగా చురుకుతనము, ఉత్సాహము ప్రదర్శించే ఈయనను ఆల్ సెయింట్స్ స్కూల్లో 1922-23లలో చేర్చించారు. క్రైస్తవ మిషనరీ పద్ధతులను నిరసించిన ఈ యువకునికి ఇంటి వద్దనే తల్లి తండ్రులు విద్య నేర్చించారు. తెలుగు, హిందీ, ఉర్దూ, ఫార్సీ, సంస్కృతము, ఇంగ్లీషు, మరాతీ, అరబీ...ఇలా 16 భాషలలో ప్రేమకుమార్ ప్రావీణ్యము సంపాదించాడు. భగవద్గీత, ఖురాన్, బైబిల్ గ్రంథాలను జొపోన పట్టాడు. ఒకసారి ఇతను అరబీ దుస్తులు ధరించి తన మిత్రుడు నవాబ్ ఉస్మాన్ బిని సాలెంతో కలిసి ఒక సాంగీతిక అంగంలో దోత్య అధికారితో అరబీ భాషలో సంప్రదింపులు జరిపాడు. పోలీసులు కూడా కనిపెట్ట లేని ఇతని ప్రజ్ఞను చూచి మిత్రుడు ఆశ్చర్య చకితుడైనాడు. ఇతని ఉదార స్వభావము, జాలి గుండె-ఇతని ఆస్తిని, సంపదను హరించి వేసింది.

దానగుణముతో ఇతను తన ఆస్తిని దానధర్మములు చేశాడు. ఇతని దేశభూతి పరాయణత స్వాతంత్ర్యద్యుమంతోనికి యువతరంలోనే తోసింది. అధికారానికి తలవంచని ప్రేమ కుమార్ శారుషము ఈయనకు ఔలు జీవితాన్ని ప్రసాదించింది. నాటి నైజాము ప్రభుత్వ మతమార్పిడిని వ్యతిరేకిస్తూ, మెజారిటీ హిందువుల మత సేవను కోరుతూ ఈయన సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని, 1938లో చంచల్ గూడ

జైలులో భైదు చేయబడ్డాడు. విడుదల తరువాత ఇతని హిందూనిష్ట దేశభక్తి అన్వయసామాన్యంగా పెరిగిపోయింది. జైలులో ఉన్నప్పుడు ఆర్యసమాజం ఉద్యోధించిన ‘కరో యా మరో’ సిధ్యాంతానికి ఆకర్షితుడై జైలులోని భైదీల బాగేగులు, ఇతర సమాచారం, భోజనం డబ్బులలో చిట్టీలద్వారా రహస్యంగా బయటకి చేరవేసేవాడు. 1939లో కలకత్తా వెళ్లి నేతాజీని కలిసి సంప్రదింపులు చేశాడు. ప్రేమకుమార్ను దక్కిణ నేతాజీ అని అక్కడి ప్రజలు గౌరవించారు.

హైదరాబాద్ నుండి:

రజాకర్ ఉద్యమసమయంలో, రజాకర్ కాల్పులలో మరణించిన ఒక అమాయకుడి శవాన్ని భుజాన వేసుకొని స్వేచ్ఛా-స్వాతంత్యల కొరకు నినదించి, ఉపన్యసించి నాటి నిజాము దుష్టర్యాలను చీల్చి చెండాడాడు. దీనికిగాను ప్రేమకుమార్కి ప్రజా సానుభూతి ఉన్నప్పటికీ, అరెస్టు చేసి జైలు నుండి పోలిమేరల అవతల వదిలివేశారు. ప్రేమ కుమార్ మహారాష్ట్ర చేరుకొని తదుపరి కార్యక్రమాలు ప్రారంభించాడు.

ముసావత్ పత్రిక:

ప్రేమ కుమార్ మహారాష్ట్రలో ముసావత్ అనే పత్రిక ప్రారంభించాడు. ఈ పత్రిక ద్వారా రహస్య సమాచారం, హైదరాబాద్లోని మిత్రులకు అందచేయబడేది. సత్యన్మాయణ అనే 12 సంవత్సరాల బాలుడు నాంపల్లి స్టేషన్లో పార్సీల్ను

తీసుకొని, శాలిబండ ఆర్యసమాజ మందిరానికి పత్రికా ప్రతులను చేరవేసేవాడు. అక్కడి నుండి ఆర్యసమాజీయులకు పత్రిక పంపిణీ కొనసాగేది. అవిధంగా హైదరాబాదు ప్రజలకు దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న సంఘటనలు, తమ హైదరాబాద్ సంస్థానంలో జరుగుతున్న దురాగాతాలు అన్ని తెలిసి వచ్చేవి. తమ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా, తమ అరాచకత్వాన్ని ఎవరు ఎండగడుతున్నారో అని కంగారు పడిన నిజాము ప్రభుత్వం దృష్టిలోనికి ముసావత్ పత్రిక కనపడ్డది. నిజాము ప్రభుత్వం ముసావత్ పత్రికను నిపేధించింది. దీని వెనుక ప్రేమ్ కుమార్ ఉన్నట్టు పరిశోధనలో తేల్చిన నిజాము సైన్యం ప్రేమ్ కుమార్ గృహాన్ని శోధించింది. ప్రేమ్ కుమార్ గారి భార్య శ్రీమతి గాయత్రీదేవి కొడవళ్ళు, తుపాకులు ఇతర ఆయుధ సామగ్రిని బావిలో పడవేసి నిజాము సైన్యము నుండి దాచింది.

భారత స్వాతంత్ర్య కాలము 1946-1947:

ప్రేమ్ కుమార్ సర్దార్ పటేల్ను హైదరాబాద్కు ఆహ్వానించి, హైదరాబాద్ సంస్థానము ప్రత్యేక దేశముగా మారకుండా, భారతదేశంలో విలీనానికి కాంక్షించాడు. మాంట్ బాటెన్ హైదరాబాదు పర్యాటనలో, ఆయనను కలిశాడు. 1948 సెప్టెంబర్లో

భారత సైన్యదళాల అధిపతి జనరల్ చోథరి ప్రేమ్ కుమార్ గారిని కలిసి నలవా సంప్రదింపులను జరిపాడు. జనరల్ చోథరి ప్రేమ్ కుమార్ గారిని అప్పులుగా పరిగణించినారు.

స్వాతంత్రానంతరం హైదరాబాదు స్టేట్ ముఖ్యమంత్రిగా మీరు ఉండాలని ప్రేమ్ కుమార్ పై ఒత్తిడివస్తే ఈ దొంగల రాజ్యంలో నేను ఉండలేనని నిరాకరించారు. ప్రేమ్ కుమార్ తనకు బదులుగా బూర్ధుల రామకృష్ణరావు పేరు ప్రతిపాదించారు. ఆ తరువాత వరిత్ర అందరికీ తెలిసినదే.

హరిజనులు అంటూ హిందువులని విభజించవద్దు అని అనేవారు ప్రేమ్ కుమార్. రిజర్వ్ పస్కు ప్రాతిపదిక కులం కాకుండా ఆర్థికంగా వెనుకబడినతనమే కావాలని ప్రత్యామ్నాయం ప్రతిపాదించారు ప్రేమ్ కుమార్. ఈ విషయంపై ప్రేమ్ కుమార్ స్వయంగా సాబర్మతీ ఆశ్రమానికి వెళ్లి గాంధీజీతోనే చర్చలు జరిపారు. గాంధీజీ

వైఖరిని తిరస్కరిస్తూ ఆయనతో విభేదించి ప్రేమ్ కుమార్ సాబర్తీ నుండి కోపంతో హైదరాబాద్ వచ్చేశారు. ఇది వారి జీవితంలో ఒక ముఖ్య ఘటన.

హైదరాబాద్ ఉద్యమకాలంలో ప్రేమ్కుమార్ పోష్టు మాష్టర్ జనరల్ని కలిసి అప్పల్ గంజ్ను అశోక్ బజారుగా పేరు మార్చాలని ప్రతిపాదించి, ఒత్తిడి చేశారు, కానీ దానికి ప్రభుత్వము అంగేకరించలేదు. సమాజంలోని బలహీన వర్గాలకి స్థలములు కేటాయించడానికి ఈయన పాటుపడి స్థలములు ఇప్పించాడు. మాసాబ్టాంక్ వద్ద ఈయన పేరు మీద ప్రేమ్నగర్ అనే కాలనీ వెలిసి, నాటి స్థలగ్రహీతలు 1969 వరకు ప్రతి సంవత్సరం ప్రేమ్కుమార్ పేరు మీద ఒక కార్యక్రమం నిర్వహించేవారు. వీరు ఆర్యసమాజ విలువలను సమాజంలో పెంపాందించడానికి తెలంగాణలో అనేక గురుకులాలు స్థాపించేశారు. వీటిలో ప్రముఖమైన బోధన్ గురుకుల్ని ఈ వ్యాస రచయితి దర్శించారు. 1945లో వీరు రైతుహక్కుల కోసం కిసాన్ సభను ప్రారంభించారు. జై మానవ నినాదాన్ని ఫోషించారు. వీరి తరువాత వీరి కార్యదర్శి వెంకట రెడ్డి కిసాన్సభ కార్యకులపాలు చూశాడు. ఆది హిందూ భవన్ స్థావకుడు భాగ్యరెడ్డి వర్కు ప్రేమ్కుమార్కు అత్యంత నన్నిపిాతంగా వ్యవహారించేవారు. వీరిద్దరూ మంచి మిత్రులుగా ఆ రోజులలో చెలామణి

అయ్యేవారు. గొప్ప వక్త, పౌత్రికేయుడు, ఆర్యసమాజీ, దేశభక్తుడు అయిన ప్రేమకుమార్ 1967 మార్చి 15న స్వర్గస్తులైనారు. వీరికి ప్రభుత్వం ఇవ్వ జాపిన స్వాతంత్ర్యాన్వీరుల భరణాన్ని “ప్రేమ కుమార్జీ జీవితం త్యాగాలను ఈ విధంగా వెలకట్టలేము, వారి జీవన త్యాగాలని ఈ భరణం ద్వారా కించపరచవద్దు” అని వీరి శ్రీమతి తిరస్కరించారు.

రచయిత పరిచయం

దా॥ విజయలక్ష్మి బైదురాబాద్ వాస్తవ్యురాలు. వలు సామాజిక సంస్థలద్వారా సమాజకార్యంలో చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు. మౌడికల్ డాక్టర్గా సమాజానికి తన సేవలు అందిస్తున్నారు. ఈ వ్యాస కథానాయకుడు ప్రేమ కుమార్ గారి పుత్రిక.

పండుగుల సాయన్

రచన: కో.రవింద్రాచార్య 8008360679

ఆతను పెద్ద సేట్ల నుండి సంపదను స్వాధీనం చేసుకున్నాడు, పేదలు, నిరుపేదలు, ఏమీ లేనివారికి సమానంగా పంచాడు. ఆతను తన మురాతో కలిసి రహదారులను మూసివేసి సంపన్నుల సంపదను దోచుకున్నాడు. పేదవారిని ఆదుకున్నాడు అతను ఎవరు? మహబూబ్‌నగర్లో 150 ఏక్ల క్రితం సాయన్నను ఆధిపత్య వర్గాల వాళ్ల బందిపోటుగా చిత్రించారు. పండుగుల సాయన్ 1840 నుంచి 1885 మధ్య కాలానికి చెందినవాడు. ఆతని తల్లి సాయన్మృ, తండ్రి అనంతయ్య. అతను తెలంగాణలోని మహబూబ్‌నగర్కు దగ్గర నవాబుపేట మండలం, మెరుగోనిపల్లి గ్రామానికి చెందినవాడు. అతను ప్రజల కోసం నిలబడి ఆధిపత్య వర్గాలపై యుద్ధం చేశాడు. ఆకలితో అలమబించే ప్రజల కోసం సంపన్నుల ఇళ్లపై పడి గోదాములు పగులగొట్టి ధాన్యం బస్తాలు బైటకు తెచ్చి పంచిపెట్టాడు. సాయన్ సాంతంగా ఆయుధాలు తయారు చేసుకున్నాడు. ఒక దళాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు.

ఆనాడు గ్రామాల్లో పెత్తందార్లు సైవరవిహారం చేసేవారు. దొరల ఆధిపత్యానికి అడ్డులేకుండా ఉండేది. ఆతని భూములను ఆక్రమించుకున్నారు. ఆ కుటుంబం చిత్రికిపోయింది. సాయన్ చిన్నమ్మును భూస్వాములు చెరచటం జరిగింది. గ్రామాల్లో బడుగు, బలహీన వర్గాల ప్రజలు భూస్వాముల దగ్గర వంగి వంగి నడవాల్సి వచ్చేది. పూర్లో పెత్తందార్లకు ఎదురు తిరిగి మాట్లాడేవారు కాదు. ఈ పరిస్థితులను చూసిన పండుగుల సాయన్ ప్రజర్మిల్లాడు. ఆయనలో విష్ణువాగ్నులు చెలరేగాయి. ఈ స్థితిని మార్చాలన్న తలంపు ఆయనలో పెరిగింది. ఎదిరించటానికి సాయుధం య్యాడు. సాయుధ దళాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు.

ధనవంతులను, భూస్వాములను కొట్టి పేదలకు పెట్టటమన్న ఒక్క సూత్రం ద్వారానే ఆధిపత్య శక్తులపై యుద్ధం చేయటం అతని అభిమతం కాదు. ఆధిపత్య శక్తులపై యుద్ధం చేసే క్రమంలో ప్రజలను చైతన్యపరచాడు. ఆ రోజుల్లో పేదల పెళ్ళిళ్ళు జరగాలంటే చాలా కష్టంగా ఉండేది. వారు భూమిలేక కరువుకాటకాలతో, పేదరికంతో బాధపడుతూ ఉండేవారు. వారి ఆకలి తీర్చటానికి పండుగసాయన్ అన్నదానాలు చేసేవాడు. భూస్వాముల గుమ్ములు పగులగొట్టి పేదల కడుపు నింపాడు. అన్నరూలకు అన్నం పెట్టటమే ఆనాటి విష్ణువం. ఆకలితో అలమటించే ప్రజల కోసం సంపన్నుల ఇళ్లపై పడి గోదాములు పగులగొట్టి ధాన్యం బస్తాలు బైటకు తెచ్చి పంచిపెట్టాడు సాయన్.

ఆయుధాలు ఎందుకు పట్టాలి? సాయుధ పోరు ఎందుకోసం? అను విషయంపై కూడా సాయన్సుకు స్పష్టమైన అవగాహన ఉన్నది. ఆధిపత్య శక్తులపై యుద్ధం చేసే క్రమంలో ప్రజలను చైతన్యపరచాలి. ఈ యుద్ధానీతి అవగతం చేసుకుని సాయన్సు ప్రజాక్షేత్రంలో ఆయుధం పట్టుకున్నాడు. సాయన్సు పరిణతిచెందిన బహుజనవీరుడు. ఆయన జూనపదుడు కాదు జ్ఞానపదుడు. బహుజనులపై ఏ వర్గాలు ఆధిపత్యం చెలాయిస్తున్నాయో గుర్తించి దాన్ని ఎదుర్కొనటానికి జ్ఞానమనే చదువు కావాలని చదువుకున్నాడు. బహుజన వర్గాలు చదువుకోవాలన్న సందేశం ఇచ్చాడు.

సాయన్సుకు ప్రజల్లో పెరుగుతున్న ఆదరణను మాసి భూస్వామ్య పక్షాలు తట్టుకోలేకపోయాయి. తప్పుడు కేసులతో జైల్లో పెట్టించారు. నాగిరెడ్డి, రాంరెడ్డి, వెంగళరావులతో పాటు ఆరుగురు భూస్వాములు నిజాంపై ఒత్తిడి తెచ్చి సాయన్సును అమిన్సాబ్ ఎస్సీ నాయకత్వంలో సాయన్సును అరెస్టు చేసి హతమార్చే కుటుంబ ప్రజలు నిరసించారు. సత్తారి రాములుగౌడ్, ఫరహతుల్లా బేగ్సాబ్, రుక్యారెడ్డి, రామారావులు పెద్దమనుఘులుగా నిలబడి సాయన్సును విడుదల చేయించాలని వనపర్తి మహారాణి శంకరమ్మపై ఒత్తిడి తెచ్చారు. ఆయన జైలుల్లో దాడికి దిగి జైలును బద్దులుకొట్టారు. కానీ, సాయన్సు అక్కడ ఉండడు. కనబడ్డ పోలీసులపై ప్రజలు తిరగబడ్డారు. ప్రజల ఆగ్రహం కట్టలు తెగుతుంది. వనపర్తి రాణి శంకరమ్మ రంగంలోకి దిగింది. ప్రజల పక్షాన నిలబడ్డది. నిజాం రాజు మీర్ మహమూద్ అలీని కలిసి పండుగ సాయన్సును ప్రజల కోరిక మేరకు విడుదల చేయాలని విజ్ఞాపించి చేసింది. పండుగ సాయన్సు విడుదలకు పదివేల రూపాయలు జమానతీగా కట్టాలని రాణి శంకరమ్మకు ఘరతు పెట్టింది. శంకరమ్మ అంగీకరించింది. పదివేలు ఘారిటీకి ఒప్పుకుంది. నిజాం సర్కార్ ప్రజల డిమాండుకు తలవంచి మార్క మత్ థోడో అని ఘఁకుం జారి చేసింది.

ఆ ఉత్తర్వులతో రాణి శంకరమ్మ నలుగురు పెద్దమనుఘులు పాలమూరులోకి కాలుమోపారు. జనం బ్రహ్మరథం పట్టింద్రు. భూస్వాములు మాత్రం ఎలాగైనా సాయన్సును ఖతం చేయాలని మళ్ళీ కుటుపన్నారు. మార్క మత్ థోడో అని వున్న స్టేటర్సు ఎస్సీ మోహితి మిన్ సాబ్, జంగ్ లాల్, పట్టారి, వెంకట్రావు నక్కజిత్తుల సలహాతో మార్క వద్ద పుల్ స్టోప్ పెట్టి చంపండి. వదలకండి అనే అర్థం వచ్చేలా మార్చి పండుగ పాయన్సుకు మరణ శిక్ష విధిస్తారు. పండుగ సాయన్సు తల నరికి మొండం ఒక దగ్గర, తల ఒక దగ్గర విసిరేస్తారు. ప్రజలు ఆగ్రహంతో ఎస్సీ కార్యాలయం పైకి పోతారు. ఎస్సీ జనాగ్రహస్తి చూసి గుండె పోటుతో చనిపోతాడు. నాడిరెడ్డి, వెంకట్రావు, పెద్దిరెడ్డి రాంరెడ్డి తదితర భూస్వాములు దావత్ చేసుకుంటున్న

ప్రభుత్వ వసతి గృహాన్ని వేలాది మంది ప్రజలు చుట్టుముట్టి తగులబడతారు. అందులోనే వారు మనైపోతారు. ఇది జరిగిన కథ.

సాయన్న చరిత్ర ఏ చరిత్రకారుడు రాయలేదు. దాన్నిక జానపద గాథగా కొట్టిపారేశారు. పాలమూరు దళిత కళాకారుడైన లక్ష్మియ్, రాములు, డక్కలి, సంచారజాతుల వారి పాటల ద్వారా సాయన్న చరిత్రను భద్రపరుస్తూ, గానం చేస్తూ వచ్చారు. అతని చరిత్ర ఇప్పటికీ సజీవంగా ఉంచింది సంచార జాతుల, దళిత, బహుజన కళాకారుల కంఠాలే. వీళ్ల వూరూరా తిరుగుతూ సాయన్న చరిత్రను గానం చేశారు. ముఖ్యంగా కిన్నెరా వాడకులు మొగులయ్య మొదలగువారు ఎక్కువ ప్రచారం చేశారు. అలా ప్రజల నాల్గులపై నిలిచిన సాయన్న చరిత్రను నేడు మహాబూబ్ నగర్కు చెందిన న్యాయవాది బెక్కుం జనార్థన్ అక్షరబద్ధం చేసి దాన్ని నవలగా మార్చి మానవ జాతి చేతికి అందించారు. చారిత్రక ఆధారాలు తక్కువగా లభించే ఈ కథను దొరికిన ఆనవాళ్లతోనే ఉన్నతంగా రచించాడు. ఇప్పటికీ పండుగ సాయన్న మరణించిన రోజును మర్చిపోకుండా వేలాది మంది ఆయన సమాధి దగ్గరకొచ్చి నివాళలర్పిస్తారు. జయంతి ఉత్సవాలు జరుపుతారు.

రచయిత పరిచయం

రవీంద్రాచార్య షాద్ నగర్ వాన్నివ్యలు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో తెలుగు మరియు సంస్కృతంలో ఎం.ఎ. పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం షాద్ నగర్ లోని పౌరిటేజ్ వ్యాటీ ద ఇండియన్ స్కూల్లలో తెలుగు/సంస్కృత ఆధ్యాత్మకులుగా తమ వృత్తి కానసాగిస్తున్నారు. పలు సామాజిక సంస్ల ద్వారా సమాజకార్యంలో చురుకుగా పాల్గొంటూ, యువతకు మార్గదర్శనం చేస్తున్నారు. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా సంస్కృత సంభాషణ శిబిరాల ద్వారా భాషా బోధన ద్వారా సంభాషణ సంస్కృతం వ్యాప్తికి పాటు పడుతున్నారు. జ్యోతిర్వాస్తు పరిశీలన, చరిత్ర పరసం వీరి ఆభిలాష. చరిత్ర చదవటం మాత్రమే కాదు, దానినుండి పాతాలు నేర్చుకోవాలి, చరిత్రను సమాజం మర్చిపోకుండా గుర్తుకు తేవాలి అనేది వీరి ఆకాంక్ష.

తెలంగాణ పోరాట వీరుడు బట్ట రాజయ్

రచన : కుమారి వింద్రువాసిని

నేటి తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని ఆ రోజుల్లో హైదరాబాద్ సంస్థానం అనే వారు. ఇది ఒక స్వతంత్ర ముస్లిం రాజ్యం. కాకటీయ సామ్రాజ్యం వతనం అయిన తరువాత అనష్ట జాహిరా వంశస్తులు కాలక్రమంలో పరిపాలనలోకి వచ్చారు. ఆ వరుసలో 7వ రాజును ఉన్నాన్న అలీఖాన్ అని పిలిచేవారు. ఇతడే నిజాం రాజు. నిజాం హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని మొత్తం 16 జిల్లాలను పరిపాలించేవాడు. ఈ 16 జిల్లాలను భారత దేశంలో విలీనం చేయడం కోసం ఎందరో మహానీయులు యుద్ధం చేశారు. వారిలో చాలా చిన్న వయసులోనే స్వాతంత్రం కోసం పనిచేసిన వ్యక్తి బట్ట రాజయ్.

ఈయన 1930 మార్చి 24న జన్మించాడు. తండ్రి పేరు బట్ట వెంకయ్. 1947 జూన్ నుంచి 1948 సెప్టెంబర్ కాలంలో జరిగిన తెలంగాణా స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో పాల్గొన్న చురుకైన వ్యక్తి. ఆందోళనలో భాగంగా నిరసనలో పాల్గొన్న మూడురంగుల జెండాను ఎన్నో చోట్ల ఎగురవేసాడు. ఎన్నో రోజులు తిండి లేకుండా గడిపానని 92 ఏళ్ళ వయస్సులో ఒక ఇంటర్వ్యూలో చెప్పాడు. 1945లో శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథాలయంలో మొదటిసారి సమావేశం జరిగింది. దీనిని ఆమెద్యల శ్రీరాములు, శివరామ శాస్త్రి, మారుతి నరసింహరావు నిర్వహించారు. దీని కోసం కావలసిన సదుపాయాలు బట్ట రాజయ్ తదితరులు చేశారు. 1947-1948 దాక ఈయన మిన్ మేన్స్ గ్రాండ్ మోడల్ స్కూలు దగ్గర ఉండేవాడు. రెడ్డి హస్టలులో వంటవాడు లేకపోతే ఆ బాధ్యతను ఈయన తీసుకొని వంట చేసేవాడు. ఆలాగే డబ్బులు కూడ పంపేవాడు. ఆ డబ్బులతో పాటు మందుగుండు సామగ్రి కూడా పంపేవాడు. ఆ హస్టలు ఒక దేశభక్తితో కూడిన ప్రాంతం. ఆ హస్టలులోనే రాజయ్ మెన్స్ నడుపుతూ, భోజనం పంపేవాడు. ఈయన రేడియో స్టేషన్ మొదలు పెట్టి అజ్ఞాతంలో ఉన్న దేశ భక్తులతో మాట్లాడేవాడు. హైదరాబాదీను భారతదేశంలో విలీనం చేయడంకోసం రెడ్డి హస్టలులో ఉన్న విద్యార్థులను బాగా ప్రోత్సహించిన వ్యక్తి రాజాబహదూర్ వెంకటరామరెడ్డి. సాలభ్యంకోసం రెడ్డిహస్టల్ మెన్స్ ను నారాయణగుడా, జీరా, మారెడ్సపల్లి, సికిందరాబాద్కు మార్చారు. బట్ట రాజయ్ 1947 ఆగస్టు 15లో

జరిగిన సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని జెండా వందనం చేసి మరల అజ్ఞాతంలోకి వెళ్లి పోయాడు. 1948 జులైలో కార్బూకులు అందరు వారి జిల్లాలకు వెళ్లి ఒక గుంపును సమావేశపరచుకొని దేశంలో జరిగే అన్యాయాల గురించి చెప్పాలని బల్ఫారా కేంపోలో చెప్పారు. యుద్ధానికి కావలసిన ఆయుధాలను రాజయ్య పంపేవాడు. భద్రాచలంలో ఉన్న మారుతి నరసింహరావు తదితర కార్బూకులకు ఆయుధాలు పంపించాడు. కౌద్ది పాటి సమయంలో రాజయ్య జి.యాదయ్య ఇద్దరు బి.నర్సింగ్ రావు దగ్గర మందుగుండు సామగ్రి ఎలా తయారుచేయాలో నేర్చుకుని ఇతర సమరయోధులకు కూడా నేర్చించారు. ఉమ్మానగరీలో రైల్వేస్టేషన్లో జరిగిన ప్రమాదంలో ఈయనతో పాటు మరో ఇద్దరు ఉన్నారు. నాంపల్లిలో నిజం ప్రభుత్వం కష్టమర్క కార్యాలయం ముందు రికార్డులు, ఘర్షించరు మరియు ప్రతాలను తగల బెట్టి తప్పించుకున్నారు. రజాకార్ల నాయకుడు కాసింరచ్ఛీ వీళ్ళ అందోళనకు ముఖ్యమైన అద్దగోడ. రజ్ఞీ ఆతని అనుచరులు సరిహద్దులను మరింత కరినంగా చేసారు. ఇళ్ళ మీద పడి దోచుకున్నారు. దొరికిన ఆడవాళ్ళను కనీసం కనికరం లేకుండా

మానభంగాలు చేసి వేల సంబ్యులో హిందువులను చంపారు. నిజాం ఇండియన్ యూనియన్ మధ్య ఒప్పందం ఉండడంవల్ల రజాకార్లు భారీగా మందుగుండు సామగ్రిని స్వీధినం చేసుకున్నారు. అలాగే పాకిస్తాన్ నాయకులతో చేతులు కలిపారు. భారతదేశం యొక్క గృహమంత్రి సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటీల్ గారు ఒక తెలివైన నిరయం తీసుకున్నారు. భారతదేశంలో ప్రాదారాబాద్ ను విలీనం కోసం పోలీస్ యాక్షన్ పేరుతో 1948 సెప్టెంబర్ 13న అపరేషన్ పోలో ప్రారంభం చేసి 1948 సెప్టెంబర్ 17న నిజాం లొంగిపోయి భారతదేశంలో ప్రాదరాబాదును విలీనం అయ్యెటట్టు చేశాడు. 1947 ఆగస్టు నుంచి 1948 సెప్టెంబర్ వరకు ఉద్యమం జరిగిన చాలా కాలం వరకు అందులో పాల్గొన్న అందరికి తగిన గుర్తింపు రాలేదు. ఎమ్.ఎస్.రాజలింగం గాంధీయవాది దేశభక్తుడు. ఆ బాధ్యతను తీసుకొని ఆనాటి ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి. ఇందిరాగాంధీకి మెమొరాండం ఇచ్చి దీన్ని ప్రాదరాబాదు విలీనం కోసం చేసిన ఉద్యమంగా గుర్తించమని వేడుకున్నారు. బట్ట రాజయ్యకు 1990లో అంటే 60 ఏళ్ళ వయసులో భారత ప్రభుత్వం తామ్ర పత్రం కూడ ఇచ్చి గౌరవించింది. ఇలాంటి విస్మృత తెలంగాణ పోరాట వీరులను వెలుగులోకి తీసుకోని రావలసిన బాధ్యత చరిత్రకారులమీద ఉంది.

రచయితి పరిచయం

కుమారి వింధ్యవాసిని ప్రాదరాబాద్ వాస్తవ్యారాలు. బి.కామ్ పూర్తి చేసి, ప్రస్తుతం ఉన్నానియా విశ్వ విద్యాలయంలో సంస్కృత శాఖలో ఎం.ఎ మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్నది.

ఆంధ్ర పితామహుడు మాడపాటి

రచన: డా. వాండాల మహేశ్వర్ 9912180054

“మానవుడు సంఘజీవి”గాన్న అరిస్టాటిల్ తఱ్పున్ని పుణికిపుచ్చుకున్న మేధావులు, సంఘసంస్కర్తలు చరిత్రలో ఎందరో మనకు దర్శనమిస్తారు. భారతదేశ చరిత్రలో రాజు రామోహన్రాయ్, ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర్, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కందుకూరి వీరేశలింగం, రఘువతి వెంకటరత్నం నాయుడు, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, సంగం సీతారామయ్య, మాడపాటి హనుమంతరావు మొదలగువారు సమాజోన్నతికి మూర్ఖాచారాలను తొలగిస్తూ విద్యావ్యాప్తికి ఎనలేని కృషిచేసిన మహానీయ మూర్తులు.

విజ్ఞానంలోనే మన భవిష్యత్తు దాగుందని త్రికరణ శుద్ధిగా సమాజసేవ చేసిన పుణ్యమూర్తులకు అభివందన మందారాలు సమర్పిస్తా, తెలంగాణ ప్రాంతంలో విశిష్ట సేవలందించిన విజ్ఞాన సర్వస్వం, ప్రాతఃస్నేరణీయులు మాడపాటి హనుమంతరావుగారి గూర్చి నాలుగు వాక్యాలు. గ్రంథాలయోద్యమం, సంఘసంస్కరణ, వయోజనవిద్య, స్త్రీ విద్య, మహిళా ఆభ్యరయం, సాహిత్య వికాసం, సాంస్కృతికాభివృద్ధి మంటి అనేక ఉద్యమాల ద్వారా తెలుగుజాతి ప్రగతికి పాటుపడిన తేజోమూర్తి మాడపాటి హనుమంతరావు.

“నీలగిరి, గోల్గొండ, సుజాత, దేశబంధు” మొదలగు పత్రికలకు తోడ్వాటునందించిన ఆక్రమ యశ్శో. హైదరాబాద్ నగర మొదటి మేయర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విధానమండలి తొలి అధ్యక్షులు. ప్రజాహిత కార్యసేవాతత్త్వరుడు, ఆంధ్ర పితామహ బిరుదాంకితుడు. తెలంగాణ ఆంధ్రాద్యమ నిరూతలలో ఫునుడు. రచయిత, వ్యాసకర్త. నిద్రాణావస్థలో ఉన్న తెలంగాణ ప్రాంత జవసత్యాలను మేల్గొల్పిన వైతాళికుడు, తెలంగాణలో తెలుగు భాష సాంస్కృతిక పునర్జీవనానికి తన జీవితాన్ని అంకితం చేసిన మహేశ్వన్త మూర్ఖి మాడపాటి హనుమంత రావు.

నిజాం పాలనలో ఉర్దూ, గోండ భాషలు తప్ప తెలుగుభాషకు తెలంగాణలో గౌరవం లేని రోజుల్లో “మేం ఆంధ్రులం” అని చెప్పగలిగిన దైర్యశాలి మాడపాటి. నిజాంపాలనకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలను సంఘటించేసి ఆంధ్ర మహాసభను నెలకొల్పిన ధీశాలి. దేశంలో ప్రథమంగా బాలికలకోసం పారశాలను నెలకొల్పిన

మహానీయమూర్తి. ప్రైదరాబాద్‌లోని నారాయణగూడ బాలికోన్నత పారశాలయే “మాడపాటి హనుమంతరావు బాలికోన్నత పారశాల”.

రైతాంగ జీవితంపై 1912లో తొలి కథానిక “ఎవరికి” రచించింది ఆయనే. 1885 జనవరి 22వ తేదీన నాటి వరంగల్ జిల్లా మధిర తాలూకా ఎర్రపాలెం గ్రామం మాతామహుని స్థానంలో ఆయన జన్మించారు. తల్లి జమలాపురం ఆడబడుచు వేంకట సుబ్బమ్మ. తండ్రి వేంకటప్పయ్య. హనుమంతరావు వరంగల్లో చదివి మద్రాసులో మెట్రిక్ పాసయ్యారు. కొన్నేళ్ళ వరంగల్ విద్యాశాఖలో పనిచేసి, తరువాత సెలవుపెట్టి ప్రైదరాబాద్‌లో ‘లా’ పరీక్ష ఉత్తీర్ణాలై 1917లో న్యాయవాద వృత్తి చేపట్టారు.

తెలుగు భాషపై మక్కువ ఎక్కువ కావడంతో 1900లో “శ్రీ కృష్ణ దేవ రాయాంధ్ర భాషా నిలయం,” 1904లో వరంగల్ “శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్ర భాషా నిలయం”లను స్థాపించారు.

నైజాం కాలంలో పటీల్, పట్టారీ, పోలీసుల జులుంవలన అన్నదాతలు యాతనలు పడేవారు. పెత్తందార్ల ఆగడాలను అరికట్టడానికి వెలసిన ప్రజాసంఘమాలు, గ్రామప్రాంతాల చైతన్యానికి సంకేతాలుగా నిలిచాయి. తెలంగాణ వెనుకబాటుతనానికి కారకులైన నిజాం పాలకవిధానాలకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు ఉద్యమాలను నడిపించడంలో మాడపాటివారి కృషి మరువలేనిది. 1921లో “నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర జన సంఘం” కార్యదర్శిగా సారథ్యం వహించారు. తెలుగుజూతిని ఐక్యం చేయడానికి గ్రంథాలయాలే పునాదిగా హనుమకొండలో “రాజరాజ నరేంద్ర గ్రంథాలయం”, ప్రైదరాబాద్‌లో “శ్రీకృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భాషా నిలయాల”ను ప్రోత్సహించారు. నిజాం పాలనలో మగ్గతున్న తెలుగు ప్రజల భాషా, సాంస్కృతిక గుర్తింపు చాటడానికి సమర్పించక రణంగా ఆయన జర్రులిజాన్ని ఉపయోగించుకున్నారు. న్యాయ, పోర, రాజకీయ హక్కులను గురించి ‘సీలగిరి’, ‘గోల్గౌండ’, ‘సుజాత’, ‘దేశబంధు’, ‘తెలంగాణా’ పత్రికల్లో వ్యాపాలు రాశారు

“పిరద్సాి ఫార్సీ” కవితను తెలుగులోకి అనువదించారు. “ముషీర్ ఎ దక్కన్” అనే ఉర్దూ పత్రికకు చాలాకాలం సంపాదకీయాలు రాశారు. 1935 లో కరీంనగర్ జిల్లా సిరిసిల్లలో ఆంధ్ర మహాసభకు అధ్యక్షత వహించారు. 1946 ఫిబ్రవరి 6,7 తేదీలలో మాడపాటి పట్టిపూర్తి ఉత్సవాలు తెలంగాణలో జరిగిన సందర్భంగా సన్మాన రూపంలో వసూలైన డబ్బుతో “ఆంధ్రచంద్రికా గ్రంథమాల”ను స్థాపించి కొన్ని గ్రంథాలను ప్రచురించారు. అంతేకాక బంకించంద్ర ఘట్టి ప్రాసిన “ఆనందమర్” ప్రసిద్ధ నవలను తెలుగులోకి అనువదించారు. మాడపాటి మొత్తం పదమూడు కథలు

రాశారు. వీటిలో హృదయశల్యం, రాణిసారంగద, ముసలిదాని ఉసురు, నేనే, అగ్ని గుండం, నాడు నీ పంతం, నేడు నా పంతం, ఆత్మార్ఘణం, తప్పు, ఎవరికి, విధిప్రేరణం అనే కథలు ‘మల్లికాగుచ్చుం’ పేరుతో 1911లో పుస్తక రూపంగా వచ్చింది.

రాష్ట్రం నిజాం చెఱవీడిన తర్వాత 1951లో హైదరాబాద్ నగరపాలక సంస్థ మొదటి మేయర్‌గా ఎన్నికై మాడపాటి నగరాభివృద్ధికి ఎంతో కృషి చేశారు. ఉస్కానియూ యూనివర్సిటీ సెనెట్‌కు శాశ్వత సభ్యులయ్యారు. 1956లో ఉస్కానియూ యూనివర్సిటీ మాడపాటిగారికి “డాక్టర్ టీ” ఇచ్చి సత్కరించింది. “ఆంధ్రప్రదేశ్ విధాన పరిషత్తు” మొదటి ఆధ్యక్షులుగా ఆరేళ్లు కొనసాగారు. మాడపాటికి భారత ప్రభుత్వం 1955 జనవరి 26న “వద్దభూషణ” బిరుదునిచ్చి సత్కరించింది. ఆంధ్ర పితామహుడనే పేరు గాంచిన మాడపాటి హనుమంతరావు 1970 నవంబర్ 11వ తేదీన తన 86వ ఏట తనువు చాలించారు.

రచయిత పరిచయం

డా॥ పాండాల మహేశ్వర్ 6 ఆగష్టు 1969న శ్రీమతి యాదమ్మ శ్రీ అంజయ్ గౌడ్ దంపతులకు గౌసుకొండ, పోచంపల్లి, యాదాద్రి భువనగిరి తెలంగాణలో జన్మించారు. B.Ed, M.A, M.Phil, Ph.D లు ఫూర్చి చేసి తెలంగాణ ఆదర్శ ప్రభుత్వ పారశాల జూనియర్ కళాశాల. యం. తుర్మలపల్లిలో ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయులుగా ఉద్యోగ బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు.

1 యాదాద్రి శతకం 2 మహేశ శతకం 3 తేటతెలుగు శతకం 4 ఊరేగింత 5 పంచాక్షరీ 6 హిందు ధర్మరాత్రి వంటి అనేక పుస్తకాలు రచించారు. అబ్బల్ కలామ్ జాతీయ పురస్కారం 2023తోపాటు అనేక పురస్కారాలు అందుకున్నారు. అనేక సామాజిక సంస్థలలో బాధ్యతలు నిర్వహిస్తూ సమాజ సేవలో ముందున్నారు.

పుస్తకపతనం, సామాజిక సేవ జాతీయవాద కార్యక్రమంలో పాల్గొనడం, సాంస్కృతిక సత్సంగ్ ఉపన్యాసాలలో, కవి సమేళనాలలో పాల్గొనడం, సాహిత్య స్మజన వీరి ప్రవృత్తి.

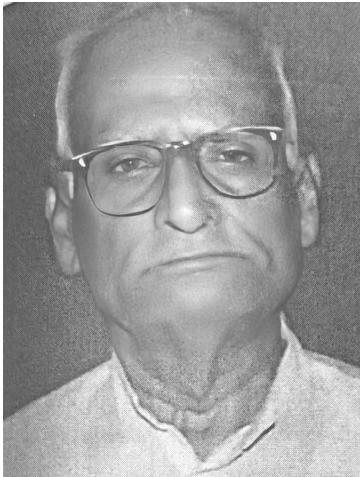
మెదక్ జిల్లాకు చెందిన అజ్ఞాత నాయకులు

రచన: డా. ఐ.సుదర్శన 9849520572

భారత దేశం దాదాపు 350 సంవత్సరాలు బ్రిటిష్ భయంకరమైన వలన పొలనలో మగ్గిపోయింది. అనేక అందోళనలు జరిగాయి. అవి వారి పొలన అంతానికి దారితీయలేదు. 1857లో జరిగిన ప్రథమ భారత స్వాతంత్యం సఫలం కాలేదు. కానీ దాని ప్రభావం దక్కిం భారత దేశంలో ముఖ్యంగా హైదరాబాద్ పైన కనిపిస్తుంది. హైదరాబాద్ సంస్థాన ప్రజల స్వేచ్ఛ యొక్క ఆకాంక్ష పతాక స్థాయికి చేరుకుంది. గాంధీ కాలంలో దేశవ్యాప్తంగా ప్రజాఉద్యమాలు అందోళనలు ర్యాలీలు జరిగాయి. వారి అశ, శ్యాసన కేవలం స్వాతంత్య సాధనగా ప్రజలు ఉద్యమించారు. కానీ హైదరాబాద్ సంస్థానాధీశుడైన నిజాం యొక్క సహకారం మాత్రం వారికి లభించలేదు.

ఇతర సంస్థానాల కంటే హైదరాబాద్ సంస్థానంలో పరిస్థితులు భిన్నంగా ఉండేవి. తెలంగాణ ప్రాంతంలో అధికస్థాయిలో అవిధ్య పేదరికం కనిపించేది. జనాభాలో ఎన్నటి శాతం గ్రామీణ జనాభాకు సొంత కమతాలు ఉండేవి గావు. భూమి అధిక శాతం జాగ్రీర్ధార్ల, దేశీముఖీల, జమీందార్ల, భూస్వాముల ఆధీనంలో ఉండేది. వీరు సామాన్య రైతులను, ప్రజానీకాన్ని అన్ని విధాలుగా అణచి వేస్తూ ఉండేవారు. ప్రజలు ఈ దోషిడికి, అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్ర ప్రజలు ఒకవైపు వీళ్ళతో మరొకవైపు బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాటాలు జరిపారు. ఈ స్వాతంత్య పోరాటంలో తెలంగాణ పాత్ర ముఖ్యమైనది, మరియు దేశంలోని మిగిలిన ప్రాంతాల కంటే ముందంజలో ఉన్నది.

చరిత్ర అనేక మంది స్వాతంత్య సమర యోధుల పోరాటాలకు సాక్షీభూతం అయితే చరిత్రకు కూడా అందని, చరిత్రపుటలకు ఎక్కుని సమరయోధులు ఎందరో ఇంకా వెలుగునోచకుండా ఉన్నారు. ఈ పరిశోధనలో ఆటువంటి యోధుల పోరాటగాధలను వారి పోరాట పటిమను వెలుగులోకి తెచ్చే ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది. తెలంగాణలో జరిగిన పోరాటోద్యమం ముఖ్యంగా మెదక్ జిల్లా నుండి స్వాతంత్యోద్యమంలో పాల్గొన్న విస్మృత పోరాట యోధుల గురించి ఈ వ్యాసంలో చెప్పడం జరిగింది.

మునిపల్లి రాంచెందర్ : రత్నమ్మ బుచ్చిరాములు దంపతులకు 1 జులై, 1929న సదాశివపేటలో జన్మించాడు మునిపల్లి రాంచెందర్. విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడే ఆర్య సమాజంపట్ల ఆకర్షితుడై ఆ సమాజ సభ్యుడై స్థానిక బసవేశ్వర దేవాలయం మరియు చేనేత సహకార సంఘం కేంద్రాలుగా జరిగే సమాజ కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొనేవాడు. 7వ తరగతిలో ఉన్నప్పుడు రామానంద తీర్థ సలహా మేరకు వేంకటేశ్వర గుప్త నాయకత్వాన్ని అనుసరించాడు. ఆర్యసమాజం తరపున నిజాం మరియు బ్రిటిష్ వ్యతిరేక కార్యకలాపాలలో పాల్గొన్నందున రాంచెందర్తో భాటు మరొక 18 మంది సభ్యులను పోలీసులు అరెస్ట్ చేసి ఏడాడి జైలుశిక్షణ్ పాటు 100 రూపాయల జరిమానా కూడా విధించారు. వారిని పదిరోజులపాటు సంగారెడ్డి జైలులో ఉంచి అనంతరం చెంచెలగుడా జైలుకు, అక్కడి నుండి జౌరంగాబాద్ జైలుకు తరలించారు.

జైలులో రాంచెందర్ను అతని సన్నిహిత మిత్రుడు స్వాతంత్ర పోరాటంలో భాగస్వామి అయిన మిన్సార్ మాణయ్యను ఒకే గదిలో ఉంచారు. జైలులో ఖైదీలకు చెట్లు నరకడం, గనులు తవ్వడం వంటి భారీ పనులు చెప్పేవారు. అయితే వీళిద్దరూ వయస్సులో చిన్నవారు కావున వీరితో చిన్న చిన్న పనులు చేయించేవారు. జైలులో వారికి స్వరైన భోజనం పెట్టేవారు కాదు. రెండు పూటలా రొట్టెలు, వారానికి ఒక రోజు ఇన్ను పెట్టేవారు. చిన్న చిన్న గదులలో 7 నుండి 8 మందిని ఉంచేవారు. రాంచెందర్ గదిలో మిన్సార్ మాణయ్యతో పాటు శివరావు షెట్ల్రు, మెదక్ జగపతిరావు, వందేమాతరం రాంచెందర్ రావు, జగన్నాథ రెడ్డి మొదలైన వారు ఉన్నారు. వారంతా స్వాతంత్య ఉద్యమం గురించి చర్చలు జరుపుతూ ఉండేవారు. వారు జైలులో ఉండగానే భారతదేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చింది. దానితో జైలులో ఉన్న ఖైదీలనందరిని విడుదల చేశారు.

రాంచెందర్ ఇతర పోరాటదారులు జౌరంగాబాద్ నుండి రైలులో ప్రాదురాబాద్ వచ్చారు. వారు ప్రయాణిస్తున్న రైలులో భాసిం రజ్య అనుచరులు, రజాకార్లు వారిని చంపే

ప్రయత్నం చేశారు. వారు రక్షించుకునేందుకు రైలు దిగిపోయారు. అక్కడ నుండి కొండా వెంకట రంగారెడ్డి ఇంటికి వెళ్లారు. తాము ఎలా తప్పించుకున్నామో తెలియజేసి సదాశివ పేటకు వెళ్లడానికి సహాయం కోరారు. అయిన వారికి కొంత పైకం ఇచ్చి వారు వెళ్లేందుకు ఏర్పాట్లు చేశారు. వారంతా సదాశివపేట వెళ్లుండగా రజాకార్లు తమ కోసమే వేచి చూస్తున్నారని తెలిసి రైలు దిగిపోయి అడవి మార్గం గుండా సదాశివపేటకు నదుచుకుంటూ వెళ్లారు. గ్రామానికి చేరిన అనంతరం మళ్ళీ ఉద్యమంలో పాల్గొనడం మొదలు పెట్టారు.

ఈసారి దాదాపు 40 మంది ఉద్యమకారులు స్వామి రామానంద తీర్థ సలహాతో రాంచెందర్ నాయకత్వంలో సత్యాగ్రహం చేపట్టారు. ఉద్యమం చాలా కాలం పాటు సాగింది. ప్రభుత్వం అణచి వేయడానికి విఫలయత్నాలు చేసింది. ఉద్యమకాలంలో బరాడి సత్యనారాయణ, గంజి నారాయణ, ఆర్య కళ్యాణీరావు, కూచిని అంజయ్య, పట్టారి రాములు, పాతురి వెంకయ్య, గున్నాల రామయ్య నిర్మాణి చంద్రమాళి, రేజింతల ఈశ్వరయ్య, తోగరపల్లి ఈశ్వరయ్య, కోట గోవిందు, మిన్నార్ మాణయ్య, గడిండ్ల లింగమయ్య, బోగం ఈశ్వరయ్య, నాగారపు లింగయ్య మొదలైన 18 మంది ఒకే జట్టుగా ఏర్పడ్డారు. వీరంతా బచ్చు వెంకటేశ్వర గుప్త నాయకత్వంలో పనిచేసేవారు. గుండు సిద్ధప్ప, గుఱ్ఱపు నారాయణ, ఆళ్ళ లక్ష్మయ్య, కాశ నర్సింహులు, మజ్జిగ ఈశ్వరయ్య, ఆడివయ్య, కోవురు రత్నగౌడు, రాములు, బాలయ్య, పెద్దప్ప, చంద్రశేఖర్ కోవురు మొగులయ్య మొదలైన పన్నెందు మందితో మరొక జట్టు భారత పతాకాలు ధరించి ఊరేగింపులతో, గ్రామస్థులతో, ప్రభుత్వ వృత్తిరేక విధానాలపట్ల చైతన్యాన్ని తెచ్చే ప్రయత్నాలు చేశారు. చర్లపల్లి సంగయ్య, గడిల అడివయ్య, జంగిరాములు, మాడేటి రాజయ్య, బిజ్జల బుచ్చయ్య, కోవూరి రాంచెందర్, శంకర్లాల్, కోహీర్ రాంచెందర్, కోవూరి రత్నయ్య, అంజయ్య మొదలైన వారితో కూడిన మూడవ జట్టు అజ్ఞాతంలో ఉంటూ రజాకార్ల కదలికలను గమనించేవారు. తద్వారా సభ్యులను ప్రజలను హౌచరిస్తూ ఉండేవారు. నాల్గ బృందంలో సదాశివ పేట లోపలి కోటకు చెందిన రామయ్య, నారపు ఆంగయ్య, వెంకయ్యగౌడ మొదలైన వారు రాత్రుళ్ళ సమావేశమై ఆ తదుపరి కార్యాచరణమై చర్చలు చేస్తూ ఉండేవారు. వాళ్ళ బృందాలు బచ్చు వెంకటేశ్వర గుప్త, బసవ మాణయ్యల నాయకత్వంలో పనిచేసేవి.

భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినా, ప్రౌదరాబాద్కు ఇంకా స్వాతంత్ర్యం రాలేదు. నిజం ప్రౌదరాబాద్ను భారతదేశంలో విలీనం చేయడానికి ఇష్టపుడలేదు. కానీ ప్రజలు మాత్రం భారతదేశంలో విలీనం కావాలని కోరుకున్నారు. దాని కోసం ఉద్యమాన్ని ఉధృతం చేశారు. దాంతో ప్రభుత్వం, రజాకార్లు ఉద్యమాన్ని అణచివేసే కార్యాలు మొదలుపెట్టారు. ఉద్యమకారులను, ప్రజలను చిత్రహింసలకు గురిచేశారు. ఇళ్ళపై పడి దోచుకున్నారు. మహిళలను స్త్రీలను హింసించారు. మానభంగాలు చేశారు. వారిని వివస్తులను చేసి బతుకమ్ములు ఆడించారు. సదాశివపేటలోకి స్త్రీనిక రోడి అయిన అబ్బా పహాల్ఫ్స్ దుర్మాగ్గాలకు అంతులేకుండా పోయింది. అయితే ఆ ప్రాంతంలోని కొందరు ముస్లింలు సమూహంగా ఏర్పడి హిందువులపై జరిగే దాడులను నివారించే ప్రయత్నం చేశారు. మునిపల్లె రాంచెందర్ ఉద్యమంలో పాల్గొనడం వలన చదువుకోలేక పోయాడు. ఘలితంగా ఆయన ఉద్యోగాలు చేయలేకపోయాడు. జీవనోపాధికి సైకిల్ టాక్సీ పెట్టుకున్నాడు. సదాశివపేట ప్రాంత వానులు ఆయనను ఎంతో గౌరవిస్తారు. ఇప్పటికి ప్రతి గణతంత్రధినోత్సవం నాడు జండా ఎగురవేస్తాడు. ప్రభుత్వం ఆయన సేవలను గుర్తించి తామ్ర పతకంతో సత్కరించింది. అంతే గాక పెన్సను మంజారు చేసింది. ప్రస్తుతం మెదక్ జిల్లా స్వతంత్ర్య సమరయోధుల సంఘం ఉపాధ్యక్షులుగా విధులు నిర్వహిస్తున్నారు.

అలిగే ఆశయాలు

జోగిపేటలో సాయన్స్, పాపమ్మ దంపతులకు అరిగి ఆశయ్య జన్మించాడు. నేటి ఇంటర్వెడియట్టో సమానమైన స్త్రీనిక ఉర్దూ మీడియం పారశాలలో “స్పెషల్ చారుమ్” వరకు చదివాడు. ఆ రోజుల్లో “స్పెషల్ చారుమ్” చదివేవారిని ఉపాధ్యాయులుగా నియామకం చేసేవారు. ఆశయ్య తండ్రి సాయన్సుకు తన కొడుకు ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడవ్వాలని కోరిక. అరిగే ఆశయ్య చదువు పూర్తయ్యే సమయానికి స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం జోగిపేటకు విస్తరించింది. ఆర్యసమాజ్ సభ్యుడు జయదేవ్ సిద్ధాంతి జోగిపేటకు వచ్చి స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం యొక్క ప్రాముఖ్యతను బోధించడానికి మరియు స్త్రీనిక ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడానికి అక్కడ ఒక సంవత్సరం నివసించారు. వందేమాతరం రాంచెందర్ రావు, భాయ్ బన్సీలాల్ మరియు భాయ్ శ్యామ్లాల్ వంటి ఆర్యసమాజ్ యొక్క ఇతర గొప్ప నాయకులు కూడా జోగిపేటకు వచ్చేవారు. భాయ్ బన్సీలాల్ గొప్ప వక్త వాగ్ని మరియు తన ప్రసంగాలతో

గ్రామస్తులందరినీ ఆకట్టుకునేవాడు. జోగిపేటలోని విద్యార్థులు, యువత ఆయన ప్రసంగాలు వింటూ ఆర్యసమాజ్ వైపు ఆకర్షితులయ్యారు.

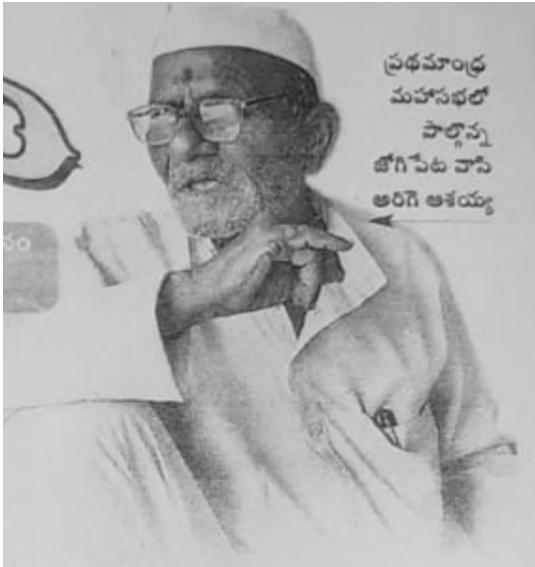
ప్రతిరోజూ జయదేవ సిద్ధాంతి విద్యార్థులను తన ఇంటికి పిలిపించుకునేవాడు. అక్కడ గ్రామంలోని విద్యార్థులు మరియు యువకులందరికి దయానంద సరస్వతి రచించిన సత్యార్థ ప్రకాశ్ ని గురించి వారికి బోధించేవారు. విద్యార్థులకు మంచి నడవడిక, జీవిత విలువల గురించి బోధించారు. తన ఉపన్యాసాలలో, అతను బ్రిటీష్ మరియు నిజాంపాలన దౌర్జన్యాలను గురించి ప్రజలకు అవగాహన కలిగించాడు మరియు గ్రామస్తులను తిరిగి పోరాదేలా ప్రేరిపించేవాడు. ఆయన ప్రసంగాలకు ఆకర్షితులైన యువకులు నిజాం ప్రభుత్వాన్ని వ్యతిరేకించడం ప్రారంభించారు.

నిజాం ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని పరిశోధించడానికి ఒక ఉద్యోగిని నియమించింది. జయదేవ సిద్ధాంతి సలహామేరకు యువకులు, విద్యార్థులు శంకర్ పల్లికి తప్పించుకుని అక్కడి నుంచి పోలాపూర్ చేరుకున్నారు. జోగిపేటకు చెందిన కొందరు పద్మశాలీలు పోలాపూర్కు చాలా కాలం క్రితం వలస వచ్చి అక్కడ స్థిరపడ్డారు. వారు ఈ యువకులను పోషించారు. పోలాపూర్లో కొంతకాలం ఉండి పైదరాబాద్కు తిరిగివచ్చారు.

బసవ మాణయ్య, సులుగంటి చంద్రయ్య ప్రముఖ నాయకులు. వీరి మార్గదర్శకత్వంలో స్వాతంత్య ఉద్యమం కొనసాగింది. స్వాతంత్య సమరయోధులు గ్రామస్తులు జోగిపేటనుంచి జపీరాబాద్, బీదర్, ఉద్దీర్ ప్రాంతాలకు తరచూ పారిపోతుంటారు. గ్రామాల్లో సభలు నిర్వహించే వారిని రజాకార్లు కాల్చి చంపారు.

వారి ఆధ్వర్యంలో ఆశయ్య మరియు అతని స్నేహితులు లింగోసా, లక్ష్మిప్రసాద్, కాపా నర్సింహులు కరపత్రాలు పంపిణీ చేయడం, నిజాంను వ్యతిరేకించడం, గ్రామస్తులకు నిజాం పాలనపై ఆవగాహన కల్పించడంవంటి ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. వారు కొండప్రాంతాలు మరియు నదీతీరాలు మరియు ఇతర రహస్య ప్రదేశాలలో చర్చలు రహస్య సమావేశాలు నిర్వహించేవారు. వారు రజాకార్ల గురించి సభ్యులకు చేపేవారు మరియు తదనుగుణంగా నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. వారు చావిడిలో ఒకేసారి భారతీయ జెండా మరియు ఆర్యసమాజ్ జెండాలను ఎగురవేశారు, అయితే పోలీసులు రెండు జెండాలను కాల్చివేశారు.

మొదటి ఆంధ్ర మహాసభ జరిగినపుడు ఆశయ్య వయస్సు 9 సంవత్సరాలు,

ప్రథమాంత్ర
మహావరో
పాల్గొన్న
శోగోచిత్వాసీ
అర్థి ఆశయ్య

అంఱసవ్వటికీ అతను
సమావేశంలో చురుకుగా
పాల్గొన్నాడు. బినవ
మాణయ్యకు నేను ఎలా
నహచయం చేయాలని
అడిగినప్పుడు, అతను సవ్వుతూ
అశయ్య భుజం తట్టి ఆతిధులను
స్వాగతించమని మరియు వారి
వన్ను పులను జాగ్రత్తగా
చూసుకోమని సలహి ఇచ్చాడు.
అతను సలహేను అనుసరించి,
సురవరం ప్రతావ రెడ్డి,

మాడపాటి హనుమంత రావు వంటి ప్రముఖుల సంచలను సమావేశ స్థలానికి
మోసుకెళ్లాడు.

అతను ఆహారం అందించడంలో మరియు తిన్న తర్వాత ఆ ప్రాంతాన్ని పుట్టం
చేయడంలో కూడా సహయం చేశాడు. ఈ పనులన్నీ చేయడం తనకు సంతోషాన్ని
కలిగించిని అశయ్య అన్నారు.

గ్రామంలోని విద్యార్థులు, యువకులు ఏటా దనరా, సంక్రాంతి, ఉగాది
పర్వదినాన ఊరేగింపు నిర్వహించేవారు. అప్పట్లో జిల్లా నేతగా ఉన్న అప్పల్ భాన్కు
ఈ సంప్రదాయం నచ్చలేదు. అలా పాల్గొన్న వారందరినీ అరెస్టు చేసి రెండు
రోజులపాటు చిత్రహింసలు పెట్టాడు. కానీ గ్రామస్తులు ప్రతిఫలిస్తూ ప్రతి సంవత్సరం
ఊరేగింపులను కొనసాగించారు. ఆ కాలంలో యువత గాంధీ టోపీలు ధరించేవారు.
ఒకసారి ఆశయ్య గాంధీ టోపీ ధరించినప్పుడు, జోగివేట సబ్-ఇన్స్పెక్టర్ పీర్
మహ్మద్ అతన్ని అడ్డుకున్నాడు. టోపీని లాక్కుని, దానిని తన పాదాల కింద నలిపి,
ఆశయ్యను మళ్ళీ ధరించవద్దని పోచురించాడు.

ఆశయ్య చదివే పారశాలలోని తెలుగు ఉపాధ్యాయుడు సిద్ధ రామయ్య
విద్యార్థులపై ఎంతో ప్రభావం చూపారు. స్వాతంత్య ఉద్యమం గురించి వారికి
బోధించేవారు. దీని గురించి తెలుసుకున్న అతని ఉన్నతాధికారులు అతనికి వార్షింగ్
ఇచ్చారు. దానికి ప్రతిస్పందిస్తూ సిద్ధ రామయ్య విద్యార్థులను సేకరించడం

ప్రారంభించాడు మరియు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం గురించి పారశాలలో కాకుండా తన ఇంట్లో వారికి బోధించడం ప్రారంభించాడు. నిజాం పాలనలోని దుర్మాగ్నంపై వారికి చెప్పేవాడు. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల ఇంక్షను రజాకార్లు తరచూ తనిశీలు చేసి చిత్రహింసలకు గురిచేస్తుండేవారు. దీన్ని నివారించడానికి, వారు రాత్రి సమయంలో కొండలపై నిదించేవాడు. జోగిపేటలో ఉన్న లైబ్రరీ దాదాపు అదే సమయంలో స్థాపించబడింది. హిందీ వార్తాపత్రిక సార్వజనిక, తెలుగు వార్తాపత్రిక గోల్గౌండ మరియు కాశీనాథుని నాగేశ్వర్ రావు యొక్క ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేక సంచిక ఉగాది ఈ గ్రంథాలయంలో ప్రసారం చేయబడ్డాయి. వార్తాపత్రికలు నిజాం మరియు రజాకార్ల హింస మరియు దురాగతాల గురించి కథనాలను ప్రచురించాయి మరియు సవీకరణల గురించి దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం కూడా ప్రాసాదాలు.

ఈ వార్తాపత్రికలలోని పోస్ట్లు స్వాతంత్ర్య పోరాటం గురించి ప్రజలను ప్రోత్సహించాయి మరియు ప్రేరిపించాయి. ఆశయ్యకు లభించిన సమాచారం చాలా వరకు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు రచనల నుండి వచ్చింది. ఆశయ్య, బసవ మాణయ్య ఒకసారి విజయవాడకు వెళ్లి అయ్యుదేవర కాశీశ్వరరావుతో తమ సమస్యలను చర్చించుకున్నారు. తెలంగాణ ప్రజలు నిజాం పాలనలో జీతాలు లేకుండా కూలీ పసులు చేసుకుంటూ వ్యవసాయ జంతువులుగా జీవిస్తున్నారని కాశీశ్వరరావు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో తాను పాల్గొన్న విషయాన్ని ఆశయ్య తన తల్లిదండ్రులకు ఎప్పుడూ తెలియజేయలేదు. అంతేకాదు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో పాల్గొన్నకుండా తల్లిదండ్రులు అడ్డుకుంటారేమోనన్న భయంతో పోలీసులు తనను అరెస్టు చేసి చిత్రహింసలకు గురిచేశారని కుటుంబసభ్యులకు ఎప్పుడూ తెలియజేయలేదు. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్నప్పుడు చదువుకోసం తన టీచర్ ఇంట్లో ఉంటున్నానని చెప్పి 5 నుంచి 6 నెలలపాటు ఇంటికి దూరంగా ఉండేవాడు. మరియు ఈ విషయం అతని తల్లిదండ్రులకు తెలియగానే, అతను తన గురించి ఆందోళన చెందవద్దని చెప్పేడు.

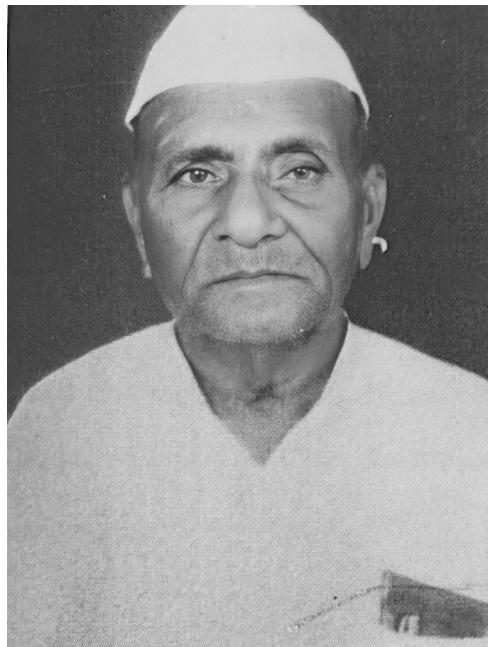
కొండా లక్ష్మీంజీ బాహుబలీ, మందుముల నర్సింగ్ రావు, వందేమాతరం రామచంద్రు, సురవరం ప్రతాప రెడ్డి వంటి ప్రముఖ నాయకులు జోగిపేటలో స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం గురించి ప్రచారం చేశారు. జోగిపేట వాసులను, పక్క గ్రామాల వారిని

తమ ప్రసంగాలతో ఆకట్టుకున్నారు. అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, ముట్టారు కృష్ణశాఖ కూడా జోగిపేటలో పర్యాటించి స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొనేలా గ్రామస్తులను చైతన్యపరిచారు.

వారి ప్రేరణతో ఆశయ్య ఇతర స్నేహితులతో కలిసి లాంతర్లు పట్టుకొని హరిజనుల ఇళ్ళను సందర్శించి వారి విల్లలకు వారి తల్లిదండ్రులకు బోధించారు.

అంతేకాకుండా బసవమన్స్యు నాయకత్వంలో ఆశయ్య, అతని స్నేహితులు బాల్య వివాహ వ్యవస్థను వ్యతిరేకించారు. వారు ఆ ప్రాంతం లోని వితంతువులను అభ్యర్థించారు మరియు వితంతువులు మళ్ళీ వివాహం చేసుకోవడానికి సహాయం చేశారు. ఏరి సహకారంతో మొత్తం 101 మంది వితంతువులు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నారు. సనాతన గ్రామస్తులు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసి ఆశయ్యపై, అతని స్నేహితులపై పలుమార్లు దాడి చేశారు. కొండరిపై కేసులు కూడా పెట్టారు. కానీ, నిజాం అమలు చేసిన వితంతువున్ఱివాహాల చట్టం కారణంగా వారు బయటపడ్డారు. వారు అనేక బాల్యవివాహాలను ఆపడంలో పాలుపంచుకున్నారు, దీనికోసం వారు గ్రామస్తుల నుండి రాళ్ళ దెబ్బలు ఎదురొచ్చారు. జోగిపేటలోని వైశ్వులు వారికి డబ్బులిచ్చి వైతికంగా, ఆర్థికంగా ఆదుకున్నారు. వారిలో ధనవంతులైన మన్స్సు పల్లి శంకరయ్య, చింతల శంకరయ్య, బచ్చు వెంకటేశ్వర గుప్తా మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్న వితంతువులకు డబ్బులు, కూరగాయలు, కిరాణా సామాన్లు, బియ్యం బస్తాలు అందించి బాల్య వివాహాలు ఆపేందుకు డబ్బులు కూడా ఇచ్చారు.

ఒకసారి దసరా పండుగ వేడుకల్లో భాగంగా స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, నాయకులందరూ స్వాతంత్ర్యం గురించి, నిజాం పాలన గురించి, ఆయన దుర్భాగ్యం గురించి ప్రసంగిస్తూ పెద్ద ఊరేగింపు నిర్వహించారు. ఈ సమావేశానికి సంబంధించిన

సమాచారం అందుకున్న ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున పోలీసులను జోగిపేటకు పంపింది. సమావేశంలో పాల్గొన్నవారిని పోలీసులు అరెస్టు చేయడం ప్రారంభించారు. సాధారణ ప్రజలు మరియు పాల్గొన్నవారిలో కొందరు తప్పించుకున్నపుట్టికీ, అరిగే ఆశయుతో సహా ఉన్న కొంతమంది ముఖ్య నాయకులను అరెస్టు చేశారు. వారిని ప్రాసిక్కుయిష్ట్ నిమిత్తం సంగారెడ్డి కోర్టుకు తరలించగా 3 రోజుల రిమాండ్లో ఉంచారు. ఆ తర్వాత తదుపరి చర్య కోసం వారిని కోర్టులో హాజరుపరచగా, న్యాయమూర్తి నిజాం ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడినందుకు దోషులుగా నిర్ధారించారు మరియు వారికి ఔరంగాబాద్ జైలులో ఒక సంపత్తురం జైలు శిక్ష విధించారు. జైలులో కూడా స్వాతంత్ర్యోద్యమం గురించి చర్చించేందుకు రహస్య సమావేశాలు నిర్వహించారు.

భారతదేశం స్వాతంత్ర్యం పొందిన తరువాత ఆశయ్య ఔరంగాబాద్ జైలు నుండి విడుదలయ్యారు. విడుదలయ్యాక తిరిగి జోగిపేటకు వచ్చి రజాకార్లు దొర్జన్యంగా గ్రామస్తులను హింసించడం గమనించారు. వీటన్నింటినీ గమనించిన స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు మళ్ళీ నిజాం ప్రభుత్వానికి, రజాకార్లకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రారంభించారు. రాత్రులలో వారు పోలీస్ స్టేషన్లు మరియు లైబరీలపై ఎగురుతున్న అసఫ్ట్‌హెఫ్టీ జెండాలను తీసివేసి, ఆ ప్రదేశంలో భారతీయ జెండాలను ఎగురవేశారు. ఈ సంఘటన పెద్ద కలకలం సృష్టించిది మరియు పోలీసులు ఈ చర్యకు కారణమైన వ్యక్తులకోసం వెతకడం ప్రారంభించారు. శోధనల గురించి తెలుసుకున్న స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు దాకోఫ్స్‌డానికి కొండ ప్రాంతాలకు పరుగులు తీశారు. స్థానిక పోలీసులు వారి ఇళ్ళకు వెళ్లి వారి ఆచూకీ చెప్పాలంటూ వారి కుటుంబసభ్యులను చిత్రహింసలకు గురిచేశారు. రజాకార్లు కూడా జోక్కోం చేసుకున్నారు మరియు వారు మహిళలను వారి ఇళ్ళనుండి బయటకు లాగి, బట్టలు విప్పి, బతుకమ్మలు ఆడించారు. ఈ సంఘటన తర్వాత చాలామంది మహిళలు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. ప్రజలకు రక్షణ కల్పించాల్సిన పోలీసులే స్థానిక రజాకార్ల వాలంటీర్లతో చేతులు కలిపి ప్రజలను మళ్ళీపెట్టి ఇళ్ళలో దోషకోవడం ప్రారంభించారు. గ్రామస్తులు నిస్సపోయులుగా మారారు, అందుకే కొంతమంది యువకులు తమ నాయకుల మార్గదర్శకత్వంలో ఒక సమూహంగా ఏర్పడ్డారు. జోగిపేటలో నెలకొన్న పరిస్థితులపై చర్చించి పరిష్కారమార్గం చూపేందుకు ప్రాదరాబాద్కు బయలుదేరారు.

ఈ సమయంలోనే భారత సైన్యం జహిరాబాద్కు చేరుకుండని తెలియడంతో కొందరు యువకులు కష్టాలను ఎదుర్కొని సదాశివపేట నుంచి జోగిపేట వరకు భారత సైన్యాన్ని నడిపించారు. భారత సైన్యం దారిలో ఉండని తెలుసుకున్న రజాకార్లు అక్కడి నుంచి పారిపోవడం ప్రారంభించారు, అయితే వారిలో కొందరు సైన్యం చేతిలో హతమయ్యారు.

జోగిపేటకు భారత సైన్యంతోపాటు జనరల్ జయంతనాథ్ చౌదరి కూడా వచ్చారు. ఆశయ్య జయంతనాథ్ చౌదరిని సంప్రదించి, నిజాం పాలన నుండి తమను విముక్తి చేసి రజాకార్ల నుండి రక్కించినందుకు మరియు వారికి స్వాతంత్ర్యం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలిపాడు. అతను జయంతనాథ్ చౌదరిని తన ఇంటికి ఆప్యోనించాడు, తద్వారా అతనికి ‘ముద్ద పప్పు’ మరియు ‘జొన్న రొట్టె’లను అందించవచ్చునని ఆశ.

దానికి కృతజ్ఞతా చిప్పాంగా జయంతనాథ్ చౌదరి నవ్వుతూ, తనకు సమయం లేనందున అతని ఇంటికి రాలేనని, అయితే ఇక్కడికి భోజనం తెస్తే తింటానని బదులిచ్చారు. ఆశయ్య తన ఇంటి నుండి భోజనం తెప్పించగా, జయంతనాథ్ చౌదరి ఆప్యోయాంగా తిన్నాడు. ఆపరేషన్ పోలో (పోలో చర్చ) తర్వాత ఆశయ్య విశాలాంధ్ర ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రారంభించారు. తెలంగాణను ఆంధ్రాలో విలీనం చేయడాన్ని వ్యతిరేకించారు. అతను జైలు నుండి తిరిగి వచ్చిన తరువాత వెంకటమ్మను వివాహం చేసుకున్నాడు. అతనికి 8 మంది కుమారులు, ముగ్గురు కుమార్యైలు ఉన్నారు.

ఆశయ్య అతని తోటి ఉద్యమకారులు మొత్తం 111 మంది వాలంటీర్ల బృందంగా ఏర్పడి, స్వాతంత్ర్య పోరాటంతోపాటు సామాజిక నేవలో పాల్గొన్నారు. గ్రామస్తుల ఆగ్రహావేశాలకు లోనుకొకుండా వారు హరిజనులకు ఆలయప్రవేశానికి సహకరించారు. కంది, వరంగల్లో నిర్వహించిన సభలకు హజరయ్యారు. వారు సమావేశాలకు హజరు కావడమే కాకుండా సమావేశాల నిర్వహణలో కూడా మరుగ్గా పాల్గొన్నారు. కందిలో జరిగిన 13వ ఆంధ్ర మహాసభకు వారు హజరై స్వచ్ఛందంగా పాల్గొన్నారు.

రజాకార్లు, చాలా మంది రజాకార్ల సానుభూతిపరులు ఉన్నందున జోగిపేటలో విధ్వంసం సృష్టించారు. అష్టల్ ఖాన్ స్థానిక నాయకుడిగా ఉండగా మహమ్మద్ ఇస్లామీల్ కార్బూర్జిగా ఉన్నారు మరియు వారు ఖాసీం రజ్జీ మాగ్దర్రుకుప్పం

మరియు సలవోల ప్రకారం పనిచేసేవారు. జోగిపేట ప్రాంతంలో చాలామంది రజాకార్లు ఉన్నప్పటికీ వారు గ్రామస్తులను హింసించలేదు, ఎందుకంటే ఇతర గ్రామాలతో పోలిన్నే ఈ ప్రాంతంలో ఆర్యసమాజ్ ఉద్యమం ఎక్కువగా ఉంది. కాబట్టి అప్పుల్ భాన్ మరియు Md. ఇస్కూయిల్ లు హిందువులపై దొర్జున్యాలను చేయలేదు.

ఆశయ్య గ్రంథాలయ ఉద్యమంలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు, జోగిపేట గ్రంథాలయం తెలంగాణలో రెండవది. ఆర్యసమాజ్ ఉద్యమం గ్రంథాలయ ఉద్యమం నుండి ఉద్ధవించింది. స్వాతంత్ర్యద్వారమం నుండి వారు ఎప్పుడూ ఒకే చోట ఉండలేదు, పగలు మరియు రాత్రులలో వేరువేరు ఇళ్ళకు మారుతూ ఉండేవారు. ఎక్కువగా నేరేడుకుంటలోని బద్రపు ఇంట్లో తలదాచుకున్నారు. బద్రపు పటీల్ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల పట్ల సానుభూతితో ఉండేవాడు మరియు వారికి ఆహారం మరియు ఆశ్రయం ఇచ్చేవాడు. స్వాతంత్ర్య సమరయోధులను అరెస్టు చేసినప్పుడల్లా గోరంకంట్ల జనార్థన్ గౌడ్ ఆర్య ఇంట్లో తల దాచుకునేవారు. ఆయన కూడా స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ మద్దతుదారుడు.

స్వాతంత్ర్య సమరయోధులందరూ ఈ సమయంలో ‘గాంధీ టోపీ’ ధరించి స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్నట్లు ప్రతీకాత్మకంగా సూచించేవారు. అయితే స్థానిక పోలీసులకు అది నచ్చకపోవడంతో గాంధీ టోపీ వేసుకున్న వారందరినీ విత్రహింసలకు గురివేశారు. సమకాలీన పోలీసు అధికారి హీర్ మహ్యద్ ఒకసారి ఒక గుంపు వ్యక్తులను ఆపి వారి ‘గాంధీ టోపీలను’ తీసుకొని అతని పాదాల కింద నలిపివేయడం పెద్ద దుమారాన్ని రేపింది. టోపీలు తీయమని అడిగితే పంటితో గోర్లతో ఎదిరిస్తామని గ్రామస్తులంతా నిరసనకు దిగారు. ఈ వివాదాన్ని పరిష్కరించేందుకు ప్రముఖ నాయకులు జమలాపురం కేశవరావు, మందుముల నర్సింగరావు, వందేమాతరం రామచంద్రరావు పైపులు నుంచి జోగిపేటకు వచ్చారు. ఆందోళన చేస్తున్న గ్రామస్తుల్లో కొందరిని స్థానిక పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఈ నాయకులు వారికి బెయిల్ ఇచ్చారు మరియు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాన్ని కొనసాగించడానికి వారిని ప్రోత్సహించారు. సత్యాగ్రహ ఉద్యమాన్ని కూడా ప్రారంభించాలని సూచించారు. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ భవిష్యత్తు ప్రణాళికల గురించి చర్చించడానికి వారు ఆశయ్య మరియు అతనితోపాటు పనిచేస్తున్న ఇతరులను కూడా పైపులు నుంచి వారి వద్ద దబ్బు లేకపోవడంతో వారు వెళ్ళలేకపోయారు.

ఒకసారి స్నానిక పోలీసులు సత్యాగ్రహ ఉద్యమాన్ని నిర్వహించినందుకు ఆశయ్య మరియు అతని సహచరులను అరెస్టు చేశారు. మైనర్లు కావడంతో వారిని జైలులో పెట్టలేకపోయారు. దీంతో పోలీసులు వారిని గుల్చర్చా వరకు తీసుకెళ్లి అక్కడ దింపారు. తిరిగి జోగిపేటకు వెళ్లిందుకు ఎనిమిది రోజులు పట్టింది. తిరిగి వచ్చిన తర్వాత మళ్లీ సత్యాగ్రహ ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు. ఈసారి పోలీసులు వారిని అరెస్టు చేసి పోలీస్ స్టేషన్కు తీసుకెళ్లారు. వారిని 10 రోజులు నిర్వంధించారు. ఈ సమయంలో వారికి రోజు 2 మొక్కజ్ఞాన్ రొట్టెలు పెట్టేవారు. మళ్లీ సత్యాగ్రహ ఉద్యమంలో పాల్గొనబోమని పోలీసుల దగ్గర సంతకాలు చేశాక వారిని విడిచిపెట్టారు. ఆ తర్వాత కూడా స్వాతంత్య సమరయోధులు సత్యాగ్రహ ఉద్యమం కొనసాగించారు. సత్యాగ్రహులను అరెస్టు చేసిన తర్వాత పోలీసులు తైడీలు తినడానికి నిరాకరించడంతో వారిని విడుదల చేయాల్సి వచ్చింది. బసవ మాణయ్య నాయకుడని, విద్యార్థులను స్వాతంత్యోద్యమం వైపు ప్రేరించే బాధ్యత ఆయనదేనని తెలుసుకున్న పోలీసులు ఆయనను అరెస్టు చేసి గుల్చర్చా జైలులో బంధించారు.

బసవమాణయ్య జైలులో ఉండగా అతని స్నానంలో సుఖువగంటి చంద్రయ్య ఆర్యను నియమించి, స్వాతంత్య సమరయోధులందరికి ‘బైసా’(ఖర కత్తులు), ‘తపంచా’ (పాకెట్ కత్తులు) ఇచ్చి ఆయుధాలను ఎలా ఉపయోగించాలో నేర్చించారు. స్వాతంత్య సమరయోధులు వాటిని అన్నివేళలా మోసుకెళ్లినప్పటికీ, వారు తమను తాము రక్కించుకోవడానికి మాత్రమే ఉపయోగించారు. స్నానిక పోలీసులు దీనిని వ్యతిరేకించారు మరియు పౌరులు ఎటువంటి ఆయుధాలు కలిగి ఉండరాదని చెప్పారు. వారు స్వాతంత్య సమరయోధుల నిల్వ ఉంచిన ఆయుధాలను తీసుకోవడానికి వారి ఇళ్ళను కూడా సోదా చేసేవారు.

స్వాతంత్యానంతరం స్వాతంత్య సమరయోధులందరినీ భారత ప్రభుత్వం సత్కరించింది. ఆశయ్యను ధిలీకి ఆహ్వానించారు. అక్కడ అతను దేశానికి చేసిన సేవకు తామ్రపత్రం అవార్దుతో సత్కరించారు మరియు స్వాతంత్య సమరయోధుల పెన్ఫోన్ కూడా ఇచ్చారు. ఇప్పుడు ఆశయ్యకు దాదాపు 90 ఏళ్లు, ఇప్పటికీ సామాజిక సేవలో చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు. అతను అనేక అవార్దలు మరియు బహుమతులు అందుకున్నాడు. మందల పరిషత్ అధికారులు ప్రతి సంవత్సరం ఆయనను సత్కరిస్తారు. జోగిపేటలో రక్కదాన, అన్వదాన శిబిరాలు నిర్వహిస్తున్నాడు. 2008లో ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి సిటీజన్ కౌన్సిల్ అవార్డు., 2012లో మదర్ థెరిస్ప్ మెమోరియల్ అవార్డు..

మదర్ భెరిస్సి 108వ జయంతి సందర్భంగా ఆయన అందుకున్న అవార్డులు కొన్ని. ఈ వయసులోనూ ఆశయ్య ఎవరిపైనా ఆధారపడకుండా ఓ పొపులో గుమస్తాగా పనిచేస్తూ సొంత ఖర్చులు చూసుకుంటున్నాడు. గ్రామస్తలు మరియు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరూ ఆశయ్యను ఇష్టపడతారు మరియు గౌరవిస్తారు. అతను స్వతపోగా శాంతిని ప్రేమించే వ్యక్తి మరియు గాంధీయవాది. ఒకసారి గాంధీ పైదరాబాద్ వచ్చినప్పుడు ఆశయ్య ఎన్నో కష్టాలు పడి బస్సులు, లారీల్లో ప్రయాణించి పైదరాబాద్ వరకు నడిచి వెళ్లి చూడలేకపోయాడు. గాంధీని కలవడం తన తీర్చని కోరిక అని చెప్పారు. గాంధీ పొదయాత్ర చేసినప్పటి పైదరాబాద్లోని ఆస్థలం అయిన కోతికి వెళ్లి అక్కడ రోడ్డుకు భూమిపూజ చేశారు.

నేటి యువత స్వతంత్ర్య పోరాటాలకు విలువ ఇవ్వడం లేదని ఆయన ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. భారతదేశాన్ని ప్రపంచంలోనే గొప్ప దేశంగా తీర్చిదిద్దేందుకు యువకులు తమ ఆలోచనా విధానాన్ని, ప్రవర్తనను మార్చుకోవాలని అన్నారు.

రచయితి పరిచయం

డా.బోల్లేపల్లి సుదక్షణ పైదరాబాదు వాస్తవ్యరాలు. ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయంలో చరిత్ర శాఖలో పీ.పాచ. డి. పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం పైదరాబాదు లోని సిటీ కాలేజిలో చరిత్ర శాఖలో ఉపయోగికురాలిగా పని చేస్తున్నారు. జాతీయ, అంతర్జాతీయ సెమినార్లలో పరిశోధన పత్రాలు నమర్చించారు. ఇమిగ్రెషన్ ఆఫ్ ఆంధ్రాస్ టు బర్యా, వెలుగు నోచని సాహితీమూర్తి ప్రతికంఠం నారాయణరాజు పంతులు, వారి రచనలు. ప్రస్తుతం ఇతిహస సంకలన సమితి ప్రాంత కార్యకారిణి సభ్యురాలిగా తమ సేవలను అందిస్తున్నారు.

హైదరాబాద్ విమోచన పోరాటంలో మహిళా ఉద్యమకారులు

రచన: ఉషా జీవీతిర్థణి -9701327539

హైదరాబాద్ విమోచనంలో పురుషులతో పాటు శ్రీలు కూడా పాలు పంచుకొని పోరాటం చేశారు. జైశ్వకి వెళ్ళారు. సాయుధంగా ప్రతిఘుటించారు. నేతాజి స్థాపించిన ఆజాద్ హిందు ఫోజ్ సైన్యాలకు దీటుగా హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని మహిళలు పోరాటం చేశారు. అనేకమంది మహిళలు తమ కుటుంబ సభ్యులను కోల్పోయారు. భర్తలను కోల్పోయిన భార్యలు, తండ్రులను కోల్పోయిన కుటుంబాలు, బిడ్డలను కోల్పోయిన తల్లులు-ఇలా ఎంతమంది క్రోభను, బాధాతప్త హృదయాలను తలుచుకోగలము? మహిళలు సత్యాగ్రహులకు, నేవలు సపర్యలు చేయటం, జబ్బును పడిన వారికి సుశ్రావులు చేయటం, ఆఖరికి తమ నగలు స్త్రీధనంతో ఆయుధాలు సమకూర్చటం ఇలా ఒకటేమిటి అనేక అంశాలలో మహిళలు ముందున్నారు.

◆ సోలంగీ గ్రామం-త్రివేణీబాయి¹

త్రివేణీబాయి, సోలంగీ గ్రామానికి చెందిన ఒక సాధారణ మహిళ. రజాకర్లతో పోరాటం చేస్తున్న సాయుధ ఆర్యసమాజీయులకు ఆవిడ రక్షణ కల్పించినది. నిజాము పోలీసులు ఈ అంశాన్ని గుర్తించి ఈవిడ ఇంటిని చుట్టుముట్టారు. ఇంట్లోని ఆర్యసమాజీయులు వారి ఆయుధాలతో తప్పించుకున్నారు. ఆఖరుకి ఈవిడ కుడా గుర్తంపైన ఆయుధాలతో తప్పించుకుంటూ పోలీసుల కాల్పులకు మరణించారు. రజాకర్ల వ్యతిరేక పోరాటంలో ఆయుధాలు, బాంబులు, తుపాకులకు ధన సహాయం చేసిన ధీర మహిళగా, ఆర్య సమాజీయులను రక్షించిన వీర వనితగా నాటి ప్రజానీకం త్రివేణీబాయిని గుర్తించింది. గౌరవించింది. స్వరించుకున్నది.

◆ ఈట్ గ్రామం-గోదావరిబాయి టకియా²

మరాల్యాడా ప్రాంతం ఈట్ గ్రామానికి చెందిన గోదావరి బాయి టకియా రజాకర్ల అమానుషత్వాన్ని అధికార మదాన్ని ఎదిరించిన మహిళగా చరిత్రలో నిలిచిపోయారు. 1947 మే నెన గోదావరి బాయి భర్త కిషన్ రావును రజాకార్లు కాచ్చి చంపేశారు. రజాకార్లు గ్రామాన్ని దోచుకున్నారు. మానవత్వాన్ని కాలరాశారు. గ్రామం మొత్తం నాశనం అయ్యింది. భర్త మరణవార్త వినప్పటికీ, గోదావరి బాయి రజాకార్లను తన ఇంటిలోనికి అడుగు పెట్టింపులేదు. నాటి కలెక్టర్ మొహమ్మద్ హైదర్

ఆమె ఇంటికి నిప్పు పెట్టించాడు. ఇంటిలోనుండి రజాకార్ల వై కాల్పులు జరుపుతూ భర్త పట్టిన దారిలో ఆవిద కూడా నడిచి వీరమరణం చెందారు. నిజం వ్యతిరేక పోరాటంలో భర్త కిప్స్ రావుతోపాటు అగ్నికి ఆహుతైన వీర మహిళగా గోదావరి బాయి టకియా చరిత్రలో నిలబడిపోయారు. స్వేచ్ఛ స్వాతంత్రాలనే ఊపిరిగా, భారతీయ సంస్కృతిని పరిరక్షించే మహిళగా, గోదావరిబాయి గుర్తుండిపోతారు.

♦ అత్రంగ్రామం-మహిళలు³

1945 మరాట్వాడా ప్రాంతం నీలాంగ్ తహశీల్లోని అత్రంగ్ గ్రామంలో ముస్లింలు, రజాకర్ల అత్యాచారాలు, వారు పెట్టే కప్పులు ఇక్కడి ప్రజలు తట్టుకోలేక పోయారు. ముస్లింల దండ నాయకుడైన ఖాదర్ ఖాన్ పెట్టే ఆరళ్ళనుండి తమ తల్లులను, సోదరీమణిలను రక్కించుకోవటంలో హిందూయువత పోరాటంలో నిమగ్నమైపోయింది.

నీళ్ళ కోసం వెళ్ళి స్థిరం రోడ్స్ పై అవమానించటం, బహిర్జ్ఞమికి వెళ్ళి స్థిరం మానభంగం చేయటం, చెరువుకు నీళ్ళ కోసం వెళ్ళి స్థిరం చెరబట్టటం-ఇలా రజాకార్ల ఫోరాలకు అంతేలేదు. ఖాదర్ ఖాన్ నాయకత్వంలో రజాకార్ల పేట్రేగి పోయారు. రెచ్చిపోయారు. మహిళలు సంఘటితమయ్యారు. రజాకార్లకు తగిన గుణపారం నేర్పాలని నిశ్చయించారు. చాకచక్కంగా ఖాదర్ ఖాన్ను చుట్టు ముట్టారు. నాటి పోరాటానికి ప్రత్యక్ష సాక్షులు లేరు. కానీ పర్యవసానం మాత్రం ఖాదర్ ఖాన్ మృతి. ఖాదర్ ఖాన్ మహిళలచేతిలో కుక్కచావు చచ్చాడు. అత్రంగ్ గ్రామ మహిళలు జీజియా మాతను తలపించారని ప్రజలు కథలుగా చెప్పుకున్నారు.

మరికొంత మంచి మహిళలు

- ◆ రుక్కిణిబాయి విఠల్ కొరడే⁴: ఆర్యసమాజం నిర్వహించిన జంగల్ తోడ్ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నందుకు 1947లో 15 నెలలు జైలు శిక్షు అనుభవించారు.
- ◆ గీతా మాయి వినాయక్ రావు⁵: ఆర్యసమాజ కార్యకర్తలతో కలిసి స్వాతంత్రోద్యమంలో పాల్గొన్నారు.
- ◆ కొత్తేబాయి⁶: రజాకర్ల అమానుష చర్యలు, ఆక్రూత్యాలను వివరిస్తు 24 కిలో మీటర్లు నడిచి కంప్లయింటు ఇచ్చారు. ఫలితం శూన్యం. ఈవిద ఉద్యమ స్వరూపిని నిలబెట్టినది.
- ◆ పూజా బాయి⁷: ఆర్య సమాజ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొంటూ పోలీసు కాల్పులలో మరణించిన వీర మహిళ.

- ◆ యాశోదాబాయి, బ్రిజరాణి, విమలాబాయి, ఉషావగ్నీకర్, కుమారి హయద్: వీరు రజాకార్ నుండి తప్పించుకున్న నేరానికి అకృత్యాలు, అఫూయిత్యాలు జైలు శిక్షను అనుభవించారు.

ఈలా ఎందరో మహిళలు అజ్ఞాతంగా చరిత్రకు ఆందకుండా మిగిలిపోయారు. వారిలో కొందరిని ఇక్కడ ఆవిష్కరించుకున్నాము.

ఉపక్రమణిక

- ◆ 1,3,4,5,6,7,8: Hyderabad Mukti Sangram-by Dr. Anand Raj Verma, Arya Pratinidhi Sabha publication, 17 Sep 2014 pages 255-256
- ◆ Hyderabad Mukti Sangram- Itihaas by Dr. Chandra Shekhar Lokhande, Hitakarini Prakashan Samiti Publication, 17 Sep 2014 page-347, paragraph-2

రచయితి పరిచయం

భాగవతుల ఉషా జ్యోతిర్మణి హైదరాబాదు వాస్తవ్యరాలు. శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఎం.కాం, సిక్కిం మణిపాల్ విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఎం.బీ.య్యె పూర్తి చేసి గత 20 సంవత్సరాలకు పైగా వివిధ ఇంటర్, డిగ్రీ కాలేజీల్లో కామర్స్ లెక్చరర్సగా పనిచేసి, ప్రస్తుతం ఆంధ్ర మహిళా సభ పైన్ ఆర్ట్స్ కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్గా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు. పలు సామాజిక సంస్థల ద్వారా సమాజ కార్యంలో చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు.

ప్రాదరూబాద్ విమోచనంలో ‘స్వ’ స్వార్త - అజ్ఞాత వీరులు

రచన: ఇందు శేఖర్ 9908221589

ప్రాదరూబాదు విమోచనంలో ఆర్యసమాజము ప్రముఖ పాత్ర వహించింది. చరిత్రలో జరిగిన వక్తీకరణాల వల్ల, చరిత్ర రాయటంలో దేశద్రోహుల పాత్ర వల్ల ఆ అంశం బయటకు రాలేదు. ఆర్యసమాజము సమానహక్కులు, వైదిక విద్య ప్రచారము, వేదవాజ్యాయ సంబంధిత జీవన శైలి-వీటన్నిటినీ భుజానికెత్తుకున్నది. భారతీయ జీవనము వైదిక సంప్రదాయమే కదా. ఆర్యసమాజీయులు గొప్ప దేశభక్తులు. వారు కులరహిత సమాజం కోసం నిర్విరామంగా కృషి చేశారు. చేస్తున్నారు. నిజం రజాకార్లు, పోలీసులు, సైన్యాలకి వ్యతిరేకంగా ఆర్య సమాజీయులు పోరాటం సలిపి స్వరాజ్యాయ, స్వాధిమానము, స్వతంత్రము, స్వధర్మ పరిరక్షణము సమాజంలో జాగ్రత్తం చేశారు. అనేకమంది ఈ యజ్ఞంలో సమిధ్యలై పోయారు. నాటి ప్రాదరూబాద్ సంస్థానంలో ఇటువంటి ఆర్యసమాజీయుల సంభ్య లెక్కలేదు. ఏరి త్యాగాలు చరిత్ర పుటులకి కూడా అందలేదు.

ఆర్య సమాజము

అభిలభారత కాంగ్రెస్ కమిటీ నాడు భిలాఫత్ ఉద్యమ ప్రభావం కానివ్వండి, నిజముపై జాలి గుండె కానివ్వండి, తమ విధానాల వల్ల కానివ్వండి-ప్రాదరూబాద్ సంస్థానపు పోరాటాన్ని పెద్దగా పరిగణించలేదు. స్థానిక ప్రాదరూబాదు కాంగ్రెసు నాయకులు ఈ సమస్యను అభిలభారత కాంగ్రెస్ వారి దృష్టికి తీసుకు వెళితే అభిలభారత కాంగ్రెస్ ప్రాదరూబాద్ కాంగ్రెసును రద్దు చేసింది. ఆ సమయంలో ఆర్య సమాజం స్థానిక హిందువులకు అండగా నిలచింది. నాడు ఆర్య సమాజమే లేకుంబే, ఇక్కడ నిజామ్కు వ్యతిరేకతనే లేకుండా పోయేది.

1. ఆర్య సమాజము ప్రజలను జాగ్రత్తం చేసి, శాంతియుత సత్యాగ్రహాలు నిర్వహించింది.
2. సమానహక్కులు, మత స్వేచ్ఛ, సత్యవథం ప్రచారం, ప్రభుత్వ అరాచకాలకు వ్యతిరేక ప్రచారంతో ఆర్యసమాజము గళమెత్తింది. ఉద్యమం నడిపింది.
3. కొందరు ఆర్య సమాజీయులు-యువకులకు అయుధపోరాట శిక్షణు ఇచ్చి, అయుధాలను ఉపయోగించటం ఇత్తాడి నేర్చే శిబిరాలు నిర్వహించారు.

4. ఆర్య సమాజం హైదరాబాద్ నుండి ఇతర ప్రాంతాలకు వలసపోయిన, పారిపోయిన నిర్వాసితులకు రక్షణ శిబిరాలు, ఆహార వితరణ శిబిరాలను నిర్వహించింది.
5. దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల నుండి ఇక్కడ సత్యాగ్రహం చేయటానికి వచ్చిన వేల మంది కార్యకర్తలకు రక్షణ, భోజన, వసతి-ఇత్యాది సౌకర్యాలను కల్పించింది.
6. ఆర్య సమాజం-హైదరాబాద్ విమోచన ఉద్యమానికి దేశవ్యాప్తంగా విరాళాలు సేకరించి ధన సహాయానికి ముందు నిలచింది.
7. ఆర్య సమాజీయులు మాతృభాషలో విద్యాబోధనకు, మాతృభాష వ్యాప్తికి ఇక్కడ అనేక బాల, బాలికల పారశాలలు, గ్రంథాలయాలు స్థాపించి హిందూ సమాజానికి మాతృభాష పరిరక్షణలో అసరా కల్పించారు.

ఆఖ్యాతులు పోలీస్ యాక్షన్కు దారితీనే అనేక ఘుటనలలో, పునరుద్ధరింప బడిన కాంగ్రెసు సంస్కృత సహాయకారిగా కూడా నిలచి ఆర్యసమాజం హైదరాబాద్ సంస్థన విమోచననలో కీలకమైన ప్రముఖ పాత్ర నిర్వహించింది.

అజ్ఞాతవీరులు-ఆర్య సమాజీయులు

- ◆ వెంకటరావు కాంధార్¹: నాందేడ్ జిల్లాకు సంబంధించిన ఈయన ఆర్యసమాజీ. నాడు స్థానిక కాంగ్రెసు నిర్వహించిన సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని, జైలు శిక్ష అనుభవించాడు. జైదులోనే చిత్రహింసలకు గురై, 1938 ఏప్రిల్ 18న జైలులోనే మరణించాడు.
- ◆ విష్ణు భగవాన్²: తాండూరు నివాసి అయిన ఈ ఆర్య సమాజీయుడు నాటి తాండూరు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని స్థానిక జైలులో వేయబడ్డాడు. ఆ తర్వాత గులబర్దా, జెరంగాబాద్ జైళ్ళలోకి మార్పబడి ఆఖ్యాతులు హైదరాబాద్ జైలులో శిక్షలకు గురి చేయబడ్డాడు. ఇక్కడి హింసలకు తాళ్లేక, 30 ఏళ్ళ వయస్సులోనే, 1939 మే 2న జైలులోనే ప్రాణాలర్పించాడు.
- ◆ మాధవరావు సదాశివరావు³: ఈ 30 ఏళ్ళ యువకుడు లాతూరు గ్రామస్థడు. ఆర్య సమాజం సత్యాగ్రహంలో పాల్గొనుందుకు గుల్మర్గా జైలులో వేయ బడ్డాడు. 1939 మే 26న, బలిష్టుడైన ఈ యువకుడిని మంచి ఎండలో, కాళ్ళకి చెప్పులు లేకుండా, పొద్దంతా ఎండలోనే నిలచెట్టారు. జైలులోని చిత్రహింసలకు ఈ యువకుడు జబ్బ పడితే, నిజాం ప్రభుత్వము వైద్య సౌకర్యము ఇవ్వలేదు. నిజాం ప్రభుత్వ అన్యాయాలకి మాధవరావు జైలులోనే

మరణించాడు. ప్రజాగ్రహం వెల్లువెత్తి వేలమంది జైలు వద్దకు వచ్చారు. కానీ పోలీసులు ఆఖరి దర్శనం కూడా నిరాకరించి, ప్రజాగ్రహోనికి భయపడి జైలులోనే అంత్యక్రియలు నిర్వహించారు.

- ◆ పాండురంగ⁴: ఉన్నానాబాద్ వాస్తవ్యదైన ఇతను ఆర్యసమాజ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని, గుల్మర్గా జైలులో శిక్ష అనుభవించాడు. జైలులో ఇన్ఫ్రాయోంజా సోకింది. మానవ హక్కులనేవే లేసి నాటి నిజామ్ జైళ్ళలో, ఈయన పరిస్థితి విషమించింది, ఆఖరుకు 1939 మే 25న స్థానిక ఆనుపత్రికి పంపితే 1939 మే 27న అక్కడే మరణించాడు. నిజాం పోలీసులు, వేలమంది ప్రజలకు అంతిమ దర్శనం నిరాకరించి అంత్యక్రియలు నిర్వహించారు
- ◆ రామకృష్ణ⁵: ఇతను రాజస్థాన్ నుండి వచ్చి స్థిరపడ్డ జితామర్ గారి కొడుకు. 1903 లో నిజామాబాదులో జన్మించాడు. ఆర్యసమాజంతో ప్రభావితమై 1934లో ఆర్యసమాజ సభ్యుడిగా చేరి, నిజామాబాద్ ఆర్య సమాజ శాఖను ప్రారంభించాడు. దీనిని సాకుగా తీసికొని పోలీసులు ఇతనిపై కేసుపెట్టి, జైలుశిక్ష విధించి రెండువేల రూపాయల జమానత్తు పై విడుదల చేశారు. తిరిగి వచ్చిన రామకృష్ణ తన పూర్వపు అర్యసమాజ కార్యాలను పునఃప్రారంభించాడు. ఇది ఓర్ధవేని రజాకార్యులు 1939 సెప్టెంబర్ 2న కత్తులతో దాడి చేసి రామకృష్ణను నడిరోడ్డులో చంపివేశారు. యథావిధిగా కేసు లేదు. నిజాం పోలీసులు హంతకులను పట్టుకొనలేదు.
- ◆ లక్ష్మణరావు⁶: ఆర్యసమాజీయుడు, మతస్వేచ్ఛ, సమానహక్కుల కోసం పోరాటంచేసి సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్న లక్ష్మణరావును, నిజాం పోలీసులు జైలులో వేసి చిత్రపాంసలకు గురిచేశారు. 1939 ఆగష్టు 3న వైజ్ఞానికి పోలీసుల అకృత్యాలు, అమానవీయ శిక్షలకు తాళలేక లక్ష్మణరావు జైలులోనే మరణించాడు.
- ◆ శివ చంద్ర⁷: శివచంద్ర దుబ్బలగుండి గ్రామంలో 1916 మార్చి 3న అన్న పక్షపు గారికి జన్మించాడు. ఇతను చురుకైన విద్యార్థి. 1935లో మెట్రిక్ ప్రథమశ్రేణిలో పాసై, పాల్గొన్నాడు. పోలాపురు నుండి సత్యాగ్రహుల రవాణా, వసతి చూడటం, ప్రాదర్శాబాదు వార్తలు చేరవేయటం వంటివి చేశాడు. 1942 మార్చి 3న, హాలీ పండుగ నాడు, రజాకర్లు కత్తులతో దాడి చేసి శివచంద్రను ఇతని మిత్రులు రావుజా ఆంగ్సె, నరసింహరావు, లక్ష్మణరావులను తుపాకులతో కాల్చి చంపారు.

- ◆ రామకృష్ణ⁸: బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించిన రామకృష్ణ, ఆర్యసమాజంలో చేరిన రెండు వారాలకే జీవితంలోని విషమ పరీక్షను ఎదుర్కొన్నాడు. రజాకార్లు, స్తానిక దేవాలయాన్ని కూల్చి వేస్తామని ప్రకటిస్తే, రామకృష్ణ కత్తితో రజాకార్లను ఎదురించి గుడినుండి వారిని పారదోలాడు. పారిషోతున్న రజాకార్లు రామకృష్ణను దొంగచాటుగా కాల్చి చంపి తమ కక్ష తీర్చుకున్నారు. నాటి రామకృష్ణ బలిదానం హిందువులలో ఆత్మశైర్యాన్ని నింపి, నిజాం అక్కత్యాలకు ఎదురు నిలబడేలా చేసింది.
- ◆ భీంరావు⁹: హిష్టా (ఉద్గీర్)కు చెందిన ఇతను, తన మిత్రుడి సోదరి రక్షణకు వచ్చాడు. ఇతని మిత్రుడు మాణిక్ రావు సోదరిని రజాకర్ ముస్లింలు ఎత్తుకుపోతే భీం రావు వారితో పోరాడి ఆ అమ్మాయిని రక్షించి తిరిగి క్షేమంగా ఇంటికి తీసుకువచ్చాడు. ఆ తర్వాత శద్ధికార్యక్రమం నిర్వహించి, ఆ అమ్మాయిని హిందువుగా మార్చాడు. ఇది తట్టుకోలేని రజాకర్లు, ఇతని ఇంటి పై దాడి చేసి, ఇల్లు తగలబెట్టి, భీంరావు చేతులు నరికి కాల్చి చంపారు.
- ◆ మాణిక్ రావు¹⁰: పైన సంఘటనలోని సోదరికి స్వయంగా అన్న. ఇతనిది ఉద్గీర్లోని హిష్టా గ్రామం. ఇతని సోదరిని ముస్లింలు ఎత్తుకుపోయి చిత్రహింసలకు గురిచేసి, మానభంగం చేసి ఇస్లాంలోకి మతం మార్చారు. మాణిక్రావు భీంరావుతో కలిసి ముస్లింల కబ్బానుండి సోదరిని రక్షించుకొని, ఇంటికి తెచ్చి శద్ధి కార్యక్రమం నిర్వహించి హిందువుగా మార్చాడు. రజాకర్ ముస్లింలు ఈ ఓటమిని, హిందువుల ఎదురుపోరాటూన్న తట్టుకోలేక పదుల సంబ్యులో దాడి చేసి మాణిక్రావును కాల్చిచంపారు.
- ◆ సత్యన్నారాయణ¹¹: ఇతను బీదర్ జిల్లా, అంబోల్లా గ్రామానికి చెందిన ఆర్యసమాజ కార్యకర్త, రజాకర్ ముస్లింలకు కంటగింపుగా తయారైనాడు. ఇతని కర్తృత్వం, ఆర్యసమాజ కార్యక్రమాలని తట్టుకోలేక, రజాకర్లు మొహర్రం పండుగనాడు సత్యన్నారాయణపై కత్తులతో దాడి చేశారు. ఇతనిని ఆనుపత్రికి తీసుకుపోయినా లాభం లేకపోయింది. అక్కడే మరణించాడు.
- ◆ మహాదేవ¹²: తివాంటే గ్రామానికి చెందిన ఇతడు గుల్బర్గ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని జైలు పాలయ్యాడు. జైలులో చిత్రహింసలతో, కలినశిక్షలకు నరకయాతన అనుభవించి 1939లో మరణించాడు.
- ◆ అర్జున్ సింగ్¹³: బౌరంగాబాదుకు చెందిన ఇతను చిన్నతనంలోనే హైదరాబాద్లో స్థిరపడ్డాడు. ఆర్యసమాజంలో చురుకుగా పాల్గొంటున్న అర్జున్ సింగ్ని

దయానంద ముర్తి దళం సేనావతిగా నియమింపబడ్డాడు. బహుశ: 1938లో స్వచ్ఛంద స్వయంసేవకులకు, కార్యకర్తలకు ఆయుధాలను ఉపయోగించటంలో శిక్షణ ఇప్పించాడు. జంగల్ విలోబాయాత్ వాలంటీర్ల యోజన కార్యక్రమంలో పాల్గొనటం చూసి అనేకమంది రజాకార్లు ఈయనపై దాడి చేశారు. దాడిలో రక్తంపోయి తీవ్రంగా గాయపడిన అర్జున్ సింగ్‌ను ఉస్కానియా ఆసుపత్రికి తీసుకవచ్చినా లాభం లేకపోయింది. ఆయన ప్రాణాలు కోల్పయారు.

- ◆ గోవిందరావు¹⁴: బీదర్ జిల్లా నీలంగా గ్రామానికి చెందినవాడు. సత్యాగ్రహంలో పాల్గొనుందుకు జైలు శిక్ష వేశారు. జైలులో ఫోర కిరాతక శిక్షలను అనుభవించి జైలులోనే ప్రాణాలు కోల్పోయినాడు.
- ◆ శేఖరావు వాఘ్యరే¹⁵: ఇతను లాయరు, ఆర్యసమాజీయుడు. ఆపసింగ గ్రామంలో రజాకార్లను ఎదురించి సాయుధ పోరాటం చేసిన ఘనుడు. ఇతనికి సహాయముగా ఘూల్ చంద్ గాంధీ, బాబాసాహేబ్ పరాంజపేలు నిలిచి, ఆయుధాలతో రజాకార్లను ఎదుర్కొన్నారు.
- ◆ బస్సిలాల్^{16,17}: 1947 జూన్ 7న రజాకార్లు, సైజాం పోలీసులు బీదర్ జిల్లా రాయ్‌కోడ్‌లో 14 మంది హిందువులను నరికి చంపి నరసంహరం కావించారు. 20 మంది హిందువులకు తీవ్రగాయాలు చేశారు. హిందువులు నడిపే 154 దుకాణాలను లూటీ చేసి తగుల బెట్టారు. ఈ వార్త పైదరాబాద్ సంస్థానం అంతటా వ్యాపించింది. బస్సిలాల్ నాటి రక్షణ దళాలకు, సేవా కార్యక్రమాలకు అధ్యక్షత వహించి, ఆర్టులను ఆదుకొన్నారు.
- ◆ ఈశ్వరలాల్ భట్టార్¹⁸: యాద్గిర్లోని ఈశ్వరలాల్ పై రజాకార్లు 1947 మే 31న కత్తులతో, మారణాయుధాలతో దాడి చేసి, తీవ్రంగా గాయపరిచారు. అనేక మాసాలు మంచానికి సీమితమైపోయిన ఇతనిని నాటి సైజాం ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. ఇతని కంప్లయింటును పోలీసులు పట్టించుకోక బుట్టదాఖలు చేశారు.
- ◆ వినయకుమార్¹⁹: 1947లో పైదరాబాదులో హిందూ మహాసభ ఒక ర్యాలీని నిర్వహించింది. నిజాం దురాగతాలకు వ్యతిరేకంగా, అక్కత్యాలను ఫోరాలను నిరశిస్తూ చేపట్టిన ఈ ర్యాలీపై రజాకర్లు, ముస్లిం గూండాలు రాళ్ళవర్షం కురిపించారు. సైజాం పోలీసులూ దాడి చేశారు. ఈ దాడిలో వినయ కుమార్, హిందూ మహాసభ అధ్యక్షులు జోపీ తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఎముకలు విరిగినాయి. తలపగిలి రక్తం కారింది. పోలీసుల ఆధ్వర్యంలో జరిగిన దాడికి

దిక్కెవరు ? వినయ్ కుమార్ హిందూ మహాసభ కార్యకర్తగా చరిత్ర పుటలకి ఎక్కుడు.

ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే అనేకులు స్నేతంత్ర్యలజ్ఞీకి, భారతమాత పొదాల వద్ద అజ్ఞాతంగా తమ జీవన కుసుమాలను సమర్పించారు. వారి గురించి తెలుసుకోవటం వారిని తలుచుకోవటం మన కనీస కర్తవ్యం. నేడు తెలంగాణాలోని మనం భారతదేశంలో ఉన్నామంటే నాటి వీరుల త్యాగాల ఫలితమే.

ఉపక్రమణిక

- ◆ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14: వినాయక రావు అభినందన గ్రంథి. సంపాదకులు: వంశీధర్ విద్యాలంకార్, ప్రచురణ: వినాయక రావు షష్ఠిపరోట్సువ సమితి, ఆర్య ప్రతినిధి సభ, సుల్తాన్బజార్ హైదరాబాద్, 1946, గవర్నమెంట్ ప్రింటింగ్ ప్రెస్. pp 199, 200, 201
- ◆ 15,16,17,18,19: హైదరాబాద్ స్టేట్ విమాచనం ఆర్యసమాజ పోరాటం, రచయిత : వండిత నరేంద్ర, తెలుగు అనువాదం: శ్రీమతి శకుంతల. ప్రచురణ : ఆర్య ప్రతినిధి సభ, సుల్తాన్బజార్, హైదరాబాద్, 17 సెప్టెంబర్ 2019, pp 7, 8, 26, 37

రచయిత పరిచయం

ముదిగొండ ఇందుశేఖర్ హైదరాబాద్ వాస్తవ్యాలు. బిట్స్ పిలానీ నుండి ఎం.బీ.యే, సిక్కిం మణిపాల్ విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఎం.సి.యే పూర్తి చేసి గత 30 సంవత్సరాలకు వైగా కంప్యూటర్ సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీరుగా వని చేస్తున్నారు. ఒక 10 సంఖ్యలు అమెరికాలో కంప్యూటర్ సాఫ్ట్ వేర్ రంగంలో ఉద్యోగం చేశారు. ఈయన పలు సామాజిక సంస్థల ద్వారా సమాజ కార్యంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. ప్రస్తుతం ఇతిహాస సంకలన సమితి భాగ్యనగర్ శాఖ ప్రధాన కార్యదర్శి పాత్ర నిర్వహిస్తున్నారు. పుస్తకాలు, వ్యాసాలు, నాటకాలు, పాటలు రాయటం వీరి అభిరుచి.